

این فایل شامل اولین مرحله آزمون جامع ماز ویژه کنکور ۱۴۰۲ می باشد .

راستی با استفاده از کد تخفیف زیر میتونی در
همایش های جمع بندی ماز **رایگان** شرکت کنی.

ریاضی و آمار (استاد یگانه)

شنبه ۲۷ خرداد

یکشنبه ۲۸ خرداد

جامعه شناسی (دکتر تیموریان)

دوشنبه ۲۹ خرداد

علوم و فنون ادبی (دکتر بدیع)

سه شنبه ۳۰ خرداد

چهارشنبه ۳۱ خرداد

تاریخ و جغرافیا (استاد رضایی مهر)

پنجشنبه ۱ تیر

منطق و فلسفه (استاد حجازیان)

شنبه ۳ تیر

یکشنبه ۴ تیر

اقتصاد (استاد چینی ساز)

سه شنبه ۶ تیر

عربی (استاد ترابی)

چهارشنبه ۷ تیر

<https://b2n.ir/n07494>

کد تخفیف ۱۰۰ درصدی : hamayesh402

گروه آموزشی ماز

پنجشنبه

۱۴۰۲/۰۳/۲۵

گروه آموزشی ماز

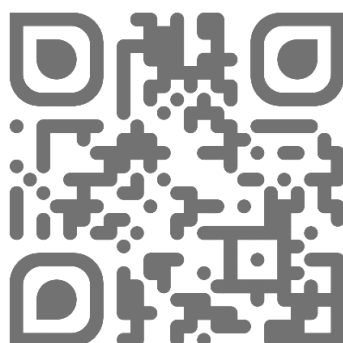
پاسخنامه آزمون الکترونیکی کنکوری‌های انسانی - مرحله ۲۳

دروس	مسئول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	محمد نوربخش	ابوالفضل میرزایی امیرحسین ابومحبوب حمیدرضا رحیم‌خانلو
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - علی امیرسلیمانی - کاظم کاظمی مریم یوسفزاده - بهروز ثروتی	مهران فندی - فاطمه عباسی مریم پیروی
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	آزاده میرزایی - الهام میرزایی - فروغ تیموریان	حمیده محبی - الهام میرزایی
روانشناسی	مهديه سادات رضوی	مهديه سادات رضوی	فرهاد علی‌نژاد - احسان کلاته
زبان عربی	هاله کریمی	هاله کریمی - کیارش پورمهیدی - مهدی طاهری	محمدعلی تابانفر
تاریخ	حمیده محبی	حمیده محبی - سکینه سعیدیان	زهرا عزیزی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - حدیث طلوع‌مهر	فرشید مشعرپور ریحانه شعبان‌زاده
فلسفه و منطق	اصغر حجازیان	اصغر حجازیان - مجید قدرتی‌پور	کیمیا طهماسبی - فرهاد علی‌نژاد
اقتصاد	امیرحسین بلبلی	امیرحسین بلبلی	احمد منصوری
مدیر آزمون: رسول خنجری			

دوست مازی من، سلام!

برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی، کافیه روی لینک

زیر بزنی یا QR کد رو اسکن کنی تا صفحه نظرسنجی برات باز بشه! (:

<https://b2n.ir/q09182>

گروه آموزشی مازی

۱- اگر مجموع جواب‌های معادله $-3x^2 + 2bx - c = 0$ برابر ۴ و حاصل ضرب جواب‌ها برابر ۲- باشد، حاصل $b+c$ کدام است؟
 ۱۸ (۱)   ۱۲ (۲)   ۶ (۳)   ۰ (۴)

پاسخ: گزینه ۴ (۱۰۰۱ - آسان)

معادله درجه دوم:

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به شرط $\Delta > 0$ ، معادله دارای دو ریشه متمایز است، و همواره داریم:

مجموع ریشه‌ها $S = \frac{-b}{a}$ و حاصل ضرب ریشه‌ها $P = \frac{c}{a}$

پاسخ تشریحی:

$-3x^2 + 2bx - c = 0$

مجموع جواب‌ها $S = \frac{-2b}{-3} = 4 \Rightarrow -2b = -12 \Rightarrow b = 6$

حاصل ضرب جواب‌ها $P = \frac{-c}{-3} = -2 \Rightarrow c = -6$

$\Rightarrow b+c = 6-6 = 0$

گروه آموزشی ماز

۲- اگر $x=2$ ریشه معادله $\frac{4x-2}{a+1} - \frac{x+2}{a-1} = \frac{x+4}{-2a+1}$ باشد، تفاضل مقادیر قابل قبول برای a کدام است؟

- ۱ (۱) $\frac{1}{5}$ ۲ (۲) $\frac{9}{5}$ ۳ (۳) $\frac{11}{5}$ ۴ (۴) $\frac{144}{5}$

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۰۱ - دشوار)

ریشه معادله در خود معادله صدق می‌کند. اگر جواب داده شده را در معادله قرار دهیم، می‌توانیم مقدار پارامتر مجهول را به دست آوریم.

پاسخ تشریحی:

$x=2 \rightarrow \frac{4 \times 2 - 2}{a+1} - \frac{2+2}{a-1} = \frac{2+4}{-2a+1}$

$\Rightarrow \frac{6}{a+1} - \frac{4}{a-1} = \frac{6}{-2a+1} \Rightarrow \frac{6a-6-4a-4}{a^2-1} = \frac{6}{-2a+1}$

$\Rightarrow \frac{2a-10}{a^2-1} = \frac{6}{-2a+1} \Rightarrow 6a^2-6 = -4a^2+2a+20a-10$

$\Rightarrow 10a^2-22a+4=0 \Rightarrow 5a^2-11a+2=0$

$\Delta = 121 - 4 \times 5 \times 2 = 81 \Rightarrow \begin{cases} a_1 = \frac{11+9}{10} = 2 \\ a_2 = \frac{11-9}{10} = \frac{1}{5} \end{cases}$

$\Rightarrow$ تفاضل مقادیر $a = \left| 2 - \frac{1}{5} \right| = \frac{9}{5}$

گروه آموزشی ماز

۳- اگر محور تقارن سهمی $f(x) = 3x^2 + (k+1)x - 1$ خط $x = \frac{k-1}{-2}$ باشد، مجموع طول نقاط برخورد سهمی f با خط نیمساز ناحیه اول و سوم کدام است؟

- ۲ (۱) $\frac{1}{3}$ ۳ (۲) $-\frac{1}{3}$ ۴ (۳) $-\frac{2}{3}$ ۴ (۴) $\frac{4}{3}$

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۲ - دشوار)

سهمی:

در سهمی $f(x) = ax^2 + bx + c$ محور تقارن سهمی، خط $x = -\frac{b}{2a}$ و رأس سهمی نقطه $(-\frac{b}{2a}, \frac{-\Delta}{4a})$ است.

خط $y=x$ نیمساز ناحیه اول و سوم است. برای به دست آوردن محل برخورد دو تابع کافی است، ضابطه‌های دو تابع را برابر قرار دهیم و معادله حاصل را حل کنیم.

پاسخ تشریحی:

$$f \text{ محور تقارن سهمی } x = \frac{-(k+1)}{2 \times 3} = \frac{-k-1}{6} \Rightarrow \frac{-k-1}{6} = \frac{k-1}{-2}$$

$$\Rightarrow 2k + 2 = 6k - 6 \Rightarrow 4k = 8 \Rightarrow k = 2$$

$$\Rightarrow f(x) = 3x^2 + 3x - 1$$

نیمساز ناحیه اول و سوم

$$\frac{y=x}{y=x} \rightarrow 3x^2 + 3x - 1 = x \Rightarrow 3x^2 + 2x - 1 = 0$$

$$\frac{2+(-1)=2}{a+c=b} \rightarrow \begin{cases} x_1 = -1 \\ x_2 = \frac{1}{3} \end{cases} \Rightarrow x_1 + x_2 = -\frac{2}{3}$$

گروه آموزشی ماز

۴- نوع و مقیاس متغیرهای مزه غذا (شور، شیرین، ...)، تاریخ برگزاری اولین امتحان نهایی در سه سال گذشته و تعداد فوتی‌ها بر اثر تصادفات جاده‌ای در سیزده روز نوروز به ترتیب از راست به چپ کدام است؟

(۲) کیفی ترتیبی - کیفی اسمی - کمی فاصله‌ای

(۱) کیفی اسمی - کمی نسبتی - کمی فاصله‌ای

(۴) کیفی اسمی - کمی فاصله‌ای - کمی نسبتی

(۳) کیفی ترتیبی - کیفی اسمی - کمی نسبتی

(۱۰۰۳ - آسان)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

مزه غذا یک متغیر کیفی است و از آن جایی که ترتیبی ندارد، مقیاس آن اسمی است. تاریخ برگزاری اولین امتحان نهایی در سه سال گذشته یک متغیر کمی است و چون نسبت تاریخ‌ها معنی ندارد، مقیاس آن فاصله‌ای است. تعداد فوتی‌ها بر اثر تصادفات جاده‌ای یک متغیر کمی است و چون نسبت آن‌ها با معنی است، مقیاس آن نسبتی است. در نتیجه: نوع و مقیاس متغیرها به ترتیب کیفی اسمی - کمی فاصله‌ای و کمی نسبتی است.

گروه آموزشی ماز

۵- اگر $A \rightarrow B$ تابعی با برد $\{6, 1, -2\}$ باشد، مجموع اعضای دامنه تابع f کدام نمی‌تواند باشد؟

(۴) -۷

(۳) -۶

(۲) صفر

(۱) ۱

(۱۰۰۲ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۴

دامنه و برد

اگر برد تابع را داشته باشیم و بخواهیم دامنه تابع را به دست آوریم کافی است که ضابطه تابع را برابر تک تک اعضای برد قرار دهیم و مقدار x را به دست آوریم.

پاسخ تشریحی:

$$x^2 - 3 = -2 \Rightarrow x^2 = 1 \Rightarrow x = \pm 1$$

$$x^2 - 3 = 1 \Rightarrow x^2 = 4 \Rightarrow x = \pm 2$$

$$x^2 - 3 = 6 \Rightarrow x^2 = 9 \Rightarrow x = \pm 3$$

بنابراین دامنه تابع f می‌تواند $\{-1, -2, -3, 1, 2, 3\}$ باشد یا مجموعه‌ای باشد که از جواب‌های هر یک از معادله‌های بالا حداقل یک عضو در مجموعه دامنه باشد. دامنه می‌تواند مجموعه‌های زیر باشد:

$$D_f = \{-3, -1, 2, 3\} \Rightarrow \text{مجموع اعضا} = 1$$

$$D_f = \{-3, -2, -1, 1, 2, 3\} \Rightarrow \text{مجموع اعضا} = 0$$

$$D_f = \{-3, -2, -1\} \Rightarrow \text{مجموع اعضا} = -6$$

گروه آموزشی ماز

۶- اگر واریانس داده‌های $2a-2, b+a, 10, c, d+2$ برابر صفر باشد، انحراف معیار داده‌های $a, b, c, d, 12$ کدام است؟

- (۱) $\sqrt{2}$ (۲) $2\sqrt{2}$ (۳) $3\sqrt{2}$ (۴) ۴

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۰۳ - آسان)

واریانس و انحراف معیار

اگر یک سری داده بهم برابر باشند، آنگاه واریانس و انحراف معیار داده‌ها برابر صفر است و برعکس. برای به دست آوردن واریانس داده‌های $x_1, x_2, \dots, x_n$ داریم:

$$\sigma^2 = \frac{(x_1 - \bar{x})^2 + (x_2 - \bar{x})^2 + \dots + (x_n - \bar{x})^2}{n}$$

پاسخ تشریحی

$$2a - 2 = 10 \Rightarrow 2a = 12 \Rightarrow a = 6$$

$$b + a = 10 \Rightarrow b + 6 = 10 \Rightarrow b = 4$$

$$c = 10, \quad d + 2 = 10 \Rightarrow d = 8$$

$$a, b, c, d, 12 \Rightarrow 6, 4, 10, 8, 12 \Rightarrow \bar{x} = \frac{6+4+10+8+12}{5} = 8$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = \frac{(6-8)^2 + (4-8)^2 + (10-8)^2 + (8-8)^2 + (12-8)^2}{5} = \frac{4+16+4+0+16}{5}$$

$$\Rightarrow \sigma^2 = 8 \Rightarrow \sigma = 2\sqrt{2}$$

گروه آموزشی ماز

۷- اگر به تعداد متغیرهای یک نمودار راداری در مرحله اول ۳ تا متغیر اضافه کنیم، زاویه بین دو شعاع متوالی نمودار ۲۷ درجه کاهش می‌یابد. حال اگر یک متغیر دیگر در مرحله دوم به نمودار اضافه کنیم، در نهایت زاویه بین دو شعاع متوالی چند درجه است؟

- (۱) ۴۰ (۲) ۴۵ (۳) ۶۰ (۴) ۷۲

پاسخ: گزینه ۱ (۱۰۰۴ - متوسط)

در نمودار راداری برای به دست آوردن زاویه بین دو شعاع متوالی داریم:

$$\alpha = \frac{360^\circ}{\text{تعداد متغیرها}}$$

پاسخ تشریحی

فرض کنیم در حالت اول تعداد متغیرها برابر n باشد، بنابراین:

$$\frac{360^\circ}{n} - \frac{360^\circ}{n+3} = 27^\circ \Rightarrow \frac{360(n+3-n)}{n(n+3)} = 27$$

$$\Rightarrow \frac{360 \times 3}{n^2 + 3n} = 27 \Rightarrow \frac{40}{n^2 + 3n} = 1 \Rightarrow n^2 + 3n - 40 = 0$$

$$\Rightarrow (n-5)(n+8) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n = 5 & \text{قق} \\ n = -8 & \text{غقق} \end{cases}$$

از آنجا که در مرحله اول ۳ تا متغیر و در مرحله دوم ۱ متغیر اضافه کرده‌ایم؛ پس در نهایت ۹ متغیر داریم. بنابراین:

$$\text{زاویه بین دو شعاع متوالی} = \frac{360^\circ}{9} = 40^\circ$$

گروه آموزشی ماز

۸- اگر $r \wedge p \Leftrightarrow (p \vee \sim q)$ همواره درست و $s \Rightarrow (r \wedge \sim p)$ همواره نادرست باشد، گزاره $s \vee q$ همواره ..... و گزاره $s \Rightarrow q$ همواره ..... است.

- (۱) درست - درست (۲) درست - نادرست (۳) نادرست - درست (۴) نادرست - نادرست

پاسخ: گزینه ۱ (۱۱۰۱ - دشوار)

گزاره دو شرطی $A \Leftrightarrow B$ در حالی همواره درست است که ارزش دو گزاره A و B یکسان باشد. گزاره شرطی $A \Rightarrow B$ در حالی همواره نادرست است که ارزش گزاره A درست و ارزش گزاره B نادرست باشد.

$$(r \wedge \sim p) \Rightarrow s \equiv F \xrightarrow{\text{بنابراین}} \begin{cases} r \wedge \sim p \equiv T \rightarrow \begin{cases} r \equiv T \\ p \equiv F \end{cases} \\ s \equiv F \end{cases}$$

$$(p \vee \sim q) \xrightarrow[\text{چون } p \equiv F]{r \equiv T} (F \vee \sim q) \Leftrightarrow T \wedge F \equiv T$$

$$\rightarrow \sim q \Leftrightarrow F \equiv T \xrightarrow{\text{چون گزاره دو شرطی همواره درست است}} \sim q \equiv F \rightarrow q \equiv T$$

بنابراین:

$$s \vee q \equiv F \vee T \equiv T$$

$$s \Rightarrow q \equiv F \Rightarrow T \equiv T$$

گروه آموزشی ماز

۹- عکس نقیض گزاره شرطی زیر کدام است؟

«اگر تفاضل عددی از مجذور آن برابر صفر باشد، آنگاه آن عدد صفر یا یک است.»

- (۱) $(x \neq 0) \vee (x \neq 1) \Rightarrow \sqrt{x} - x \neq 0$
 (۲) $(x \neq 0) \wedge (x \neq 1) \Rightarrow x^2 - x \neq 0$
 (۳) $(x = 0) \wedge (x = 1) \Rightarrow x^2 - x \neq 0$
 (۴) $(x \neq 0) \wedge (x \neq 1) \Rightarrow \sqrt{x} - x \neq 0$

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۱ - دشوار)

ابتدا گزاره شرطی داده شده را به زبان ریاضی می نویسیم:

حال می دانیم عکس نقیض گزاره شرطی $p \Rightarrow q$ به صورت $\sim p \Rightarrow \sim q$ است؛ بنابراین:

$$x^2 - x = 0 \Rightarrow (x = 0) \vee (x = 1)$$

$$\sim((x = 0) \vee (x = 1)) \Rightarrow \sim(x^2 - x = 0)$$

$$(x \neq 0) \wedge (x \neq 1) \Rightarrow x^2 - x \neq 0$$

گروه آموزشی ماز

۱۰- برای رسم تابع $f(x) = -|2x+3|-1$ به کمک انتقال تابع $y = 2|x|$ ابتدا نمودار y را نسبت به محور ..... قرینه می کنیم. سپس به اندازه ..... واحد به سمت ..... انتقال می دهیم و در پایان یک واحد در راستای محور y ها به سمت ..... می بریم.

- (۱) x - راست - ۳ - پایین
 (۲) x - چپ - ۳ - پایین
 (۳) y - چپ - ۳ - پایین
 (۴) y - راست - ۳ - بالا

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۲ - دشوار)

$$f(x) = -|2x+3|-1 = -\left|2\left(x+\frac{3}{2}\right)\right|-1 = -2\left|x+\frac{3}{2}\right|-1$$

بنابراین $y = 2|x|$ را نسبت به محور x ها قرینه می کنیم تا $y = -2|x|$ به دست آید، سپس به اندازه $\frac{3}{2}$ واحد به سمت چپ انتقال می دهیم تا $y = -2\left|x+\frac{3}{2}\right|$ به دست آید و در پایان یک واحد در راستای محور y ها به سمت پایین انتقال می دهیم.

گروه آموزشی ماز

۱۱- اگر $f = \{(-3, a+1), (2, 7), (-3, 2a-1), (a, b+1)\}$ تابع باشد و $g(x) = \text{sign}(x)$ و $x > 0$ ، $x < 0$ ، $h(x) = \begin{cases} x+b \\ x^2-a \end{cases}$ باشند، تابع $\frac{f+g}{h}$ کدام است؟

- (۱) $\left\{(-3, \frac{2}{3}), (2, 1)\right\}$
 (۲) $\{(-3, 2), (2, 1)\}$
 (۳) $\left\{(-3, \frac{4}{3}), (2, \frac{3}{4})\right\}$
 (۴) $\left\{(-3, 2), (2, \frac{3}{4})\right\}$

پاسخ: گزینه ۱ (۱۱۰۲ - دشوار)

شرط تابع بودن:

در یک رابطه زوج مرتبی، اگر رابطه تابع باشد و دو زوج مرتب مؤلفه اول یکسان داشته باشند، باید مؤلفه های دوم آن ها نیز یکسان باشند.

چون f تابع است، پس:

$$(-3, a+1) = (-3, 2a-1) \Rightarrow a+1 = 2a-1 \Rightarrow a = 2$$

$$\xrightarrow{a=2} (2, 7) = (2, b+1) \Rightarrow b+1 = 7 \Rightarrow b = 6$$

$$\Rightarrow f = \{(-3, 2), (2, 7)\}$$

$$g(x) = \text{sign}(x) = \begin{cases} 1 & , x > 0 \\ 0 & , x = 0 \\ -1 & , x < 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow h(x) = \begin{cases} x+b & , x > 0 \\ x^2-a & , x \leq 0 \end{cases} = \begin{cases} x+6 & , x > 0 \\ x^2-2 & , x \leq 0 \end{cases}$$

$$D_{\frac{f+g}{h}} = D_f \cap D_g \cap D_h - \{x \mid h(x) = 0\} = \{-3, 2\}$$

$$\left(\frac{f+g}{h}\right)(-3) = \frac{f(-3)+g(-3)}{h(-3)} = \frac{2+(-1)}{7} = \frac{1}{7}$$

$$\left(\frac{f+g}{h}\right)(2) = \frac{f(2)+g(2)}{h(2)} = \frac{7+1}{8} = 1$$

$$\Rightarrow \frac{f+g}{h} = \left\{(-3, \frac{1}{7}), (2, 1)\right\}$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- اگر خط فقر برای جامعه‌ای با داده‌های ۱۷، ۱۳، ۷، ۵، ۲۲، ۱۱، ۲۲، ۵، ۲، ۷، ۱۳، ۱۷، ۱۱، ۲۲، ۵، ۲، ۷، ۱۳، ۱۷ به روش میانگین برابر ۷/۵ باشد و به هر داده ۲ واحد اضافه شود، خط فقر داده‌های جدید به روش میانه کدام است؟

۸ (۴)

۸/۵ (۳)

۹ (۲)

۹/۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۳ - متوسط)

خط فقر:

مقدار خط فقر را به دو روش به دست می‌آوریم:
۱- خط فقر برابر است با نصف میانگین داده‌ها
۲- خط فقر برابر است با نصف میانه داده‌ها

$$\text{خط فقر} = 7/5 \Rightarrow \bar{x} = 15 \Rightarrow \frac{22+11+2k+5+k+7+13+17}{6} = 15$$

$$\Rightarrow 3k+75=90 \Rightarrow k=5$$

$$\xrightarrow{\text{داده‌های جدید}} 24, 13, 17, 14, 15, 19$$

مرتب‌شده: ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۷، ۱۹، ۲۴

↓

$$\text{میانه} = \frac{15+17}{2} = 16$$

$$\text{خط فقر به روش میانه} = \frac{16}{2} = 8$$

گروه آموزشی ماز

۱۳- در چه تعداد از جایگشت‌های حروف کلمه «شهر زیبا» حروف کلمه «شهر» کنار هم هستند؟

۳×۵! (۴)

۵! (۳)

۶! (۲)

۷! (۱)

پاسخ تشریحی:

برای آنکه حروف کلمه «شهر» کنار هم باشند، این سه حرف را یک بسته در نظر می‌گیریم که در کنار هم ۳! جایگشت دارند. این بسته و ۴ حرف دیگر کلمه «زیبا» به ۵! جایگشت دارند. بنابراین تعداد کل حالات خواسته شده برابر است با:

$$3! \times 5! = 6 \times 120 = 720 = 6!$$

گروه آموزشی ماز

۱۴- اگر $P(A-B) = \frac{1}{6}$ ، $P(A \cup B) = \frac{2}{3}$ و A و B دو پیشامد در فضای نمونه‌ای پرتاب ۲ تاس باشند، $n(B')$ کدام است؟

۱۸ (۴)

۲۰ (۳)

۲۲ (۲)

۲۴ (۱)

احتمال متمم:

اگر A و A' دو پیشامد متمم باشند، آنگاه: $P(A') = 1 - P(A)$

احتمال تفاضل:

برای دو پیشامد A و B داریم: $P(A - B) = P(A) - P(A \cap B)$

پاسخ تشریحی:

$$P(A - B) = P(A) - P(A \cap B) = \frac{1}{6}$$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$$

$$\Rightarrow \frac{2}{3} = \frac{1}{6} + P(B) \Rightarrow P(B) = \frac{1}{2} \Rightarrow P(B') = 1 - \frac{1}{2} = \frac{1}{2}$$

فضای نمونه S کل حالات پرتاب دو تاس است. بنابراین:

$$n(S) = 6 \times 6 = 36$$

$$P(B') = \frac{n(B')}{n(S)} \Rightarrow \frac{1}{2} = \frac{n(B')}{36}$$

$$\Rightarrow n(B') = 18$$

گروه آموزشی ماز

۱۵- در کیسه‌ای ۶ مهره سفید، ۴ مهره سیاه و ۲ مهره آبی قرار دارد. ۳ مهره به تصادف از کیسه خارج می‌کنیم. احتمال آنکه هر ۳ مهره از یک رنگ نباشند، چقدر است؟

$\frac{83}{99}$ (۴)

$\frac{85}{99}$ (۳)

$\frac{38}{55}$ (۲)

$\frac{49}{55}$ (۱)

در مسائل احتمال کیسه و مهره برای به دست آوردن $n(S)$ از ترکیب $\binom{N}{K}$ استفاده می‌کنیم که N تعداد کل مهره‌ها و K تعداد مهره‌های انتخاب شده است.

پاسخ تشریحی:

$$n(S) = \binom{6+4+2}{3} = \binom{12}{3} = \frac{12!}{9!3!} = \frac{12 \times 11 \times 10}{3 \times 2 \times 1} = 220$$

ابتدا احتمال آن که ۳ مهره هم‌رنگ باشند را به دست می‌آوریم:

$$n(A') = \binom{6}{3} + \binom{4}{3} = \frac{6!}{3!3!} + \frac{4!}{1!3!} = 20 + 4 = 24$$

در حالتی که ۳ مهره سفید یا ۳ مهره سیاه باشند، ۳ مهره هم‌رنگ هستند:

$$\Rightarrow P(A') = \frac{24}{220} = \frac{6}{55} \Rightarrow P(A) = 1 - \frac{6}{55} = \frac{49}{55}$$

گروه آموزشی ماز

۱۶- اگر سه جمله متوالی یک دنباله فیبوناچی به ترتیب از چپ به راست $2x-2, 4x+1, 6x+4$ باشند و جمله $(x+6)$ ام دنباله با رابطه بازگشتی $a_{n+1} = a_n + 2n + 1$ و $a_1 = 1$ برابر K باشد، حاصل $x + K$ کدام است؟

- ۱) ۱۲۶   ۲) ۱۴۹   ۳) ۱۳۶   ۴) ۱۴۲

پاسخ: گزینه ۱ (۱۲۰۲ - دشوار)

در دنباله فیبوناچی داریم:

$$a_1 = a_2, a_{n+2} = a_{n+1} + a_n$$

دنباله $a_1 = 1, a_{n+1} = a_n + 2n + 1$ را دنباله مربعی با جمله عمومی $a_n = n^2$ می‌گویند.

پاسخ تشریحی:

در دنباله فیبوناچی داریم:

$$F_{n+2} = F_{n+1} + F_n \Rightarrow 6x+4 = 4x+1 + 2x-2 \Rightarrow x = 5$$

دنباله با رابطه بازگشتی $a_1 = 1, a_{n+1} = a_n + 2n + 1$ را با توجه به چند جمله اول آن می‌توان به صورت دنباله با جمله عمومی $a_n = n^2$ در نظر گرفت که به آن دنباله مربعی می‌گویند.

$$a_1 = 1, \quad a_2 = 1+2+1=4, \quad a_3 = 4+4+1=9, \quad \dots$$

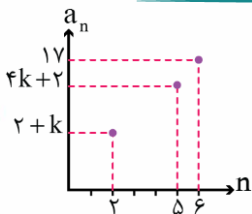
$$\Rightarrow a_n = n^2$$

$$a_{11} = 11^2 = 121 = K$$

جمله $(x+6)$ ام دنباله مربعی (یعنی جمله یازدهم) را می‌خواهیم به دست آوریم:

$$\Rightarrow x + K = 5 + 121 = 126$$

گروه آموزشی ماز

۱۷- بخشی از نمودار یک دنباله حسابی به صورت زیر است. مجموع ۲۰ جمله اول این دنباله کدام است؟

- ۱) ۶۲۰
۲) ۶۴۰
۳) ۶۱۰
۴) ۶۵۰

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۲ - دشوار)

در نمودار دنباله حسابی شماره جمله روی محور افقی و مقدار جمله روی محور عمودی نمایش داده می‌شود. نقاط نمودار دنباله حسابی روی یک خط راست قرار می‌گیرند.

پاسخ تشریحی:

نقاط نمودار یک دنباله حسابی روی خط راست قرار می‌گیرند، (الگوی خطی دارند) بنابراین شیب خط گذرنده از هر دو نقطه یکسان است؛ یعنی:

$$\frac{(4k+2) - (2+k)}{5-2} = \frac{17 - (4k+2)}{6-5} \Rightarrow \frac{3k}{3} = \frac{15-4k}{1}$$

$$\Rightarrow 45 - 12k = 3k \Rightarrow 15k = 45 \Rightarrow k = 3$$

بنابراین:

$$a_2 = 5, \quad a_5 = 14, \quad a_6 = 17$$

$$\Rightarrow d = 3, \quad a_1 = 2 \Rightarrow d = a_6 - a_5 = 3, \quad a_1 = a_2 - d = 2$$

$$S_{20} = \frac{20}{2} (2 \times 2 + (20-1) \times 3) = 10 \times 61 = 610$$

گروه آموزشی ماز

۱۸- اگر 3^{4x} و 3^{2x+1} و 3^{x+1} به همین ترتیب سه جمله متوالی از یک دنباله هندسی باشند و 3^{x+1} جمله اول دنباله باشد، جمله دهم دنباله کدام است؟

- ۱) ۳^۹   ۲) ۳^{۱۰}   ۳) ۳^{۱۱}   ۴) ۳^{۱۲}

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۳ - دشوار)

اگر a, b و c به ترتیب سه جمله متوالی از یک دنباله هندسی باشند، آنگاه:

$$b^2 = a \times c$$

در یک تساوی توانی که پایه‌های غیر صفر و یک، برابر باشند، می‌توان توان‌ها را برابر قرار داد.

$$a^A = a^B \Rightarrow A = B$$

$$3^{x+1}, 3^{2x+1}, 3^{4x} \Rightarrow (3^{2x+1})^2 = 3^{x+1} \times 3^{4x}$$

$$\Rightarrow 3^{4x+2} = 3^{5x+1} \Rightarrow 4x+2 = 5x+1 \Rightarrow x=1$$

$$\Rightarrow a_1 = 3^{1+1} = 9, a_r = 3^{2+1} = 27 \Rightarrow r=3$$

$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow a_1 = 9 \times 3^9 = 3^2 \times 3^9 = 3^{11}$$

گروه آموزشی ماز

۱۹- حاصل عبارت $\sqrt[3]{125} \times 2\sqrt[3]{5} + \sqrt[3]{8} \times \sqrt[3]{32} - 2\sqrt[3]{16} + \sqrt[3]{54}$ کدام است؟

- (۱) $8 + 3\sqrt[3]{2}$ (۲) $12 + 2\sqrt[3]{2}$ (۳) $8 - \sqrt[3]{2}$ (۴) $12 - \sqrt[3]{2}$

(۱۲۰۳ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

برای ساده کردن رادیکال‌ها دو رادیکال با فرجه برابر را می‌توان در هم ضرب کرد:

$$\sqrt[3]{A} \times \sqrt[3]{B} = \sqrt[3]{A \times B}$$

$$\sqrt[3]{125} \times 2\sqrt[3]{5} = 2\sqrt[3]{625} = 2 \times 5 = 10$$

$$\sqrt[3]{8} \times \sqrt[3]{32} = \sqrt[3]{2^3} \times \sqrt[3]{2^5} = 2^{\frac{3}{3}} \times 2^{\frac{5}{3}} = 2^{\frac{8}{3}} = 2$$

$$-2\sqrt[3]{16} + \sqrt[3]{54} = -2\sqrt[3]{8 \times 2} + \sqrt[3]{27 \times 2} = -4\sqrt[3]{2} + 3\sqrt[3]{2} = -\sqrt[3]{2}$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = 10 + 2 - \sqrt[3]{2} = 12 - \sqrt[3]{2}$$

گروه آموزشی ماز

۲۰- خط $y = \frac{7}{3}x + b$ نمودار تابع $y = a^{x+1} - 2$ را در نقاطی به طول‌های ۱- و ۲ قطع می‌کند، $f(2b+a)$ کدام است؟

- (۱) ۱۲۸   (۲) ۱۲۶   (۳) ۶۲   (۴) ۶۴

(۱۲۰۳ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۲

تابع‌نمایی:

اگر تابع‌نمایی از نقطه (m, n) بگذرد؛ آنگاه $f(m) = n$ است.

$$\xrightarrow{x=-1} f(-1) = a^{-1+1} - 2 = 1 - 2 = -1$$

$$\xrightarrow{(-1, -1)} -1 = -\frac{7}{3} + b \Rightarrow \frac{7}{3} - 1 = b \Rightarrow b = \frac{4}{3}$$

$$\xrightarrow{x=2} y = \frac{7}{3}x + \frac{4}{3} = \frac{14}{3} + \frac{4}{3} = 6$$

$$\xrightarrow{(2, 6)} 6 = a^2 - 2 \Rightarrow a^2 = 8 \Rightarrow a = 2$$

$$f(x) = 2^{x+1} - 2 \xrightarrow{2b+a=6} f(6) = 2^7 - 2 = 126$$

گروه آموزشی ماز

۲۱- کدام گزینه به ترتیب بیانگر «ویژگی نثر دوره غزنوی و سلجوقی» و «ویژگی فکری شعر سبک خراسانی» است؟

- ۱) افزایش کاربرد لغات عربی نسبت به دوره قبل - ایجاز و اختصار در لفظ و معنا
- ۲) تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار - جنبه عملی و دستوری داشتن اشعار پندآمیز
- ۳) بهره‌گیری کمتر از لغات عربی - حاکم بودن روح حماسه بر ادبیات
- ۴) حذف افعال به قرینه - رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی

پاسخ: گزینه ۲ (تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پرسش‌های سایر گزینه‌ها:

- ۱) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا از ویژگی‌های نثر دوره سامانی است.
- ۳) بهره‌گیری کمتر از لغات عربی از ویژگی‌های نثر دوره سامانی است.
- ۴) رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی از ویژگی‌های فکری شعر سده‌های پنجم و ششم هجری است. بقیه موارد در گزینه‌های «۱ و ۳ و ۴» درست است.

ویژگی‌های فکری سبک خراسانی

- غلبه روح شادی و نشاط و خوش‌باشی
- شعر واقع‌گرا
- توصیفات طبیعی، ساده، محسوس و عینی
- معشوق: عمدتاً زمینی
- حاکم بودن روح حماسه
- اشعار پندآموز و اندرزگونه: ساده و دارای جنبه عملی و دستوری
- مضمون عمده: حماسه - مدح - اندرز
- فکر و کلام ساده
- بدون پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی

دوره سامانی	دوره غزنوی و سلجوقی
ایجاز و اختصار در لفظ و معنا	اطناب
تکرار فعل یا اسم به حکم ضرورت معنی	حذف افعال به قرینه
کوتاهی جملات	تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار
استفاده از لغات کم کاربرد فارسی	افزایش کاربرد لغات عربی
استفاده کمتر از لغات عربی	آثار: کیمیای سعادت
افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی	تاریخ بیهقی
آثار: ترجمه تفسیر طبری	قابوس نامه
التفهیم	کشف المحجوب
تاریخ بلعمی	سفرنامه ناصر خسرو
شاهنامه منثور ابومنصوری	سیاست نامه

گروه آموزشی ماز

۲۲- از دیدگاه «تاریخ ادبیات» کدام مورد نادرست است؟

- ۱) صیای کاشانی، پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره، «گلشن صبا» را به تقلید از بوستان سعدی سرود.
- ۲) تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه جاذبه دارد و از آثار قابل توجه این دوره «تاریخ بیداری ایرانیان» تألیف ناظم‌الاسلام کرمانی است.
- ۳) دهخدا در استانبول روزنامه «سروش» را منتشر کرد. او در رواج نثر ساده که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.
- ۴) فرخی یزدی تحت تأثیر شاعرانی مثل مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع فرخی را شکوفا ساخت. در دوره هفتم مجلس نماینده مردم یزد شد.

پاسخ: گزینه ۲ (تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پاسخ‌های سایر گزینه‌ها:

تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر، جاذبه‌ای نداشت.

مرور نکات سوال

فرخی یزدی
آزادی‌خواه ← به زندان افتاد
تحت‌تاثیر شاعران گذشته ← سعدی و مسعود سعد
آشنایی با سعدی ← طبع فراخ
نماینده مجلس ← دوره هفتم
در راه آزادی جان فدا کرد

صبای کاشانی: پرچمدار، شاخص‌ترین شاعر بازگشت
گلشن صبا (منتوی، به تقلید بوستان)
خداوندنامه (حماسه‌ای مذهبی)
نشاط اصفهانی: مجموعه آثار منظوم و منثور ← گنجینه نشاط

تحقیقات ادبی: جاذبه‌ای نداشت ← اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی
ترجمه: موثر بر ← رشد آگاهی و تحول اندیشه ایرانیان
آغاز با ← تاسیس چاپخانه در دوره فتحعلی‌شاه
نمایشنامه: نوعی بی‌سابقه - رواج در دوره ناصرالدین‌شاه - اولین
نمایشنامه‌های فارسی: میرزا آقا تبریزی
داستان‌نویسی: آغاز داستان‌نویسی با ترجمه رمان‌های تاریخی

علی‌اکبر دهخدا
از پیشگامان نثر جدید
همکاری با «صور اسرافیل» ← چرند و پرند
(نوشته‌های منثور طنزآمیز سیاسی - اجتماعی)
انتشار «سروش» ← در استانبول
رواج نثر ساده و عامیانه ← تاثیر در جمال‌زاده - هدایت
آثار تحقیقی: امثال و حکم، لغت‌نامه

گروه آموزشی ماز

۲۳- کدام آثار به ترتیب «منظوم، منثور، منثور، منظوم» است؟

- (۱) افسانه، چشم‌هایش، مدار صفر درجه، دستور زبان عشق
(۲) زمستان، زمین سوخته، تنفس صبح، در کوچه آفتاب
(۳) آخر شاهنامه، آینه‌های دردار، آینه‌های ناگهان، از این اوستا
(۴) افسانه، آینه‌های ناگهان، سگ ولگرد، بی‌بال پریدن

پاسخ: گزینه ۱ (تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پاسخ تشریحی

افسانه: منظومه‌نیمای که در سال ۱۳۰۱ ه.ش منتشر شد.
زمستان، آخر شاهنامه و از این اوستا: از بهترین مجموعه شعرهای معاصر اثر مهدی اخوان ثالث
در کوچه آفتاب، تنفس صبح، آینه‌های ناگهان، دستور زبان عشق: مجموعه‌های شعر قیصر امین‌پور
زمین سوخته، مدار صفر درجه: آثار داستانی و منثور احمد محمود
سگ ولگرد: اثر صادق هدایت داستان منثور
چشم‌هایش: داستانی از بزرگ علوی
آینه‌های دردار: داستان هوشنگ گلشیری
بی‌بال پریدن: اثر منثور قیصر امین‌پور

نام اثر	نام پدیدآورنده	توضیحات
حیدر بابایه سلام	سیدمحمدحسین بهجت تبریزی (شهریار)	ترکی، درباره اصالت فرهنگی و زیبایی‌های روستای زادگاهش
آخر شاهنامه	مهدی اخوان ثالث	مجموعه شعر
از این اوستا	مهدی اخوان ثالث	مجموعه شعر
زمستان	مهدی اخوان ثالث	زبان نمادین
تهران مخوف	مرتضی مشفق کاظمی	رمان اجتماعی
یکی بود، یکی نبود	سیدمحمدعلی جمال‌زاده	مجموعه داستان - اولین نمونه داستان‌های کوتاه مدرن به فارسی
راه‌آب‌نامه	سیدمحمدعلی جمال‌زاده	مجموعه داستان
تلخ و شیرین	سیدمحمدعلی جمال‌زاده	مجموعه داستان
جعفرخان از فرنگ برگشته	حسن مقدم	نمایشنامه
سگ ولگرد	صادق هدایت	داستان - نسل اول
چشم‌هایش	بزرگ علوی	داستان - نسل اول
تنگسیر	صادق چوبک	داستان - نسل اول
مدیر مدرسه	جلال آل‌احمد	داستان - تلفیق آنچه داشتیم با شیوه‌های غربی، نمونه بارز «نثر تلگرافی» آل‌احمد
دید و بازدید	جلال آل‌احمد	مجموعه داستان
سه‌تار	جلال آل‌احمد	مجموعه داستان
خسی در میقات	جلال آل‌احمد	سفرنامه حج
ارزیابی شتاب‌زده	جلال آل‌احمد	مجموعه مقاله

چاپ در مجله سخن	جلال آل احمد	زیارت
داستان - تلفیق آنچه داشتیم با شیوه‌های غربی، درباره داستان زندگی زری و یوسف و اوضاع اجتماعی مردم فارس در خلال جنگ جهانی دوم، اوج نویسندگی او	سیمین دانشور	سووشون
اولین تجربه دانشور در داستان‌نویسی	سیمین دانشور	آتش خاموش
مجموعه داستان	سیمین دانشور	شهری چون بهشت
داستان - دوره مقاومت	احمد محمود	همسایه‌ها
رمان	احمد محمود	مدار صفر درجه
رمان	احمد محمود	زمین سوخته
داستان - دوره مقاومت	علی محمد افغانی	شوهر آهوخانم
داستان - دوره مقاومت	هوشنگ گلشیری	بره گمشده راعی
داستان	هوشنگ گلشیری	آینه‌های دردار
داستان - دوره مقاومت	امین فقیری	دهکده پرملال
مجموعه شعر	قیصر امین‌پور	در کوچه آفتاب
مجموعه شعر	قیصر امین‌پور	تنفس صبح
مجموعه شعر	قیصر امین‌پور	ظهر روز دهم
مجموعه شعر	قیصر امین‌پور	دستوربان عشق
	قیصر امین‌پور	طوفان در پرانتز
	قیصر امین‌پور	بی بال پریدن
	قیصر امین‌پور	سنت و نوآوری در شعر معاصر
مجموعه شعر	سیدعلی موسوی گرماردی	صدای سبز
مجموعه شعر	سیدعلی موسوی گرماردی	خواب ارغوانی
مجموعه شعر	سیدعلی موسوی گرماردی	برآشفتن گیسوی تاک
مجموعه شعر	سید علی موسوی گرماردی	گوشواره عرش
مجموعه شعر	سلمان هراتی	از آسمان سبز
مجموعه شعر	سلمان هراتی	دری به خانه خورشید
مجموعه شعر، ویژه نوجوانان	سلمان هراتی	از این ستاره تا آن ستاره
رمان	محمود دولت‌آبادی	روزگار سپری شده مردم سالخورده
رمان	اسماعیل فصیح	زمستان ۶۲
قصه کودک و نوجوان	محمدرضا سرشار	آگه بابا بمیره
قصه کودک و نوجوان	محمدرضا سرشار	مهاجر کوچک
	علی مؤذنی	ظهور
	علی مؤذنی	سفر ششم
	علی مؤذنی	ملاقات در شب آفتابی
	علی مؤذنی	دلاویزتر از سبز
فیلم‌نامه	سیدمهدی شجاعی	بدوک
داستان - ادبیات مذهبی	سیدمهدی شجاعی	ضیافت
داستان - ادبیات مذهبی	سیدمهدی شجاعی	جای پای خون
داستان - ادبیات مذهبی	سیدمهدی شجاعی	کشتی پهلو گرفته

گروه آموزشی ماز

۲۴- آثار کدام گزینه، «همگی»، مربوط به یک دوره ادبی هستند؟

- (۱) ظهور، زمستان ۶۲، تهران مخوف، برآشفتن گیسوی تاک
 (۲) سفر ششم، گوشواره عرش، دلاویزتر از سبز، یکی بود یکی نبود
 (۳) ضیافت، آتش خاموش، کشتی پهلو گرفته، صدای سبز
 (۴) طوفان در پرانتز، خواب ارغوانی، مهاجر کوچک، جای پای خون

پاسخ: گزینه ۴ (تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

آثار گزینه ۴ همگی مربوط به ادبیات دوران انقلاب اسلامی است.

پرسشی سایر گزینه‌ها:

- ۱ تهران مخوف اولین رمان اجتماعی که در سال ۱۳۰۱ منتشر شد.
- ۲ یکی بود یکی نبود مجموعه داستانی از محمدعلی جمال‌زاده، آغازگر داستان‌نویسی فارسی به شیوه نوین
- ۳ آتش خاموش اثر سیمین دانشور از نثرهای برجسته دوره معاصر

گروه آموزشی ماز

۲۵- کدام عبارت در مورد شعر و نثر دوره بیداری درست نیست؟

- ۱) نهضت ساده‌نویسی همراه با نهضت آزادی خواهی شکل گرفت، نویسندگان و شاعران برای بیان دیدگاه خود زبان ادبی را برمی‌گزینند.
- ۲) به دلیل تمرکز عمده فعالیت‌های سیاسی و مطبوعاتی در تهران، شعر و ادب در این دوره، در پایتخت جلوه بیشتری داشت.
- ۳) نثر این دوره به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق پیدا کرد و روزنامه‌نگاری و روی آوردن به ترجمه و ادبیات داستانی گسترش یافت.
- ۴) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه‌های کهن در زبان شعر این دوره محسوس است.

پاسخ: گزینه ۴ (تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

گزینه ۴ در مورد ویژگی زبانی شعر دوره انقلاب اسلامی است.

شعر و نثر دوره بیداری

- عمومی: نقد شرایط موجود ← مخالفت دولت ظهور مفاهیم نو ← آزادی، وطن، قانون‌خواهی، مبارزه با استبداد و استعمار
- شعر ← استفاده از زبان محاوره برای ← ارتباط با مردم شکل‌گیری نهضت ساده‌نویسی ← همزمان با آزادی خواهی شعر = بیان هنرمندانه واقعیات و وسیله‌ای برای بهبود زندگی تمرکز عمده فعالیت‌های سیاسی و مطبوعاتی ← جلوه بیشتر در پایتخت
- انقلاب مشروطه و دگرگونی‌ها ← سوق‌دادن نثر به سوی سادگی و بی‌پیرایگی عوامل ساده‌سازی نثر: ۱) رواج روزنامه‌نگاری، ۲) ترجمه و ادبیات داستانی (بر اثر ارتباط با اروپا)، ۳) تغییر مخاطب نوشته‌ها از پیشگامان نثر ساده: ناصرالدین شاه، قائم‌مقام، طالبوف، میرزا آقا کرمانی، زین‌العابدین مراغه‌ای، دهخدا

گروه آموزشی ماز

۲۶- پدیدآورنده چند اثر نادرست معرفی شده است؟

- «عشاق‌نامه: فخرالدین عراقی»، «جمشید و خورشید: خواجه کرمانی»، «جامع‌التواریخ: حمدالله مستوفی»، «عالم‌آرای عباسی: اسکندر بیک ترکمان»، «محبوب‌القلوب: میرزا بر خوردار فراهی»، «احسن‌التواریخ: خواندمیر»، «ترجمه تفسیر طبری: محمد بن جریر طبری»، «کشف‌الاسرار و عُدَّة‌الابرار: ابوالفضل میبیدی»، «چهار مقاله: نظامی گنجوی»

۱) دو   ۲) سه   ۳) چهار   ۴) پنج

پاسخ: گزینه ۴ (تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - ترکیبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

- جمشید و خورشید اثر سلمان ساوجی   جامع‌التواریخ: خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی
احسن‌التواریخ: حسن بیگ روملو   ترجمه تفسیر طبری: جمعی از دانشمندان زمان   چهار مقاله: نظامی عروضی سمرقندی

«محمدبن جریر طبری» مولف دو اثر به زبان عربی است که در قرن چهارم به فارسی ترجمه شدند. به واژه «ترجمه» در ابتدای نام اثر دقت کنید: «ترجمه تفسیر طبری» اثر «جمعی از دانشمندان (فقها)» است. «تاریخ بلعمی» تالیف و ترجمه «ابوعلی بلعمی» است و بر پایه «تاریخ الرسل و الملوک» طبری (که به زبان عربی است نوشته شده.

گروه آموزشی ماز

۲۷- در همه ابیات، ویژگی‌های ادبی سبک هندی مشهود است، به جز:

- ۱) ز تأثیر دل بیدار، چشم تر شود بینا
  - ۲) چرخ را خون شفق در دل ز استغنائی اوست
  - ۳) آن به که طیبم نکشد رنج مداوا
  - ۴) فکر رنگین از بهار خاطر ما لاله‌ای است
- که ماه از نور خورشید بلندتر شود بینا
رنگ زرد آفتاب از آتش سودای اوست
بهبودی خود نیست دگر باورم امشب
مصراع برجسته سروی از کنار جوی ماست

پاسخ: گزینه ۳ (تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

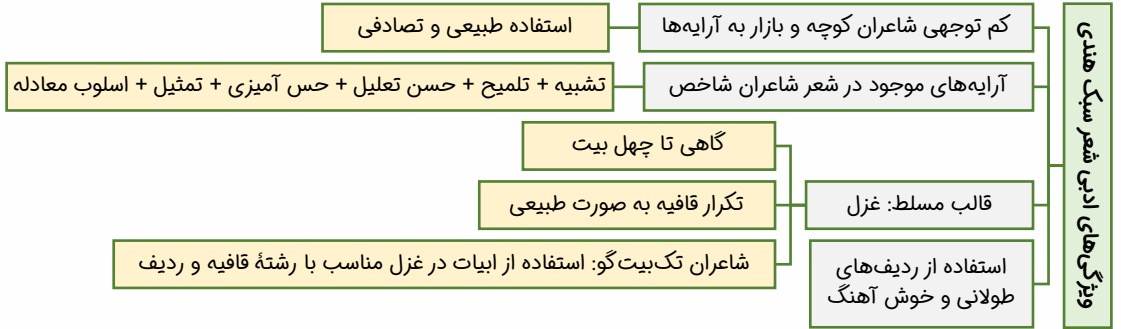
پاسخ تشریحی:

«مضمون‌پردازی»، «حسن تعلیل، حس‌آمیزی، اسلوب معادله» و «ردیف طولانی و خوش‌آهنگ» سه ویژگی ادبی اصلی سبک هندی است که در سوالات تحلیلی و کاربردی دیده می‌شود.

در بیت گزینه ۳ از طبیب اصفهانی شاعر دوره بازگشت ادبی است و ویژگی‌های ادبی شاخص سبک هندی در آن مشهود نیست؛ مضمون آن کلیشه‌ای و مطابق قلمرو فکری بازگشت (تقلید سبک عراقی) است و از آرایه‌های بارز هندی هم در آن خبری نیست.

ویژگی‌های ادبی سبک هندی در گزینه‌ها:

- (۱) استفاده از ردیف طولانی و خوش آهنگ (شود بینا)
- (۲) بهره‌گیری از حُسن تعلیل (شاعر برای سرخی و شفق آسمان و زردی آفتاب دلیل شاعرانه بیان کرده است)
- (۴) به کار بردن حس آمیزی (فکر رنگین: آمیختن یک موضوع ذهنی به حس بینایی)

گروه آموزشی ماز

۲۸- در شعر زیر «کدام ویژگی فکری شعر دوره انقلاب اسلامی» برجسته‌تر است؟

«اینک از راه رسیده‌ایم / با کوله‌بار پر از امانت / آکنده از طراوت ایمان / همواره در ترنم لب‌هامان / شیواترین ترانه امید است / ما را هراس قحطی نان نیست / گو در هراس باد / آن شهر را که قحطی خورشید است / ای شهرهای شوم، / آیا ز آب و آیینۀ باران در خاطر شما اثری هست؟»

- (۱) توجه به فرهنگ عاشورایی
- (۲) تلفیق روح حماسه و عرفان
- (۳) گرایش به خیال‌بندی
- (۴) استفاده از نماد با الهام از فرهنگ اسلامی

پاسخ: گزینه ۲ (تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی - متوسط)

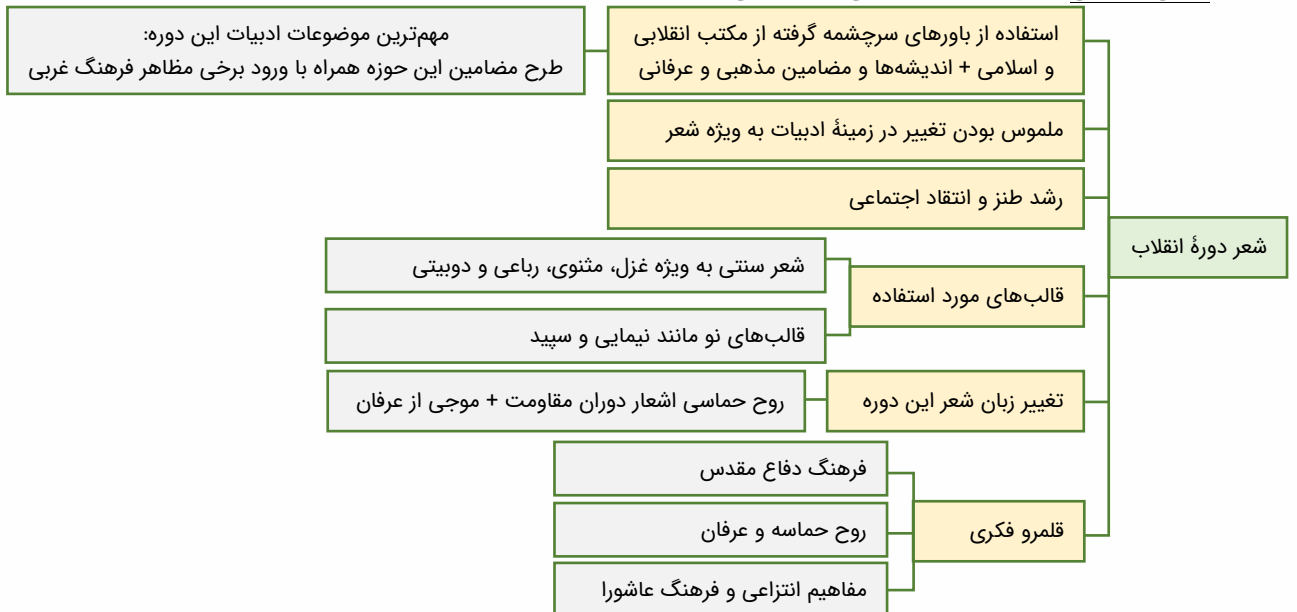
پاسخ تشریحی:

در این شعر که در ستایش حماسه سربازان دفاع مقدس است با عرفان (کوله‌باری پر از امانت) پیونده خورده است.

پروسی ساینرگرنده‌ها:

(۱) به واقعه عاشورا اشاره نشده است.

(۴) از ویژگی‌های ادبی شعر دوره انقلاب اسلامی محسوب می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۲۹- آرایه‌های نوشته‌شده مقابل همه ابیات درست است، به جز:

- (۱) چو سنگ تفرقه بخت افکنند به راه وصال
  - (۲) بر آن سرم که کشم پای مغز در دامن
  - (۳) چون لب لعل تو در چشم من آید چه عجب!
  - (۴) چشم ما چون زاهدان بر میوه فردوس نیست
- سمند سعی در آن سنگلاخ لنگ شود (کنایه - استعاره)
 برم به ملک قناعت ز دست آز پناه (مجاز - جناس)
 گرم از چشم بیفتاد عقیق یمنی (تشبیه - ایهام)
 تشنه بویی از آن سیب زنخدانیم ما (تشبیه - اسلوب معادله)

پاسخ: گزینه ۴ (آرایه‌های ادبی - ترکیبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

تشبیه: ۱) ما (مشبه) - چون (ادات) - زاهدان (مشبه‌به) - چشم بر میوه فردوس نداشتن (وجه)
۲) زنخدان (مشبه) - سیب (مشبه‌به)

اسلوب معادله ندارد: ارتباط میان بیت حفظ شده است و از لحاظ موضوع مستقل نیستند.

- ۱) کنایه: سنگ به راه افکندن و لنگ شدن سَمند (اسب) استعاره: سنگ انداختن بخت (تشخیص)
۲) مجاز: سر (قصد و نیت) جناس: سر و بر - آن و آز

یادآوری مجازهای «محلّیه / جایگاهی»

۱) **ظرف و مظلوف:** وقتی به «ظرف» یا جای چیزی اشاره کنیم اما مقصود و منظور اصلی ما فقط محتویات آن باشد. معروف‌ترین نمونه‌اش هم همین «سر» است که به «فکر، اندیشه، قصد، نیت» می‌تواند مجازاً اشاره کند. «ظرف‌ها»ی شراب، چون «پیمانه، ساغر، جام» هم می‌توانند به محتوی آن، اشاره کنند (برعکس آن هم صادق است).

۲) **مکان:** وقتی جایی چون «دشت، صحراء، شهر، جهان، عالم» به ساکنان آن اشاره می‌کند.

آن را چطور تشخیص بدیم؟

- وقتی به «دشت و صحراء» ... چیزی نسبت داده می‌شود، که منطقاً نمی‌تواند درست باشد. صحبت از «دل عالم» و «بریان‌شدن دشت» در دو بیت زیر:
دل عالمی بسوزی چو عذار برفروزی تو ازین چه سود داری، که نمی‌کنی مدارا
سراسر همه دشت بریان شدند بر آن چهر خندانش گریان شدند
- معمولاً (نه همیشه) نکره‌کردن این اسمها مجاز می‌آفریند؛ «جهانی در پی‌ات مفتون، به جای آب گریان، خون»

۳) تشبیه: لب لعل ایهام: از چشم افتادن عقیق: ۱- بی‌ارزش شدن عقیق ۲- جاری شدن اشک

گروه آموزشی ماز

۳۰- آرایه‌های «تلمیح، ایهام، حس آمیزی و استعاره» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

الف: نیست ممکن جان روشن را ز حق غافل شدن	قطره روشن محیط بی‌کران ببند به خواب
ب: سیلاب نیستی را سر در وجود من ده	کز خاکدان هستی بر دل غبار دارم
ج: شراب لعل به آن لعل جان‌فزا نرسد	که آب تلخ به سرچشمه بقا نرسد
د: چو چشمه خضر از شعر من روان‌افزاست	عجب مدار که آن عین آب حیوان است
- ۱) ج، د، الف، ب
۲) ج، د، ب، الف
۳) د، ج، الف، ب
۴) د، ب، ج، الف

پاسخ: گزینه ۱ (آرایه‌های ادبی - ترکیبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

تلمیح: به داستان حضرت خضر و چشمه آب حیات اشاره دارد.

ایهام: عین در این بیت در دو معنا قابل پذیرش است: ۱- خود، ذات، همان ۲- چشمه

حس آمیزی: جان روشن (آمیختن یک امر ذهنی به حس بینایی)

استعاره: غبار استعاره مصرحه از غم و اندوه

گروه آموزشی ماز

۳۱- شاعر در کدام بیت تشبیه را با ایهام همراه کرده است؟

۱) تا چون شفق مدام رخت لاله‌گون بود	بی‌باده مگذران چو فلک صبح و شام را
۲) چون نقد روان می‌رود از دست تو ای دل	حیف است که بر آن قد و قامت نفسانی
۳) بی‌سخن‌های تو قلب دل ما زر نشود	کیمیای سخن از دُرچ دهان بیرون آر
۴) اگر تو پیل برانی و اسب درتازی	چگونه رخ ننهیمت چو مات می‌جوییم

پاسخ: گزینه ۲ (آرایه‌های ادبی - ترکیبی - دشوار)

پاسخ تشریحی:

تشبیه: نقد روان (روان و جان آدمی به نقد تشبیه شده است)

ایهام: روان: ۱- رایج و جاری ۲- جان و روح

«نقد روان»:

نقد که به طور کلی به معنی پول و بها هم هست، برای برخی پدیده‌ها یک مشبهه کلیشه‌ای به شمار می‌آید. در ادبیات فارسی، واژه‌های مرتبط با وجود یا زمان آدمی به نقدی تشبیه می‌شود که «صرف می‌شود». به نمونه‌های زیر دقت کنید:

طریقت چیست؟ نقد جان فکندن
نقد عمر تو برد «خاقانی»
نثار خاک رهت نقد جان من! هر چند
نقد جان من نثار خاک رهت [باد]، هر چند نقد روان (= پول رایج / روان مانند نقد) را بر تو (= نزد تو) مقداری نیست.

پروسی ساینر گزیده‌ها:

- ۱ تشبیه: رخ به لاله و شفق
- ۲ تشبیه: کیمیای سخن و دُرُج دهان
- ۳ تشبیه: ندارد
- ایهام: ندارد (مدام ایهام تناسب دارد)
- ایهام: ندارد (قلب ایهام تناسب دارد)
- ایهام: مات ۱- اصطلاحی در شطرنج ۲- ما تو را

گروه واژگان چندمعنایی مربوط به «شطرنج»:

- اسب (نام مهره‌ای در شطرنج / نام یک حیوان)
- رخ (نام مهره‌ای در شطرنج / گونه)
- فیل (نام مهره‌ای در شطرنج / نام یک حیوان)
- شاه (نام مهره‌ای در شطرنج / فرمانروا)
- پیاده (نام مهره‌ای در شطرنج / متضاد سوار)

گروه آموزشی ماز

۳۲- در ابیات زیر به ترتیب کدام آرایه‌ها یافت می‌شود؟

- الف: یک دانه اشک است روان بر رخ زرین
- ب: گل از جدایی ما می‌کند گریبان چاک
- ج: این جواب آن که می‌گوید حکیم غزنوی
- د: حلاوت سخن تلخ را ز عاشق پرس
- ۱) تشبیه، اسلوب معادله، تلمیح، حس آمیزی
- ۲) تشبیه، حسن تعلیل، تضمین، پارادوکس
- سیم و زر ما شکر که اندوختنی نیست
- چه لازم است گریبان به خار بگشاییم
- ای سنایی خواجه جانی غلام تن مباش
- ز ماهیان بطلب طعم آب دریا را
- ۳) لف و نشر، تشخیص، تلمیح، حس آمیزی
- ۴) تشبیه، حسن تعلیل، تضمین، ایهام تناسب

پاسخ: گزینه ۳ (آرایه‌های ادبی - ترکیبی - متوسط)

پروسی موارد:

- الف: لف و نشر: لف‌ها: اشک و رخ - نشرها: سیم و زر
- ب: حُسن تعلیل: دلیل شاعرانه برای شکوفایی گل (گریبان چاک بودن گل) بیان شده است.
- ج: تضمین: مصراع دوم از «سنایی غزنوی» است که شاعر (صائب) آن را تضمین کرده است.

باگفتن «جواب» و نام بردن از «حکیم غزنوی» شاعر به تضمین کردن خود اشاره کرده‌است.

د: پارادوکس: حلاوت (= شیرینی) سخن تلخ

وضعیت متناقض‌نما حالتی است که آرایه پارادوکس به کار رفته‌است. گاهی این وضعیت با نسبت‌دادن دو ویژگی متضاد به یک چیز پدید می‌آید. اینجا «شیرینی» و «تلخ‌بودن» هر دو به یک چیز نسبت داده شده‌است.

تَکْیِیبِ اِضَافِی: بحر آتش، قاطعیت تردید، شرم سرافرازی، سایه خورشید، سلطنت فقر، دولت فقر، شولای عریانی، زهر شیرینی، شربت زهر، سور ماتم، بزم عزا و...
تَکْیِیبِ وَصْفِی: سرد گرم، بیمار تندرست، آتش سرد، سموم فسرده، برگ بی‌برگی، حاضر غایب، صورت بی‌صورت، دُرُج صاف، سم گوارا، فریاد بی‌صدا، راهروی نشسته، سالک موقوف، مجاز حقیقی، رنډ پارسا، گدایان منعم و...

گروه آموزشی ماز

۳۳- آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

- «غریب نیست اگر شد ز خویش بیگانه»
- ۱) جناس، ایهام تناسب، تضاد، متناقض‌نما
- ۲) واژه‌آرایی، تضاد، تشبیه، ایهام تناسب
- ۳) تضاد، حسن تعلیل، جناس تام، ایهام
- هر آن غریب که گشته است آشنای شما»
- ۲) واژه‌آرایی، تضاد، تشبیه، ایهام تناسب
- ۴) تکرار، ایهام، حس آمیزی، پارادوکس

پاسخ: گزینه ۱ (آرایه‌های ادبی - ترکیبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

جناس: غریب (عجیب) و غریب (بیگانه / دور از وطن)
ایهام تناسب در واژه «غریب» در مصراع اول: ۱- عجیب (معنای موردنظر) ۲- بیگانه (معنای موردنظر نیست و با آشنا و بیگانه ارتباط دارد)
تضاد: آشنا و بیگانه / غریب و آشنا
متناقض‌نما: از خویش بیگانه شدن

گروه آموزشی ماز

۳۴- در کدام گزینه، آرایه‌های «تشبیه، ایهام تناسب، استعاره»، همگی، دیده می‌شود؟

- ۱) لعل تو در چشم من باده بود در قدح
- ۲) ای تن اگر بیدلی، سر ز کمندش میبچ
- ۳) ای لب میگون تو هم شکر و هم شراب
- ۴) لعبت چشمم دمی دور نگرده ز اشک
- مهر تو در جان من، گنج بود در خراب
- وی دل اگر عاشقی روی ز مهرش متاب
- وی دل پر خون من هم نمک و هم کیاب
- زانکه نگیرد کنار مردم دریا ز آب

پاسخ: گزینه ۱ (آرایه‌های ادبی - ترکیبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

استعاره: لعل استعاره از لب
تشبیه: [بازتاب] لعل تو در چشم من به باده در قدح تشبیه شده‌است. مهر تو در وجود من به گنجی در ویرانه‌ای تشبیه شده‌است.
ایهام تناسب: خراب: ۱- خرابه (معنای موردنظر) ۲- مست (با باده و قدح تناسب دارد)

پرسش ساینده‌ها:

- ۱ تشبیه ندارد
- ۲ تشبیه: لب میگون و ...
- ۳ تشبیه: لعبت چشم
- ۴ تشبیه مکنیه: ای تن
- ایهام تناسب: مهر و متاب
- ایهام تناسب و استعاره ندارد.
- ایهام تناسب: کنار و مردم

گروه آموزشی ماز

۳۵- در ابیات زیر به ترتیب چند استعاره مصرّحه و چند استعاره مکنیه وجود دارد؟

- ۱) چهار - هفت
- ۲) پنج - شش
- ۳) چهار - شش
- ۴) پنج - پنج
- لاله به سنبل میوش، لعل به لؤلؤ مگیر
- نرگس همی رکوع کند در میان باغ
- تا چه در گوش درختان گفت باد صبحدم
- زاد تو نیک است باز اندک دانی مکن
- زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی
- کز طرب شد پای کوبان سرو دست‌افشان چنار

پاسخ: گزینه ۳ (آرایه‌های ادبی - ترکیبی - دشوار)

پاسخ تشریحی:

استعاره‌های مصرّحه: لاله (چهره) - سنبل (زلف) - لعل (لب) - لؤلؤ (دندان)
استعاره مکنیه: نرگس رکوع کند - فاخته اذان بگوید - گوش درختان - باد گفت - سرو پایکوبان شد - چنار دست‌افشان شد.

مرور استعاره:

۱) استعاره مصرّحه (آشکار): اسمی که به جای اسم دیگری می‌آید چون آن دو به هم شباهت دارند، یا به عبارتی، کاربرد واژه‌ای در معنی مجازی به‌علاقه شباهت. تشخیص استعاره‌های مصرّحه دو مرحله دارد: ۱) آشنایی با واژگانی که معمولاً در معنی استعاری به کار می‌روند. ۲) اطمینان از این‌که واژه در بیت موردنظر حتماً معنی استعاری دارد.

محبوب ← ماه (مه)، گاهی با یک توضیح، مثل «مه دوهفته» یا «ماه مجلس» یا صفاتی که ویژه معشوق است چون «عاشق‌گش، عیار، پری‌چهره و...» که استعاری‌بودنش را نشان می‌دهد / بُت / صنم / آهو / غزال / سرو؛ گاهی با صفاتی چون «روان، آزاد، سیم‌اندام، خرامان» / بهار / نگار / خورشید / لعبت / ساقی / طبیب / گل (مثلاً در «چشمه چشم مرا، ای گل خندان، دریاب!»)

چهره ← ماه، قمر، خورشید، آفتاب، گل، ارغوان، سمن، نسرين، صبح، گل، برگ گل، لاله، کافور (به‌جهت سپیدی)
 زلف ← زنجیر، سلسله، مشک، عنبر، شب، مار، سنبل

چشم ← نرگس، بادام

اشک ← مروارید، کوکب، جلاب (گلاب)، عناب، یاقوت، در، لولو، گوهر

جهان ← بازار، کاروان‌سرا، رهگذار، مزرع، منزل، رباط، دامگه، زندان، قفس، گلشن

۲) استعاره مکنیه (پهشیده)

۱) ترکیب اضافی: «مضاف» در ترکیب اضافی استعاری اهمیت زیادی دارد؛ در ترکیب اضافی «چشم آسمان»، «آسمان» دارای «چشم» دانسته شده است. «چشم» هم از ویژگی‌های جانداران است. مضاف در ترکیب اضافی جزئی از یک پدیده کلی‌تر است و به مضاف‌الیه ارتباط منطقی و طبیعی ندارد: در احسان، سخن بلبل، صدای عشق و...

۲) ناسازگاری اجزای جمله به لحاظ معنایی

- ناسازگاری فعل و فاعل: وقتی یک فعل به لحاظ طبیعی از عهده یک پدیده برنیاید (یعنی آن را نتواند در حقیقت انجام دهد) استعاره مکنیه پدید می‌آید. «دانستن» - «لاله»: مگر که لاله بدانست بی‌وفایی دهر که تا بزد و بشد جام می ز کف نهاد (انسانی ۹۷)
- ناسازگاری فعل و مفعول: اثر هر فعل روی هر پدیده‌ای روی نمی‌دهد؛ «آفتاب» نمی‌تواند «عشق» را «برویاند»؛ چرا که «عشق» رویدنی نیست و یک مفهوم انتزاعی است. یا نمی‌توان «بلبل» را «غمگین کرد»؛ چرا که «غمگین شدن» ویژگی‌ای انسانی است که در واقعیت بلبل از آن ناتوان است.

۳) منادای غیرانسانی

گروه آموزشی ماز

۳۶- در کدام بیت آرایه «حُسن تعلیل» با دو نوع استعاره به کار رفته است؟

۱) هیچ دانی ز چه دامان فلک پرگهر است	خواست هر صبح به پای تو نشاری بکند
۲) حاصل دهر بود لازم ناموزونی	سرو ازان بی ثمر افتاد که ناموزون نیست
۳) گل از آن زود به بازار رساند خود را	که به آن گوشه دستار رساند خود را
۴) یاقوت ز شرم لب رنگین سخن تو	چون چهره خجلت زده هر لحظه به رنگی

پاسخ: گزینه ۱ (آرایه‌های ادبی - ترکیبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

همه ابیات دارای حسن تعلیل و استعاره مکنیه (تشخیص) هستند اما بیت گزینه ۱ علاوه بر حُسن تعلیل و استعاره مکنیه، استعاره مصرحه نیز دارد. حسن تعلیل: شاعر دلیل پرستاره بودن فلک را، نثار به پای معشوق دانسته است. استعاره مکنیه: دامان فلک - نثار کردن فلک استعاره مصرحه: گهر استعاره از ستاره

پرسش ساینده:

۲) حُسن تعلیل: دلیل بی‌ثمری سرو موزون بودن اوست	استعاره: ندارد
۳) حُسن تعلیل: دلیل عرضه شدن گل در بازار آن دانسته شده است که بر گوشه دستار معشوق جای بگیرد.	استعاره مکنیه: خود را به بازار رساندن گل
۴) حُسن تعلیل: دلیل رنگارنگی یاقوت، شرم از لب معشوق دانسته شده است	استعاره مکنیه: شرمگینی یاقوت

گروه آموزشی ماز

۳۷- قاعده و تبصره قافیه در همه ابیات یکسان است؛ به جز:

۱) در پای تو افتادن شایسته دمی باشد	ترک سر خود گفتن زیبا قدمی باشد
۲) شاید این طلعت میمون که به فالش دارند	در دل اندیشه و در دیده خیالش دارند
۳) ای سرو روان خاک شوم در ته پایت	جان من و جان همه عالم به فدایت
۴) ما از ازل به عشق تو دیوانه زاده‌ایم	پیش از وجود داغ تو بر دل نهاده‌ایم

پاسخ: گزینه ۳ (آرایه‌های ادبی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

در بیت گزینه ۳ واژه‌های «پایت و فدایت» براساس قاعده «۱» قافیه شده‌اند اما در سایر گزینه‌ها قاعده قافیه «۲» می‌باشد. در همه گزینه‌ها حروف الحاقی دیده می‌شود. (تبصره ۱)

پرسش مولارد:

۱) واژه‌های قافیه: دمی و قدمی - حروف قافیه: می - حروف اصلی: م - الحاقی: ی
۲) واژه‌های قافیه: فالش و خیالش - حروف قافیه: الش - حروف اصلی: ال - الحاقی: ش
۳) واژه‌های قافیه: پایت و فدایت - حروف قافیه: ایت - حروف اصلی: ا - الحاقی: یت
۴) واژه‌های قافیه: زاده‌ایم و نهاده‌ایم - حروف قافیه: اده‌ایم - حروف اصلی: اد - الحاقی: هایم

واژه‌های قافیه سه‌بخش دارند:

- ۱) حروف مشترک: مجموع همه حروفی که بین دو واژه قافیه مشترک است.
۲) حروف اصلی: حروف مشترکی که اساس و بنیاد قافیه قرار گرفته‌اند.
۳) حروف الحاقی: پیوندها، وابسته‌ها و اجزایی که باید مشترک باشند اما الحاق شده‌اند و اصلی نیستند.

قواعد قافیه:

(۱) مصوت بلند /آ/ و /او/: این دو مصوت، به تنهایی می‌توانند حرف اساسی قافیه باشند. داشتن حروف الحاقی در مورد آن‌ها اغلب تله و دام سوالات است! بدون الحاقی: ای چشم تو دل فریب و جادو / در چشم تو، خیره، چشم آهو
با الحاقی: الا ای شاه یغمایی، شدم پرشور و شیدایی / مرا یکتایی‌ای فرما، دوتا گشتم ز یکتایی
(۲) مصوت‌های **ـِ** و **ـِی** / **به همراه یک یا چند صامت تبصره قافیه** همان داشتن حرف الحاقی است که حتما باید بین دو واژه مشترک باشد.
حروف الحاقی: شناسه‌ها، پسوندها، مخفف فعل بودن، صامت «ی» در پایان واژه‌هایی مختوم به «آ / او» (خدای، بوی)، ضمائر متصل، مصوت کوتاه **ـِ**

گروه آموزشی ماز

۳۸- در ابیات کدام گزینه «ذوقافیتین» دیده می‌شود؟

- الف: خار بر دل بدیدی هر خسی
ب: گرچه دیوار افکند سایه دراز
ج: تو گمان بردی که کرد آلودگی
د: وعده اهل کرم گنج روان
- دست کی بودی غمان را بر کسی
باز گردد سوی او آن سایه باز
در صفا غش کی هلد پالودگی
وعده ناهل شد رنج روان

(۱) الف، د (۲) ب، ج (۳) الف، ج (۴) د، ب

پاسخ: گزینه ۱ (آرایه‌های ادبی - متوسط)

پرسشی موارد:

الف: قافیه‌ها: هر و بر - خسی و کسی

د: قافیه‌ها: گنج و رنج - روان (رونده) و روان (روح) (منظور از «گنج روان»، گنج قارون است که پیوسته در حرکت بود).

«جناس تام» سبب می‌شود دو واژه با لفظ و ظاهر مشترک بتوانند قافیه بیت باشند!

ب: قافیه‌ها: دراز و باز

ج: قافیه‌ها: آلودگی و پالودگی (توجه: کرد و هلد قافیه نیستند)

ذوقافیتین:

ذوقافیتین بیتی است که دو قافیه داشته باشد. دو قافیه می‌تواند دو واژه پایانی هر مصراع باشد، مانند نمونه مشهور «گرید از غنیمت ظرایف بسی / کران سان نبیند طرایف کسی». گاهی، واژه‌ای با لفظ و معنی یکسان، بین دو قافیه می‌آید که مانند ردیف عمل می‌کند: «ای شاه زمین، بر آسمان داری تخت / سست است عدو تا تو کمان داری سخت»

گروه آموزشی ماز

۳۹- در بیت زیر کدام اختیارات شاعری به کار رفته است؟

- «حلاوت لب تو، دوش، یاد می‌کردم
حذف همزه، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، قلب
ابدال، بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه، حذف همزه
بسا شکر که در آن لحظه در دهان انداخت»
(۲) بلند بودن هجای پایانی مصراع، کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند، حذف همزه
(۴) حذف همزه، قلب، بلند بودن هجای پایانی مصراع

پاسخ: گزینه ۳ (عروض و قافیه - دشوار)

پاسخ تشریحی:

در این بیت اختیار «قلب» و «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» به کار نرفته است.
اختیارات شاعری بیت:

حَ	لا	وَ	تِ	لَ	بِ	تُ	دو	ش	یا	د	می	کَر	دَم
u	-	u	-	u	u	-	-	u	-	u	-	-	-
بَ	سا	شِ	کَر	کِ	دَ	ران	لُح	ظِ	دَر	دَ	هان	أَن	داخت
u	-	u	-	u	u	-	-	u	-	u	-	-	-
مفاعیلن				فعلاتین				مفاعیلن				فعلن	

حذف همزه: در مصراع دوم در هجای هفتم همزه «آن» حذف می‌شود.

ابدال: شاعر در پایان مصراع دوم به جای «U U -»، «-» آورده است.

بلند بودن هجای پایانی: هجای کشیده پایانی مصراع دوم (داخت) را «بلند» به حساب می‌آوریم.

بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: در هجای ششم مصراع اول کسره اضافه «لب» را بلند تلفظ می‌کنیم. همچنین در هجای هفتم مصراع اول مصوت کوتاه «ـُ» را در واژه «تو» بلند به حساب می‌آوریم.

گروه آموزشی ماز

۴۰- نام بحر کدام مصراع درست بیان شده است؟

- (۱) از آن بهره‌ورتر در آفاق نیست (مقارب مثنی سالم)
 (۲) ترک کفرش هم برای حق بود (رمل مسدس سالم)
 (۳) سخن گنج است و دل گنجور این گنج (هزج مسدس محذوف)
 (۴) جهد کن تا باز یابی هم‌رهان خویش را (رمل مسدس محذوف)

پاسخ: گزینه ۳ (عروض و قافیه - ساده)

پررسی موارد:

وزن شعر: فعولن فعولن فعل (مقارب مثنی محذوف)

ا	ز	ن	بَه	ر	وَر	تَر	دَ	رَا	فَا	ق	نِیست
u	-	-	u	-	-	-	u	-	-	u	-

وزن شعر: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مسدس محذوف)

تَر	ک	کَف	رَش	هَم	بَ	رَا	ی	حَق	بُ	وَد
-	u	-	-	-	u	-	-	-	u	-

وزن شعر: مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (فعولن) (هزج مسدس محذوف)

سُ	خَن	گَن	جَس	تُ	دَل	گَن	جَو	ر	اِین	گَنج
u	-	-	-	u	-	-	-	u	-	-

وزن شعر: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن (رمل مثنی محذوف)

جَه	د	کُن	تَا	بَا	ز	یَا	بِی	هَم	رَ	هَا	نَ	خِی	ش	زَا
-	u	-	-	-	u	-	-	-	u	-	-	-	u	-

نامگذاری وزن

در عروض، نامگذاری بر اساس بیت انجام می‌شود، نه مصراع (که در اصل واحد شعر فارسی است). هر مصراع ۲، ۳ یا ۴ رکن دارد که مجموع رکن‌های بیت را ۴، ۶ و ۸ می‌کند. بیتی چهارتایی را «مربع» (نادر)، شش‌تایی را «مسدس» و هشت‌تایی را «مثنی» می‌خوانیم. در کتاب درسی، با ۴ رکن اصلی آشنا شدید:

- رمل: فاعلاتن
- هزج: مفاعیلن
- مقارب: فعولن
- رجز: مستفعلن

تکرار سه‌باره یا چهارباره این رکن‌ها در هر مصراع نسخه‌ای «سالم» از آن وزن را ایجاد می‌کند؛ یعنی یک وزن همسان که از تکرار سه‌باره یا چهارباره این ارکان تشکیل شده، اصطلاح «سالم» را در خود دارد. پس تا این‌جا، چهار بار تکرار شدن فاعلاتن در یک مصراع یعنی «رمل مثل سالم».

- گاهی یک هجا از پایان رکن آخر حذف می‌شود؛ فاعلاتن - U - - - - فاعلن - U -
- مفاعیلن U - - - - مفاعی (فعولن) U - -
- مستفعلن U - - - - مستفعل U - -
- فعولن U - - - - فعل U -

حذف شدن یک هجا از رکن پایانی، اصطلاح «محذوف» را به نام وزن اضافه می‌کند.

۱	فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن	بحر رمل مثنی سالم
۲	فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	بحر رمل مثنی محذوف
۳	فاعلاتن فاعلاتن فاعلن	بحر رمل مسدس محذوف
۴	مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن	بحر رجز مثنی سالم
۵	مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن	بحر هزج مثنی سالم
۶	مفاعیلن مفاعیلن فعولن	بحر هزج مسدس محذوف
۷	فعولن فعولن فعولن فعولن	بحر مقارب مثنی سالم
۸	فعولن فعولن فعولن فعل	بحر مقارب مثنی محذوف

گروه آموزشی ماز

۴۱- کدام بیت ویژگی‌های اوزان دوری را ندارد؟

- (۱) در گلستان چشمم ز چه رو همیشه باز است
 (۲) گرم عذاب نمایی به داغ و درد جدایی
 (۳) خیال نقش تو در کارگاه دیده کشیدم
 (۴) ای که ز دیده غایبی در دل ما نشستهای
- به امید آنکه شاید تو به چشم من درآیی
 شکنجه صبر ندارم بریز خونم و رستی
 به صورت تو نگاری ندیدم و نشنیدم
 حسن تو جلوه می‌کند وین همه پرده بسته‌ای

همه ابیات دارای وزن دولختی هستند اما بیت گزینه ۳ ویژگی‌های اوزان دوری را ندارد؛ یعنی در نیم‌مصراع بیت گزینه ۳ مکث و درنگ وجود ندارد. (پاورقی درس ۱۱ ص ۸۹، فنون یازدهم)

خ	یا	ل	تَق	ش	ت	دَر	کا	ز	گا	ه	دی	د	ک	شی	دَم
u	-	u	-	u	u	-	-	u	-	u	-	u	u	-	-
ب	صو	ر	ت	ت	ن	گا	ری	ن	دی	د	م	ن	ش	نی	دَم
u	-	u	-	u	u	-	-	u	-	u	-	u	u	-	-
مفاعیلن				فاعلاتن				مفاعیلن				فاعلاتن			

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ فَعَلاتُ / فاعلاتن / فَعَلاتُ / فاعلاتن

دَ	ر	گُل	س	تا	ن	چَش	مَم	ز	چ	رو	ه	می	ش	با	زَسْت
u	u	-	u	-	u	-	-	u	u	-	u	-	u	-	-
بِ	أ	می	د	آن	ک	شا	یَد	ت	ب	چَش	م	مَن	دَ	را	یی
u	u	-	u	-	u	-	-	u	u	-	u	-	u	-	-

۲ مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن

گ	رَم	ع	ذَا	ب	نَ	ما	یی	ب	دَا	عُ	دَر	د	جُ	دَا	یی
u	-	u	-	u	u	-	-	u	-	u	-	u	u	-	-
ش	کَن	چ	صَب	ر	نَ	دَا	رَم	ب	رِی	ز	خو	نَ	مُ	رَس	تی
u	-	u	-	u	u	-	-	u	-	u	-	u	u	-	-

۳ مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن

ای	ک	ز	دی	د	غا	ئی	بی	دَر	د	ل	ما	ن	شَس	ت	ای
-	u	u	-	u	-	u	-	-	u	u	-	u	-	u	-
حُس	ن	ت	چِل	و	می	کُ	نَد	وین	ه	م	پَر	د	بَس	ت	ای
-	u	u	-	u	-	u	-	-	u	u	-	u	-	u	-

اوزان همسان دولختی (دوری)

۱	ای باد بامدادی، خوش می‌روی به شادی	مفعول فاعلاتن // مفعول فاعلاتن (مستفعلن فَعولن // مُستفعلن فَعولن)
۲	وقتی دل سودایی، می‌رفت به بستان‌ها	مفعول مفاعیلن // مفعول مفاعیلن (مستفعلن مفعولن // مُستفعلن مفعولن)
۳	زاهد خلوت‌نشین، دوش به میخانه شد	مفتعلن فاعیلن // مفتعلن فاعیلن
۴	با لب او چه خوش بود، گفت و شنید و ماجرا	مفتعلن مفاعیلن // مفتعلن مفاعیلن
۵	به کجا رود کبوتر، چو اسیر باز باشد	فَعَلاتُ فاعلاتن // فَعَلاتُ فاعلاتن
۶	بیا به شام غربیان و آب دیده من بین	مفاعیلن فَعَلاتن مفاعیلن فَعَلاتن
۷	چندان که گفتم، غم با طبییان	فَعولن فَعولن // فَعولن فَعولن (مستفعلن فَع // مُستفعلن فَع)
۸	جان من است او هی مزیندش	مفتعلن فَع // مفتعلن فَع
۹	ز پا فتادم بگیر دستم	مفاعیلن فَع // مفاعیلن فَع
۱۰	گر به بستان بی توایم خار شد گلزار ما	فاعلاتن فاعیلن // فاعلاتن فاعیلن
۱۱	جهان فرتوت باز، جوانی از سر گرفت	مفاعیلن فاعیلن // مفاعیلن فاعیلن
۱۲	دل بردی از من به بغما ای ترک غارتگر من	مستفعلن فاعلاتن مُستفعلن فاعلاتن

- ✓ اوزان دوری منحصر به این موارد نیست اما رایج‌ترین آن‌ها همین موارد است.
- ✓ هر مصراع یک بیت بر پایه وزن دوری دارای دو لخت یا پاره است؛ دو قسمت که وزن آن‌ها عیناً یکی است. مثلاً در بیتی بر وزن «مستفعلن فَع، مستفعلن فَع» در هر مصراع، لخت «مستفعلن فَع» تکرار شده است. به هر لخت «نیم‌مصراع» هم می‌گوییم. دقت کنید که نیم‌مصراع مثل پایان‌مصراع است: یعنی مطابق اختیار شاعری، هجای پایانی آن، هر چه باشد، بلند حساب می‌شود.
- ✓ برخی از اوزان دوری به دو گونه دسته‌بندی یا رکن‌بندی هجایی می‌شود.
- ✓ سنگینی یا درنگی که به‌ظاهر در پایان رکن‌های برخی وزن‌ها هست، به معنی دوری بودن نیست. درنگ جزو ذاتی وزن دوری است. در «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» یا «مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن» درنگی وجود ندارد.

۴۲- در همه ابیات به جز ... همه اختیارات زبانی به کار رفته است.

این که دستش می‌رسد کت سر دراندازد به پا
ز خواب خوش برانگیزند مست و سرگران ما را
ساقی ما چون خداست، باده، شراب طهور
گنجشک مگر در نظر باز نیاید

۱) هندوی زلف تو در سر دولتی دارد قوی
۲) قیامت باشد آن روزی که بر سوی تو چون نرگس
۳) مست خداییم ما، کی به خود آییم ما
۴) جان کی بزم از آهوی صیاد تو هیهات

پاسخ: گزینه ۲ (عروض و قافیه - دشوار)

پررسی موارد:

اختیارات زبانی ابیات:

هِن	دو=دُ	ی	زُل	فِ	تُ	دَر	سَر	دُو	لِ	تِی	دَا	رَد	قَ	وِی
-	u/-	-/u	-	-/u	u	-	-	-	u	-	-	-	u	-
اِیْن	کِ	دَس	تَش	مِی	رِ	سَد	کِت	سَر	دَ	رَن	دَا	زَد	بِ	پَا
-	u	-	-	-	u	-	-	-	u	-	-	-	u	-

حذف همزه: حذف همزه «اندازد» در رکن ماقبل آخر (دَرَن دا زد) (هجای یازدهم مصراع دوم)
بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: بلند تلفظ کردن کسره هجای سوم (ی) و هجای پنجم (ف) در مصراع اول.
کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: مصوت بلند «و» در «هندو» کوتاه تلفظ می‌شود. (هجای دوم مصراع اول)

قِ	یَا	مَت	بَا	شَ	دَان	رَو	زِی	کِ	بَر	سَو	یِ	تُ	چُن	نَر	گِیس
u	-	-	-	u	-	-	-	u	-	-	-	u	-	-	-
زِ	خَا	بِ	خَش	بَ	رَن	گِی	زَن	دِ	مَس	تُ	سَر	گِ	رَان	مَا	رَا
u	-	-/u	-	u	-	-	-	u	-	-	-	u	-	-	-

حذف همزه: حذف همزه «آن» و «برانگیزد» (هجای ششم مصراع اول و دوم)
بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: بلند تلفظ کردن کسره اضافه در رکن اول مصراع دوم (ب) (هجای سوم مصراع دوم)
کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: این اختیار به کار نرفته است.

مَس	تِ	خُ	دَا	یِی	مِ	مَا	کِی	بِ	خُ	دَا	یِی	مِ	مَا
-	u	u	-	-	u	-	-	u	u	-	-	u	-
سَا	قِ=قِ	یِ	مَا	چُن	خُ	دَا	بَا	دِ	شَ	رَا	بِ	طَ	هَوْر
-	u/-	u	-	-	u	-	-	u	u	-	-	u	-

حذف همزه: حذف همزه «آییم» (خ دا یی م ما) (هجای دوازدهم مصراع اول)
بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: بلند تلفظ کردن کسره اضافه «شراب» (ش را ب) (هجای دوازدهم مصراع دوم)
کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: مصوت بلند «ی» در «ساقی» کوتاه تلفظ شده است (ساقِ یِ ما) ((هجای دوم مصراع دوم)

جَان	کِی	بَ	رَ	مَز	آ	هَوهُ	یِ	صِی	یَا	دِ	تُ	هَی	هَات
-	-	u	u	-	-	u	u	-	-	u	u	-	-
گُن	چِش	کِ	مَ	گَر	دَر	نَ	ظَ	رِ	بَا	زِ	نَ	یَا	یَد
-	-	u	u	-	-	u	u	-	-	u	u	-	-

حذف همزه: همزه «از» حذف شده و خوانده نمی‌شود (بَ رَ مَز آ) (هجای پنجم مصراع اول)
بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه: بلند تلفظ کردن کسره اضافه در «نظری» (در نَ ظَ رِ) (هجای نهم مصراع دوم)
کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند: کوتاه تلفظ کردن مصوت «و» در «آهو» (هجای هفتم مصراع اول)

گروه آموزشی ماز

۴۳- همه موارد به جز ... درباره دو بیت زیر درست است؟

«اگر پای در دامن آری چو کوه
کمال است در نفس انسان سخن
سرت ز آسمان بگذرد در شکوه
تو خود را به گفتار ناقص مکن»

۱) وزن دو بیت با مصراع «از اسب اندر آمد دو دستم بیست» یکسان است.
۲) ابیات فوق با مصراع «در خموشی جوهر مردم نمی‌گردد عیان» قرابت مفهومی دارد.
۳) قافیۀ هر دو بیت براساس قاعده «۲» سروده شده و «ه» و «ن» حرف روی محسوب می‌شود.
۴) سعدی این ابیات را در قالب مثنوی سروده است.

(فنون دهم فصل چهارم - ترکیبی - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

مفهوم ابیات صورت سؤال: «گوشه نشینی و فواید خاموشی و سکوت» است در حالی که مفهوم مصراع گزینه ۲ بیانگر «نکوهش خاموشی» است و با مفهوم ابیات سؤال تقابل دارد.

پرسشی سایر گزینه‌ها:

۱ وزن ابیات صورت سؤال و مصراع یکسان است: فعولن فعولن فعولن فعل

کوه	چُ	ری	نا	مَ	دا	دَر	ی	پا	گر	آ
-	u	-	-	u	-	-	u	-	-	u
کوه	شُ	دَر	رَد	زَ	بُگ	مان	سِ	زا	رَت	سَ
-	u	-	-	u	-	-	u	-	-	u
بست	بِ	تَم	دَس	دُ	مَد	را	دَ	بَن	زَس	آ
-	u	-	-	u	-	-	u	-	-	u

۲ قافیه‌ها: کوه و شکوه - سَخْن و مَكْن

۳ قالب ابیات مثنوی است و از بوستان سعدی انتخاب شده است.

گروه آموزشی ماز

۴۴- وزن عروضی شعر زیر کدام است؟

«بیا تا راه بسپاریم / به سوی سبزه‌زارانی که نه کس کشته، ندروده / به سوی آفتاب شاد صحرایی»

- ۱) فاعلاتن مفاعیلن / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعی / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
- ۲) مفاعیلن مفاعیلن فع / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
- ۳) مفاعیلن مفاعیلن / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن
- ۴) مفعولن فاعلاتن فع / مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن / فاعلاتن مفاعیلن مفاعیلن

پاسخ: گزینه ۳ (عروض و قافیه - ساده)

پاسخ تشریحی:

بِ	بِ	یا	تا	را	ه	پس	پا	ریم
u	-	-	-	-	u	-	-	-
بِ	سو	ی	سَب	ز	زا	را	نی	ک
u	-	-/u	-	u	-	-	-	u
بِ	سُو	ی	آ	فِ	تا	بِ	شا	دِ
u	-	-/u	-	u	-	-	u	-
بِ	ی	فِ	تِ	نَد	رِ	دِ	کِش	تِ
u	-	-	-	-	-	-	-	u
بِ	ی	فِ	تِ	نَد	رِ	دِ	کِش	تِ
u	-	-	-	-	-	-	-	u

گروه آموزشی ماز

۴۵- وزن کدام بیت دوری (دو لختی) است و می‌توان آن را به دو صورت دسته‌بندی کرد؟

- ۱) ای ز فروغ رخت تافته صد آفتاب
  - ۲) راهی است ره عشق به غایت خوش و نزدیک
  - ۳) یک ذره گرد از آن خاک در چشم جانم افتد
  - ۴) چه قیامت است جانا که به عاشقان نمودی
- تافته‌ام از غمت، روی ز من برمتاب
هر ره که جز این است همه دور و دراز است
با صد هزار خورشید افتد تو را ملاقات
دل و جان فدای رویت بنما عذار ما را

پاسخ: گزینه ۳ (عروض و قافیه - دشوار)

پرسشی موارد:

۱ مفعولن فاعلن / مفتعلن فاعلن (دو لختی یا دوری است)

ای	ز	فُ	رو	غُ	رُ	خَت	تا	ف	تِ	صَد	آ	فِ	تاب
-	u	u	-	-	u	-	-	u	u	-	-	u	-
تا	ف	تِ	أم	أز	عُ	مَت	رو	ی	زِ	مَن	بِر	مَ	تاب
-	u	u	-	-	u	-	-	u	u	-	-	u	-

۲ مستفعل مستفعل مستفعل فع لن (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن) (دوری یا دو لختی نیست)

را	هی	ست	رَ	هَ	عِش	ق	بِ	غا	یَت	خُ	شُ	نَز	دیک
-	-	u	u	-/u	-	u	u	-	-	u	u	-	-
هَر	رَه	کِ	جُ	زِی	نَس	ت	هَ	م	دو	رُ	دِ	را	زَسْت
-	-	u	u	-	-	u	u	-/u	-	u	-	-	-

۳ مفعول فاعلاتن / مفعول فاعلاتن (مستفعلن فعولن / مستفعلن مفعولن): دو لختی یا دوری است و به دو صورت دسته‌بندی می‌شود.

پک	ذَر	رَ	گَر	دَ	زَان	خَاک	دَر	چَش	م	جَا	نَ	تَف	تَد
-	-	u	-	u	-	-	-	-	u	-	u	-	-
بَا	صَد	هَ	زَا	ر	خُر	شِید	أَف	تَد	تُ	رَا	مُ	لَا	قَات
-	-	u	-	u	-	-	-	-	u	-	u	-	-

۴ فعلات فاعلاتن / فعلات فاعلاتن (دو لختی یا دوری است)

چ	قِ	یا	مَ	تَس	ت	جَا	نَا	کِ	بِ	عَا	شِ	قَان	نِ	مُو	دِی
u	u	-	-	-	u	-	-	u	u	-	u	-	u	-	-
دِ	لُ	جَان	فَ	دَا	یِ	رُو	یَت	بِ	نَ	مَا	ع	ذَا	ر	مَا	رَا
u	u	-	-	-	u	-	-	u	u	-	u	-	u	-	-

گروه آموزشی ماز

۴۶ - مفهوم کدام دو بیت یکسان است؟

جان رفت و زخم طعنه خلق از جگر نرفت
هر کس که عاشق می‌شود، بسیار از این‌ها می‌کشد
غرچه در نیل چه اندیشه کند باران را
چو لاک پشت تو را چون کنند در صندوق
(۳) ب، الف (۴) ج، د

الف: کارم به جان رسید ز زخم زبان خلق
ب: ای دوست، چه ترسانی مرا؟ طعنه که دشمن می‌زند
ج: سعدی از سرزنش غیر نترسد، هیهات
د: ز دست سرزنش خلق سر به در نکنی
(۱) الف، ج (۲) ب، ج

پاسخ: گزینه ۲ (قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

مفهوم مشترک ابیات «ب و ج»: عاشق نسبت به سرزنش دشمن و اغیار باکی ندارد.

بیت «ب» مشخصاً به تحمل «طعنه» توسط عاشق اشاره کرده‌است.

در بیت «ج» باید دقت کنید که سعدی را رمز یک عاشق نوعی بگیرید و «غیر» را اغیار خام.

مفهوم بیت الف: شکایت شاعر از سرزنش خلق

مفهوم بیت د: غیرممکن بودن رهایی از سرزنش خلق

گروه آموزشی ماز

۴۷ - همه گزینه‌ها با بیت زیر قرابت مفهومی دارد؛ به جز:

کافر مگر جوی زیان بینی
اگر ز سود و زیان بگذرد زیان نکند
این بد از بازار سودایت زیان و سود من
از زیان هر دو عالم فارغیم، از سود هم
به همین مایه که نادیده خریدار شدیم

«هر چه داری اگر به عشق دهی
(۱) کسی که نقد خرد داد و ملک عشق خرید
(۲) مایه عمرم شد و سود من از عشقت فراق
(۳) تا به سودای تو افتادیم در بازار عشق
(۴) دو جهان سود ز بازار محبت بردیم

پاسخ: گزینه ۳ (قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

مفهوم مشترک ابیات مرتبط و بیت صورت سؤال: در بازار عشق و عاشقی زبانی وجود ندارد؛ سراسر سود نصیب عاشق می‌شود.

مفهوم بیت گزینه ۳: در راه عشق تو، عاشق توجهی به سود و زیان ندارد. (عدم تعلق و وابستگی به دنیا و آخرت)

گروه آموزشی ماز

- ۴۸- مفاهیم «وارستگی، جبرگرایی، بی‌اعتباری دنیا، پرهیز از زهد ریایی» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟
- الف: در عالم فانی که بقا پا به رکاب است
ب: نباشد نیک‌باطن در پی آرایش ظاهر
ج: چون گل رعنا خزان و نوبهار ما یکی است
د: گر شدیم از باده بدنام جهان تدبیر چیست؟
- (۱) الف، ب، ج، د
(۲) ج، د، الف، ب
(۳) الف، د، ج، ب
(۴) ج، ب، الف، د

پاسخ: گزینه ۲ (قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

وارستگی: از انقلاب عالم غدار فارغ گشته‌ایم (بیت ج)
جبرگرایی: در عهد ازل تقدیر ما چنین رفته است (بیت د)
بی‌اعتباری دنیا: عالم فانی است و بقای آن پا به رکاب (در حرکت) است. (بیت الف)
پرهیز از زهد ریایی: انسان نیک‌باطن در پی آرایش ظاهر نیست. (بیت ب)

ریاکاری (گندم‌نمای جوفروش)

ریا و تزویر از ناپسندترین و مذموم‌ترین ویژگی‌هایی است که در ادبیات تعلیمی و عرفانی به آن پرداخته شده‌است. وقتی انسان با آنچه می‌نماید (نمودن: نشان دادن، اظهار کردن) متفاوت است. بازارگان شدستی و کالات هیچ نیست - تزویر همگانی شده است (همه مست و ناهشیارند)

گفت: باید حد زند هشیار مردم مست را کیست در این شهر که او مست نیست

ریاکاری حاکم، مفتی، محتسب، امام و فقیه شهر، زاهد و صوفی با محتسب عیب مگویند که او نیز می‌خور که شیخ و حافظ و مفتی و محتسب - مخفی‌کردن و پوشاندن عیب‌ها و نقصان‌ها ای هنرها نهاده بر کف دست - پدیده‌های «مثبت» با «ریا» منفی می‌شوند.

گفت: هشیاری بیار، این‌جا کسی هشیار نیست کیست در این دور، کزین دست نیست

ریاکاری حاکم، مفتی، محتسب، امام و فقیه شهر، زاهد و صوفی پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است چون نیک بنگری، همه تزویر می‌کنند برجسته‌کردن هنرها و فضیلت‌ها عیب‌ها برگرفته زیر بغل

گروه آموزشی ماز

- ۴۹- مفهوم کدام بیت با بیت زیر یکسان است؟
- «قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن
(۱) شبنم از روشن‌دلی آینه خورشید شد
(۲) از تواضع می‌توان مغلوب کردن خصم را
(۳) پایه عزت، بلندی گیرد از افتادگی
(۴) در غریبی قطره من آب گوهر می‌شود

پاسخ: گزینه ۳ (قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه ۳: تواضع و فروتنی موجب کمال و بلندمرتبی آدمی است.

پرسش سارگزینه‌ها:

- ۱ روشن‌دلی و پاکی درون موجب بلندمرتبی است.
- ۲ با فروتنی و مدارا می‌توان بر دشمن پیروز شد.
- ۳ غربت موجب ارزش و اعتبار آدمی می‌شود.

فروتنی

از مهم‌ترین و پراشاده‌ترین مضمون‌ها و بن‌مایه‌های ادبیات تعلیمی فارسی مسأله تواضع است؛ انسانی که تواضع می‌ورزد و فروتنی می‌کند، یعنی خودش را چشم‌گیر و پرسروصدا مطرح نمی‌کند، درباره خود و داشته‌هایش مداوم سخن نمی‌گوید و... او فروتن است؛ خود را عامدانه در جایگاهی پایین قرار می‌دهد و فروتنانه رفتار می‌کند. این کار سبب می‌شود در نگاه دیگران ارج و ارزش پیدا کند. چون آفتاب اگر سر ما بگذرد ز چرخ ز خاک آفریدت خداوند پاک پس ای بنده، افتادگی کن چو خاک

افتادگی برون نرود از سرشت ما
پس ای بنده، افتادگی کن چو خاک

اندر تواضع، آب روانی نشیب جوی
به فروتنی، با واژه‌های تواضع و افتادگی اشاره می‌شود؛ گاهی هم از «پستی» و گاهی از «مسکنت» استفاده می‌شود.
- فروتنی پسندیده است؛ مایه بزرگی است.

یکی قطره باران ز ابری چکید
که جایی که دریاست، من کیستم؟
چو خود را به چشم حقارت بدید
از تواضع گرامی‌ات سازند
به دستگیری افلاک احتیاجی نیست

نکته: تله این مضمون استفاده از واژه‌های «حقیر»، «کوچکی»، «حقارت» و «پستی» در بافتی که به تواضع و نتیجه آن اشاره نکند: «اگرچه کوچکم کار مردان کنم / ببینی چو آهنگ میدان کنم»

گروه آموزشی ماز

۵۰- کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی ندارد؟

«ای گل که موج خنده‌ات از سر گذشته است»

- ۱) راحت بی‌رنج در ماتم‌سرای خاک نیست
- ۲) خنده گل در رکاب چشم خون‌بار من است
- ۳) گریه‌ها در پرده دارد عیش‌های بی‌گمان
- ۴) نباشد خنده بی‌گریه باغ آفرینش را

آماده باش گریه تلخ گلاب را»

- خنده گل گریه‌های تلخ دارد چون گلاب
گریه‌رو هر چند چون ابر بهار افتاده‌ام
خنده بی‌اختیار برق، باران آورد
که گل در نوبهاران اشک شبنم دانه می‌سازد

پاسخ: گزینه ۲ (قرابت معنایی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

بیت صورت سؤال بیانگر این مفهوم است که شادی و خنده پایدار نیست و به غم و گریه مبدل خواهد شد این مفهوم در ابیات گزینه‌های ۱ و ۳ و ۴ نیز مطرح شده است.

مفهوم بیت گزینه ۲: شکوفایی گل از چشم‌های گریان و اشک‌بار من است.

گروه آموزشی ماز

- ۵۱- عبارت درست در رابطه با «لایه‌های عمیق و بنیادین جهان اجتماعی» کدام است؟
- ۱) تأثیرات محدودتری دارند. - تغییر آن‌ها، تحول مهمی در جهان اجتماعی پدید نمی‌آورد.
  - ۲) با حذف آن‌ها جهان اجتماعی تداوم می‌یابد. - امکان تغییر بیشتری دارند.
  - ۳) شامل عقاید و هنجارها می‌شوند. - اگر حذف شوند جهان اجتماعی فرو می‌ریزد.
  - ۴) تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند. - کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۰۰۴ - صفحه‌های ۲۹ و ۳۰ - آسان)

پروسی موارد:

۱ - سطحی - سطحی

۲ - سطحی - سطحی

۳ - نادرست (عقاید و ارزش‌ها مربوط به لایه‌های عمیق جهان اجتماعی‌اند). - عمیق

۴ - عمیق - عمیق

لایه‌های جهان اجتماعی	
عمیق	سطحی
<ul style="list-style-type: none"> - به آسانی تغییر نمی‌کنند. - اگر حذف شوند جهان اجتماعی فرو می‌ریزد. - تأثیر تعیین‌کننده بر جهان اجتماعی دارند. - تأثیرات همه‌جانبه و فراگیر دارند. - کمتر در معرض تغییر قرار می‌گیرند. - عقاید و ارزش‌ها از جمله آن هستند. 	<ul style="list-style-type: none"> - به آسانی تغییر می‌کنند. - تغییر آن‌ها، تحول مهمی در جهان اجتماعی پدید نمی‌آورد. - می‌توانند حذف شوند و با حذف آن‌ها جهان اجتماعی تداوم می‌یابد. - امکان تغییر بیشتری دارند. - نقش حیاتی و اساسی ندارند. - تأثیرات محدودتری دارند. - هنجارها و نمادها از جمله آن هستند.

گروه آموزشی ماز

۵۲- در مورد جهان متجدد پاسخ درست کدام گزینه است؟

الف: رویکرد این جهان چیست؟

ب: در این جهان آدمیان برای رسیدن به اهداف دنیوی از کدام علوم استفاده می‌کنند؟

ج: در این جهان کدام عناصر طرد می‌شوند؟

د: جهان متجدد کدام دسته از علوم را علم می‌داند؟

- ۱) دنیوی - علوم اجتماعی - مقدس - علمی که با روش‌های فراتجربی به دست می‌آیند.
- ۲) معنوی - علوم حسی - تجربی - علمی که از روش‌های عقلانی استفاده می‌کنند.
- ۳) این جهانی - علوم تجربی - معنوی - علمی که با روش تجربی به دست می‌آیند.
- ۴) دینی - علوم فراتجربی - حسی - علمی که از روش‌های وحیانی استفاده می‌کنند.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۶ - صفحه‌های ۴۷، ۴۸ و ۴۹ - متوسط)

پروسی موارد:

الف: جهان متجدد رویکرد دنیوی و این جهانی دارد.

ب: در جهان متجدد، آدمیان متوجه اهداف دنیوی‌اند و برای رسیدن به این اهداف از علوم تجربی استفاده می‌کنند.

ج: در جهان متجدد، عناصر معنوی و مقدس طرد می‌شوند.

د: جهان متجدد فقط علمی را که با روش‌های تجربی به دست می‌آیند، علم می‌داند و علمی را که از روش‌های فراتجربی (عقلانی و وحیانی) استفاده می‌کنند، علم نمی‌شناسد.

فرصت‌ها و محدودیت‌های جهان متجدد از دیدگاه هب:

- بسط و توسعه عقلانیت ابزاری (گسترش دانش وسایل)
- زوال عقلانیت ذاتی (از دست رفتن دانش اهداف و دانش‌ها)
- قفس آهنین
- غلبه کنش‌های عقلانی که اهداف دنیوی را تعقیب می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

۵۳- به ترتیب، عبارت درست در رابطه با «پیامد غیرارادی ورزش کردن»، «قدرت همراه با مقبولیت»، «مدار مشروعیت» و «شیوه حکومت فرد براساس فضیلت» کدام است؟

- ۱) تندرستی - اقتدار - حق و باطل بودن - موناشری
- ۲) مورد تحسین دیگران قرار گرفتن - تبعیت با رضایت - حکم و قانون الهی - تیرانی
- ۳) ورزشکار حرفه‌ای شدن - اقتدار - حکم و قانون الهی - تیرانی
- ۴) ورزشکار حرفه‌ای شدن - تبعیت با رضایت - حق و باطل بودن - موناشری

پاسخ: گزینه ۱ (۱۰۰۱ و ۱۰۱۵ - صفحه‌های ۸، ۱۱۸، ۱۱۹ و ۱۲۱ - متوسط)

پاسخ تشریحی؟

پیامد غیرارادی ورزش کردن ← تندرستی / قدرت همراه با مقبولیت ← اقتدار
مدار مشروعیت ← حق و باطل بودن / شیوه حکومت فرد براساس فضیلت ← موناشری

تبعیت اراده یک انسان از انسان دیگر

تبعیت با کراهت ← تبعیت ناشی از ترس و تهدید / تبعیت با رضایت ← بدون استفاده از تهدید و با رضایت طرف مقابل

مقبولیت

قدرت بدون اکراه و با رضایت / مدار مقبولیت ← خواست و اراده کسانی که قدرت بر آنها اعمال می‌شود.

مشروعیت

اعمال قدرت براساس یک نظام عقیدتی و ارزشی خاص / مدار مشروعیت ← حق و باطل بودن

گروه آموزشی ماز

۵۴- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام موضوع ارتباط دارند؟

الف: اشغال نظامی جوامع ضعیف

ب: مخدوش کردن وحدت امت اسلامی

ج: بازگشت غرب به فرهنگ یونان و روم

د: فراهم آوردن زمینه فرو ریختن اقتدار کلیسا

۱) امپریالیسم اقتصادی - سکولاریسم - قرون وسطی - جنگ‌های صلیبی

۲) استعمار قدیم - ناسیونالیسم - رنسانس - غرب جدید

۳) استعمار فرانو - مارکسیسم - قرون وسطی - مواجهه اروپاییان با مسلمانان

۴) امپریالیسم سیاسی - ملی‌گرایی - رنسانس - فتح قسطنطنیه

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۳ و ۱۱۰۴ - صفحه‌های ۲۳، ۳۲، ۴۷ و ۵۰ - دشوار)

پاسخ تشریحی؟

الف: امپریالیسم سیاسی با اشغال نظامی جوامع ضعیف شکل می‌گیرد.

ب: بسیاری از نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی ایران، برای مقابله با سلطه استعمار، از مکاتب و روش‌های غربی مانند ناسیونالیسم (ملی‌گرایی) یا مارکسیسم استفاده می‌کردند. این مکاتب علاوه بر اینکه وحدت امت اسلامی را مخدوش می‌کردند، مورد حمایت مردمی که در دامان فرهنگ اسلام تربیت یافته بودند نیز قرار نمی‌گرفتند.

ج: غرب در زمان رنسانس به تفسیر غیرتوحیدی فرهنگ یونان و روم بازگشت.

د: جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و بالاخره فتح قسطنطنیه زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا را فراهم کرد.

۵۵- به ترتیب، پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- توجیه عملکرد دنیوی کلیسا در پوشش دینی و معنوی مربوط به کدام سطح از تحریفات مسیحیت قرون وسطی است؟
  - اقتصاد قرون وسطی بر چه مبنایی بود؟
  - در فرهنگ قرون وسطی معتبرترین راه شناخت جهان چه بود؟
  - مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیرغربی در نظام جهانی جدید چه بود؟
- (۱) اندیشه و نظر - کشاورزی - تجربه - پیوند قدرت با تجارت
 (۲) زندگی و عمل - روابط اجتماعی ارباب رعیتی - شهود آباء کلیسا - استعمار
 (۳) اندیشه و نظر - روابط اجتماعی ارباب رعیتی - عقل - استعمار
 (۴) زندگی و عمل - کشاورزی - کتاب مقدس - پیوند قدرت با تجارت

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۶ و ۱۱۱۲ و ۱۱۰۷ - صفحه‌های ۴۹، ۵۲، ۹۹ و ۶۰ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

- در سطح زندگی و عمل، کلیسا عملکرد دنیوی خود را در پوشش معنوی و دینی توجیه می‌کرد.
- اقتصاد قرون وسطی بر مبنای کشاورزی و روابط اجتماعی ارباب - رعیتی بود.
- در فرهنگ قرون وسطی، کتاب مقدس و شهود آباء کلیسا معتبرترین راه شناخت جهان بود و شناخت از راه عقل و تجربه نادیده گرفته می‌شد.
- استعمار، مهم‌ترین عامل ادغام جوامع غیر غربی در نظام جهانی جدید بود.

پیامد تحریفات در مسیحیت قرون وسطی

در سطح اندیشه و نظر

آمیخته شدن مسیحیت با رویکردهای اساطیری دور ماندن مسیحیت از ابعاد عقلانی توحید با قبول تثلیث

در سطح زندگی و عمل

گام برداشتن مسیحیان و آباء کلیسا به سوی نوعی دنیاگرایی در تعامل با فرهنگ امپراتوری روم توجیه کلیسا برای عملکرد دنیوی خود در پوشش معنوی و دینی

گروه آموزشی ماز

۵۶- به ترتیب، کدام یک در رابطه با «جامعه‌شناسی تبیینی» درست است و در مورد «جامعه‌شناسی انتقادی» درست نیست؟

- (۱) هدف آن پیش‌بینی پدیده‌های اجتماعی است - موضوع آن کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن است.
- (۲) روش آن تجویزی است - هدف آن تجویز وضع مطلوب است.
- (۳) موضوع آن کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن است - روش آن حس و تجربه است.
- (۴) هدف آن کنترل پدیده‌های اجتماعی است - موضوع آن بررسی شباهت پدیده‌های اجتماعی و طبیعی است.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۳ و ۱۲۰۷ - صفحه‌های ۲۷ و ۸۳ - دشوار)

بررسی موارد:

- ۱ - تبیینی - انتقادی
- ۲ - انتقادی - انتقادی
- ۳ - انتقادی - تبیینی
- ۴ - تبیینی - تبیینی

هدف	روش	موضوع	جامعه‌شناسی
پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.	تبیینی
انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن	تفسیری، انتقادی، تجویزی	کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن	انتقادی

گروه آموزشی ماز

۵۷- به ترتیب «وجهی از سیاست که نیازمند قدرت است»، «وجه عینی و محسوس سیاست»، «تلقی عمده فرهنگ‌ها از قدرت در گذشته» و «قلمرو سیاست در گذشته» کدام است؟

- ۱) تدبیر و تنظیم امور - قانون - مسئله اول سیاست - تمامی جامعه
- ۲) ضمانت اجرای قانون - قدرت - وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف - محدوده حکومت و دولت
- ۳) تدبیر و تنظیم امور - قدرت - مسئله اصلی سیاست - محدوده حکومت و دولت
- ۴) ضمانت اجرای قانون - قانون - وسیله و ابزاری برای تحقق فضیلت‌های اخلاقی - تمامی جامعه

پاسخ: گزینه ۲ (۱۲۰۶ - صفحه‌های ۵۷ و ۵۸ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

- ضمانت اجرای قانون وجهی از سیاست است که نیازمند قدرت می‌باشد.
- قدرت، وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام‌آور آن است.
- در گذشته، قدرت، وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی قلمداد می‌شده است.
- در گذشته و به صورت عادی، سیاست، محدوده حکومت و دولت به حساب می‌آمد.

دو وجه یا بعد اصلی سیاست

تدبیر و تنظیم امور ← امروزه به قانون کاهش یافته است.
ضمانت اجرای قانون ← نیازمند قدرت است.

در گذشته، هرگز قدرت، مسئله اول و اصلی سیاست نبوده است.
 امروزه تمامی جامعه می‌تواند قلمرو سیاست باشد.

گروه آموزشی ماز

۵۸- درستی و نادرستی عبارتهای زیر به ترتیب کدام است؟

- قدرت مفهومی مسئله برانگیز و به شکل اجتناب‌ناپذیری، ارزشی است.
  - سخن گفتن از قدرت و سیاست اغلب بی‌طرفانه است.
  - قدرت اقتاعی بر تعداد محدودی از اعمال قدرت‌ها، سرپوش می‌گذارد و آن را پنهان می‌کند.
  - همواره باید قدرت‌ها را با رویکردی عالمانه و انتقادی بنگریم تا شرعی، اخلاقی و قانونی بودن آن‌ها را دریابیم.
- ۱) نادرست - نادرست - درست - درست
 ۲) درست - نادرست - نادرست - نادرست
 ۳) درست - نادرست - نادرست - درست
 ۴) درست - درست - درست - نادرست

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۶ - صفحه ۶۴ - متوسط)

پرسشی موارد:

۲ سخن گفتن از قدرت و سیاست به ندرت بی‌طرفانه است.

۳ قدرت اقتاعی بر بسیاری از اعمال قدرت‌ها، سرپوش می‌گذارد و آن را پنهان می‌کند.

قدرت اقتاعی بر بسیاری از اعمال قدرت‌ها، سرپوش می‌گذارد و آن را پنهان می‌کند که وقتی آشکار می‌شود، بسیار ناحق و ناروا به نظر می‌آید. ولی هیچ کدام از این‌ها باعث نمی‌شود که قدرت، موضوع و پدیده‌ای نفرت‌انگیز قلمداد شود. قدرت یک ضرورت اجتماعی است.

گروه آموزشی ماز

۵۹- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب از مصادیق کدام رویکرد به نابرابری اجتماعی است؟

- طرفداران این رویکرد به بهانه عدالت اجتماعی، آزادی‌های افراد و امکان رقابت میان آن‌ها را از بین نمی‌برند.
  - در این رویکرد، نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود اما به دلیل اینکه انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.
  - نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند، بنابراین عادلانه‌اند.
  - عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد.
- ۱) رویکرد سوم - رویکرد دوم - رویکرد اول - رویکرد دوم
 ۲) رویکرد دوم - رویکرد اول - رویکرد دوم - رویکرد سوم
 ۳) رویکرد سوم - رویکرد دوم - رویکرد دوم - رویکرد دوم
 ۴) رویکرد دوم - رویکرد اول - رویکرد اول - رویکرد سوم

پاسخ: گزینه ۱ (۱۲۰۷ - صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

رویکرد سوم ← طرفداران این رویکرد به بهانه عدالت اجتماعی، آزادی‌های افراد و امکان رقابت میان آن‌ها را از بین نمی‌برند.

رویکرد دوم ← در این رویکرد نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود اما به دلیل اینکه انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.
 رویکرد اول ← نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت یا نابرابری‌های طبیعی هستند، بنابراین عادلانه‌اند.
 رویکرد دوم ← عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد.

حوزه	رقابت	برابری	رقابت و برابری
مدل	لیبرالی	کمونستی	عدالت اجتماعی

گروه آموزشی ماز

۶۰- موارد زیر به ترتیب در مورد کدام اندیشمند صدق می‌کند؟

الف: با نگاهی تبیینی کتاب «تجارت الامم» را تألیف کرد.

ب: با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند.

ج: با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی از فرهنگ هند پرداخت.

د: روش ابن خلدون را در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت.

(۱) ابوعلی مسکویه - ابوریحان بیرونی - ابن خلدون - کنت

(۲) ابوریحان بیرونی - ابن خلدون - ابوریحان بیرونی - دکارت

(۳) ابوعلی مسکویه - ابن خلدون - ابوریحان بیرونی - کنت

(۴) ابوریحان بیرونی - ابوریحان بیرونی - ابن خلدون - دکارت

پاسخ: گزینه ۳ (۱۲۰۹ - صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۴ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

الف: ابوعلی مسکویه با نگاهی تبیینی کتاب تجارب‌الامم را در هشت جلد تألیف کرد.

ب: ابن خلدون با استفاده از تجربه تاریخی جوامع پیرامون خود از عصبیت به عنوان عامل شکل‌گیری جوامع یاد می‌کند و این دریافت خود را به همه جوامع تعمیم می‌دهد.

ج: ابوریحان بیرونی با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی فرهنگ هند پرداخت.

د: روش ابن خلدون در علوم اجتماعی مشابه روشی است که چهار صد سال بعد، کنت در جامعه‌شناسی تبیینی به کار گرفت.

گروه آموزشی ماز

۶۱- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام موضوع ارتباط دارد؟

- تفاوت‌هایی که به ارزش‌های کلان باز می‌گردد.

- قدرتی که از طریق قانون و پیمودن مراحل قانونی اعمال می‌شود.

- امروزه بیشتر از این ابزار اعمال قدرت استفاده می‌شود.

- مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است.

(۱) تفاوت در نمادها - اقلانعی - مالکیت

(۲) تفاوت در ارزش‌ها - تنبیهی - تشویقی - مالکیت

(۳) تفاوت در عقاید - تنبیهی - اقلانعی - سازمان

(۴) تفاوت در هنجارها - اقلانعی - تشویقی - سازمان

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۵، ۱۲۰۵ و ۱۲۰۶ - صفحه‌های ۶۳، ۳۷، ۶۰ و ۶۲ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

- تفاوت مربوط به لایه‌های عمیق اجتماعی از نوع تفاوت‌هایی است که به ارزش‌های کلان، آرمان‌ها و اعتقادات اصلی باز می‌گردد.
 - امروزه قدرت تنبیهی عمدتاً منحصر و متمرکز در دست دولت‌هاست که از طریق قانون و پیمودن مراحل قانونی اعمال می‌شود.

- از گذشته تاکنون ابزارهای اعمال قدرت تغییراتی کرده است. امروزه از ابزارهای تنبیهی کمتر از ابزارهای تشویقی استفاده می‌شود و از ابزارهای تشویقی نیز کمتر از ابزارهای اقماعی استفاده می‌شود.
- سازمان، مهم‌ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است.

تغییرات جهان اجتماعی

سطحی ← در هنجارها و نمادها (درون یک جهان اجتماعی)

عمیق ← در عقاید و ارزش‌ها (تبدیل جهان اجتماعی به جهان اجتماعی متفاوت)

گروه آموزشی ماز

- ۶۲- مشابهت دیدگاه‌های «ویلهم دیلتای» و «ماکس وبر» در چیست و نوعی از عقاید و ارزش‌ها که از سوی افراد پذیرفته شده و به رسمیت شناخته شود، پدیدآورنده چیست؟

- ۱) انسان‌ها مانند موجودات طبیعی هستند - هویت فرهنگی جهان اجتماعی
- ۲) پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارند - هویت اجتماعی افراد
- ۳) پدیده‌های معنادار را می‌توان همانند پدیده‌های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد - هویت اجتماعی افراد
- ۴) جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد - هویت فرهنگی جهان اجتماعی

پاسخ: گزینه ۴ (۱۲۰۵ و ۱۰۱۱ - صفحه‌های ۴۸ و ۹۰ - متوسط)

پاسخ تشریحی؟

- برخی متفکران اجتماعی آلمانی از جمله ویلهلم دیلتای و ماکس وبر، مدعی شدند که هر چند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده‌های اجتماعی نیز با پدیده‌های طبیعی تفاوت دارند.
- هرگاه نوعی از عقاید و ارزش‌ها از سوی افراد پذیرفته و به رسمیت شناخته شود، هویت فرهنگی جهان اجتماعی پدید می‌آید.

هویت فرهنگی جهان اجتماعی، پدیده‌ای گسترده‌تر از هویت اجتماعی افراد است. هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد.

گروه آموزشی ماز

- ۶۳- به ترتیب، علت «مخدوش ساختن استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی توسط استبداد استعماری»، «برتری انسان بر فرشتگان»، «تبیینی نبودن علوم اجتماعی مسلمانان» و «تفاوت شیوه زندگی انسان کوچ‌نشین، یک‌جان‌نشین و شهرنشین» کدام است؟

- ۱) وابستگی به کشورهای استعمارگر - علم - شباهت نداشتن علوم اجتماعی به علوم طبیعی - ایجاد تغییر در خود و شیوه زندگی متناسب با شرایط خانه
- ۲) عمل کردن مطابق منافع کشورهای استعمارگر - عقل - شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی - ایجاد تغییر در خود و شیوه زندگی متناسب با شرایط خانه
- ۳) وابستگی به کشورهای استعمارگر - عقل - شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی - تأثیرپذیری فعالیت اجتماعی ما از باورهای گذشتگان
- ۴) عمل کردن مطابق منافع کشورهای استعمارگر - علم - شباهت نداشتن علوم اجتماعی به علوم طبیعی - تأثیرپذیری فعالیت اجتماعی ما از باورهای گذشتگان

پاسخ: گزینه ۱ (۱۱۱۳ و ۱۲۰۹ و ۱۲۱۰ و ۱۰۰۶ - صفحه‌های ۱۱۲، ۹۸، ۱۱۹ و ۴۲ - دشوار)

پاسخ تشریحی؟

- استبداد استعماری به دلیل وابستگی به کشورهای استعمارگر و عمل کردن مطابق منافع این کشورها، استقلال سیاسی و اقتصادی جوامع اسلامی را مخدوش می‌ساخت.
- علم، علت برتری انسان بر فرشتگان معرفی گردیده است.
- اندیشمندان مسلمان با شناخت تفاوت پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی، علوم اجتماعی را شبیه علوم طبیعی نمی‌دانند؛ به همین دلیل علوم اجتماعی آنان از نوع تبیینی نیست.
- مهم‌ترین تفاوت خانه‌سازی انسان و حیوان در این است که انسان پس از ساختن خانه‌اش ناچار می‌شود متناسب با شرایط خانه، در خود و شیوه زندگی‌اش تغییر ایجاد کند. به همین دلیل شیوه زندگی انسان کوچ‌نشین، یک‌جان‌نشین و شهرنشین متفاوت می‌شود.

منزلت علم

در اسلام از مهم‌ترین ارزش‌هاست.
در قرآن کریم به عنوان هدف آفرینش یاد شده است.
علت برتری انسان بر فرشتگان معرفی گردیده است.
به سبب آن انسان خلیفه خداوند در زمین شده است.

گروه آموزشی ماز

- ۶۴- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام موضوع ارتباط دارند؟
- اصلاح رفتار حاکمان یا ساختار حکومت
  - دیدگاه کنت درباره جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی
  - حوزه رقابت و برابری
  - در نظر گرفتن اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی در ارتباط باهم
  - (۱) انقلاب اجتماعی - ذاتی - مدل عدالت اجتماعی - سازمان اجتماعی
  - (۲) فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی - عارضی و تحمیلی - مدل عدالت اجتماعی - نهاد اجتماعی
  - (۳) انقلاب اجتماعی - عارضی و تحمیلی - مدل کمونیستی - سازمان اجتماعی
  - (۴) فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی - ذاتی - مدل کمونیستی - نهاد اجتماعی

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۱۴ و ۱۱۱۰ و ۱۲۰۷ و ۱۰۰۴ - صفحه‌های ۱۱۸، ۸۴، ۷۸ و ۳۰ - دشوار)

پاسخ تشریحی؟

- اصلاح رفتار حاکمان یا ساختار حکومت ← فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی
- دیدگاه کنت درباره جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی ← عارضی و تحمیلی
- حوزه رقابت و برابری ← مدل عدالت اجتماعی
- در نظر گرفتن اجزا و لایه‌های جهان اجتماعی در ارتباط باهم ← نهاد اجتماعی

نمونه تاریخی	ویژگی	فعالیت اجتماعی - سیاسی
تدوین رساله‌های جهادیه	همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه	مقاومت منفی
جنبش تنباکو	اصلاح رفتار حاکمان یا ساختار حکومت	فعالیت رقابت‌آمیز اصلاحی
جنبش عدالت‌خانه، انقلاب مشروطه	تغییر ساختار سیاسی	انقلاب اجتماعی

گروه آموزشی ماز

۶۵- به ترتیب، پاسخ پرسش‌های زیر کدام است؟

- انقلاب اسلامی با اتکا به چه امری مسئله اسرائیل را مسئله جهان اسلام مطرح می‌کرد؟
- کدام علم در جهان اسلام از نافع‌ترین علوم شمرده شده است؟
- شیوه انجام کنش اجتماعی که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است، چه نام دارد؟
- چه زمانی فرد به جهان فرهنگی وارد می‌شود؟
- (۱) جنبش‌های جدید اسلامی - علم توحید - هنجار اجتماعی - براساس اندیشه خود با دیگران رفتار کند.
- (۲) ایمان به خدا و قدرت الهی - علم پزشکی - ارزش اجتماعی - درباره موضوعی خاص بیندیشد.
- (۳) شکل‌گیری انتفاضه - علم به مبدأ و معاد - ارزش اجتماعی - براساس تصمیم خود با دیگران رفتار کند.
- (۴) فقه سیاسی و اجتماعی شیعی - علم به نفس - هنجار اجتماعی - اندیشه‌اش را به صورت گفته یا نوشته بیان کند.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۱۵ و ۱۲۰۹ و ۱۰۰۲ و ۱۱۰۱ - صفحه‌های ۱۲۷، ۹۹، ۱۳ و ۵ - دشوار)

پاسخ تشریحی؟

- انقلاب اسلامی با بازگشت به اسلام و اتکا به فقه سیاسی و اجتماعی شیعی، مسئله اسرائیل را مسئله جهان اسلام مطرح می‌کرد.
- علم به نفس، علم توحید و علم به مبدأ و معاد از نافع‌ترین علوم شمرده شده‌اند.
- هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.
- وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد، ولی هنگامی که اندیشه‌اش را به صورت گفته و نوشته بیان می‌کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار می‌کند، به جهان فرهنگی وارد می‌شود.

ارزش‌های اجتماعی آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی‌اند که مورد توجه و پذیرش هستند و افراد یک جامعه نسبت به آن‌ها گرایش و تمایل دارند.

گروه آموزشی ماز

۶۶- چند مورد از عبارات زیر با هدفی که مقابل آن ذکر شده است تطابق دارد؟

- هوش هیجانی دارای سه مؤلفه شناختی، فیزیولوژیکی و رفتاری است. (تبیین)
- هر چه سطح پیشرفت تحصیلی در جامعه افزایش یابد، متوسط هوش هیجانی نیز افزایش خواهد یافت. (کنترل)
- به منظور افزایش میانگین هوش هیجانی در جامعه باید بودجه لازم برای دستیابی همه کودکان به تحصیل فراهم شود. (پیش‌بینی)
- پیشرفت تحصیلی موجب بالا رفتن هوش هیجانی خواهد شد. (تبیین)

(۴) چهار مورد

(۳) سه مورد

(۲) دو مورد

(۱) یک مورد

(۱۱۰۱ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

- هوش هیجانی دارای سه مؤلفه شناختی، فیزیولوژیکی و رفتاری است. ← توصیف: بیان ویژگی‌ها و مؤلفه‌های یک موضوع مربوط به "توصیف و چستی" آن موضوع است.
- هر چه سطح پیشرفت تحصیلی در جامعه افزایش یابد، متوسط هوش هیجانی نیز افزایش خواهد یافت. ← پیش‌بینی: در این جمله ارتباط میان پیشرفت تحصیلی و هوش هیجانی پیش‌بینی شده است.
- به منظور افزایش میانگین هوش هیجانی در جامعه باید بودجه لازم برای دستیابی همه کودکان به تحصیل فراهم شود. ← کنترل: هرگاه درباره موضوعی باید مطرح شود که انجام آن باید منجر به تغییراتی در موضوع مورد پژوهش شود به معنای کنترل آن موضوع است. می‌توان واژه باید را در جمله نوعی کلیدواژه قلمداد کرد.
- پیشرفت تحصیلی موجب بالا رفتن هوش هیجانی خواهد شد. ← تبیین: در تبیین علت یا علل مورد بررسی قرار می‌گیرند. می‌توان واژه‌های موجب، باعث و دلیل را نوعی کلیدواژه برای تشخیص تبیین قلمداد کرد.

اهداف علم روان‌شناسی:

هدف علم روان‌شناسی همانند سایر علوم تجربی توصیف، تبیین، پیش‌بینی و کنترل موضوع پژوهش است.

توصیف:

منظور از توصیف بیان دقیق و روشن مفهوم مورد نظر (چستی) است. توصیف پدیده‌ها باید با دقت و به دور از پیش‌داوری انجام شود.

تبیین:

تبیین به بیان علت بروز پدیده (چرای) آن اشاره دارد. در روان‌شناسی پدیده‌های روان‌شناختی تحت تأثیر علت‌های زیادی هستند؛ بنابراین در تبیین، مهم‌ترین علل بروز پدیده مطالعه می‌شوند.

پیش‌بینی و کنترل:

موفقیت در پیش‌بینی و کنترل پدیده‌ها، به چگونگی توصیف و تبیین پدیده مورد مطالعه بستگی دارد؛ یعنی موضوعی را که توصیف و تبیین روشن‌تری داشته باشد، آسان‌تر می‌توان پیش‌بینی و کنترل کرد. پدیده‌های روان‌شناختی تحت تأثیر علت‌های زیادی هستند. (ابعاد جسمانی و غیرجسمانی انسان) و وجود همین علت‌های بسیار، توصیف، تبیین، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌ها را با دشواری بیشتری مواجه کرده است.

گروه آموزشی ماز

۶۷- ابیات زیر به ترتیب مربوط به کدام جنبه‌های رشد انسان است؟

- گرچه کس دم نزند هیچ ز بی‌عقلی خویش
- لیکن این "من" که بود طفل حیات
- حیف بود از گهر پاک تو
- (۱) شناختی - اجتماعی - اخلاقی
- (۲) شناختی - شناختی - اخلاقی
- (۳) اجتماعی - شناختی - اجتماعی
- (۴) اجتماعی - اجتماعی - هیجانی

(۱۱۰۲ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۱

بررسی موارد:

- در بیت اول، نسیان به معنای فراموشی است و فراموشی از ویژگی‌های حافظه و جنبه شناختی رشد است.
- در بیت دوم، تأکید بر تعریف «من» است و تعریف «من» مربوط به هویت و مربوط به جنبه اجتماعی رشد است.
- در بیت سوم، تأکید بر ویژگی خودخواهی و امساک و بدبودن این کارها و لطمه‌زننده‌بودنشان است. بایدها و نبایدها نیز مربوط به جنبه اخلاقی رشد است.

رشد شناختی:

رشد شناختی، به رشد توانایی‌های مرتبط با فرایندهایی مانند توجه، ادراک، حافظه، استدلال، قضاوت، حل‌مسئله، تصمیم‌گیری و توانایی‌های زبانی گفته می‌شود.

رشد اجتماعی:

ویژگی‌های رشد اجتماعی در نوجوانی گرایش به همسالان و رشد و شکل‌گیری هویت است. ویژگی‌های هویت: هویت شامل ویژگی جسمی (قیافه)، ویژگی جنسی (دختر یا پسر)، ویژگی روانی (ایفای نقش جنسیتی برای نشان دادن رفتارهای زنانه یا مردانه)، ویژگی اجتماعی (عضویت در گروه‌ها یا انتخاب شغل و پیشرفت)، شناختی، اخلاقی، هیجانی، آرمانی و شغلی است.

رشد اخلاقی:

رشد درک اخلاقی دربرگیرنده آن دسته از قوانین و مقررات اجتماعی و اصول شرعی و عرفی است که تعیین می‌کنند انسان‌ها در رابطه با دیگران چگونه باید رفتار کنند. (انجام عمل اخلاقی)

گروه آموزشی ماز

۶۸- کدام مورد در خصوص رشد شناختی درست است؟

- ۱) مهارت فرضیه‌سازی در دوره نوجوانی تقویت می‌شود و نوجوان می‌تواند با قرار گرفتن در یک موقعیت، موقعیت‌های احتمالی آینده را با تکیه بر واقعیت‌های بیرونی پیش‌بینی کند.
- ۲) فراحافظه در نوجوانی شکل می‌گیرد و اگر از نوجوان بخواهیم مطلبی را به خاطر بسپارد، به احتمال زیاد از تکنیک‌های به‌خاطر سپاری استفاده خواهد کرد.
- ۳) نوجوانی به ژیمناستیک علاقه‌مند است و معتقد است به زودی بزرگترین قهرمان در این رشته خواهد شد و مدال‌های زیاد جهانی خواهد گرفت. والدین نوجوان باید به او کمک کنند تا بفهمد که هیچ انسان کامل و بدون نقصی وجود ندارد.
- ۴) یک نوجوان برای خرید یک تلفن همراه، بر خلاف یک کودک، قطعاً ویژگی‌هایی مثل هزینه، ماندگاری و کیفیت را هم در کنار رنگ و زیبایی آن در نظر خواهد گرفت.

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۲ - دشوار)

پروسی موارده:

۱) مهارت فرضیه‌سازی در دوره نوجوانی تقویت می‌شود. (این مهارت در دوره نوجوانی تقویت نمی‌شود؛ بلکه ایجاد می‌شود. در دوره کودکی این مهارت وجود ندارد) و نوجوان می‌تواند با قرار گرفتن در یک موقعیت، موقعیت‌های احتمالی آینده را با تکیه بر واقعیت‌های بیرونی پیش‌بینی کند (تأکید بر واقعیات ملموس و بیرونی مربوط به دوره کودکی است. در این دوره نوجوان فرضیه‌سازی را در ذهن خود و واقعیات غیرملموس انجام می‌دهد).

۲) فراحافظه در نوجوانی شکل می‌گیرد و اگر از نوجوان بخواهیم مطلبی را به خاطر بسپارد، به احتمال زیاد از تکنیک‌های به‌خاطر سپاری استفاده خواهد کرد: این جمله درست است و نکته مهم در این جمله واژه «به‌احتمال‌زیاد» است و اگر واژه «قطعاً» به جای آن در جمله نوشته شده بود؛ جمله غلط بود. زیرا خیلی از نوجوانان با اینکه از تکنیک‌های مختلف برای بهتر به‌خاطر سپردن مطالب اطلاع دارند؛ ولی لزوماً از آن استفاده نمی‌کنند.

۳) اینکه این نوجوان فکر می‌کند بزرگ‌ترین قهرمان رشته‌ای ورزشی خواهد شد، بدین معنی است که او احساس منحصر به فرد بودن اغراق‌آمیز دارد. راهکار مقابله با این حالت این است که والدین ویژگی‌های منحصر به فرد او را بپذیرند تا در زمان مناسب دیدگاه متعادل‌تری ایجاد شود.

۴) یک نوجوان برای خرید یک تلفن همراه، بر خلاف یک کودک، قطعاً ویژگی‌هایی مثل هزینه، ماندگاری و کیفیت را هم در کنار رنگ و زیبایی آن در نظر خواهد گرفت (رسیدن به یک ویژگی در نوجوانی به معنای این نیست که لزوماً حالا که نوجوان به این ویژگی رسیده؛ از آن استفاده هم خواهد کرد. پس نمی‌توان گفت قطعاً نوجوان با رسیدن به مهارت پردازش مفهومی، در هر تصمیم‌گیری از آن استفاده می‌کند. خیلی از بزرگسالان در خیلی از تصمیماتشان همچنان ویژگی‌های ظاهری را در نظر می‌گیرند)

گروه آموزشی ماز

۶۹- صبا دوست دارد تلفن همراه جدید بخرد. او دو هفته قبل از مطرح کردن خواسته‌اش به پدر خود، درباره تلفن همراه مدنظرش، با او صحبت می‌کند و بعد از دو هفته تقاضای خودش را مطرح می‌کند. کدام یک از گزینه‌های زیر با موقعیت بیان شده ارتباط بیشتری دارد؟

- ۱) آگاهی نسبی   ۲) آماده‌سازی   ۳) آشنایی نسبی با محرک   ۴) اطلاعات موجود در حافظه

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۳ - ساده)

پاسخ تشریحی:

اینکه صبا دو هفته قبل از مطرح کردن خواسته‌اش به پدر خود، درباره تلفن همراه مدنظرش با او صحبت می‌کند و بعد از دو هفته تقاضای خودش را مطرح می‌کند؛ به این معناست که صبا آگاهی نسبی را در پدر خود ایجاد کرده تا آماده‌سازی اتفاق بیفتد؛ زیرا در آماده‌سازی، ارائه پیشین محرک (مطرح کردن خواسته دو هفته قبل)؛ دریافت بعدی را آسان‌تر می‌کند. (احتمال خرید گوشی را بالا می‌برد).

آماده‌سازی:

یکی از پدیده‌هایی که در حوزه آگاهی نسبی مورد بررسی قرار می‌گیرد پدیده آماده‌سازی است. آماده‌سازی، زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد. در پدیده آماده‌سازی ارائه پیشین محرک، دریافت بعدی را آسان‌تر می‌کند.

شرکت‌ها با تبلیغات و تکرار زیاد نام تجاری محصول خود، بدون اینکه افراد آگاهی کامل داشته باشند؛ آنها را آماده می‌کنند تا این محصول را انتخاب کنند. (افراد برای خرید خود در هر زمینه، از میان تمام برندهای موجود، آنهایی را انتخاب خواهند کرد که قبلاً با آن مواجه شده باشند).
مثال: تابلوهای تبلیغاتی که دور تا دور زمین فوتبال قرار دارند؛ زمینه ذهنی را برای خریدهای بعدی در تماشاگران داخل استادیوم ایجاد می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

۷۰- کدام یک از اصول گشتالت باعث می‌شود وقتی سوار قطار در حال حرکت هستیم؛ درخت‌ها، خانه‌ها و همه آنچه بیرون از قطار دیده می‌شوند را در حال حرکت ببینیم؟

- (۱) مجاورت (۲) استمرار (۳) مشابهت (۴) تکمیل

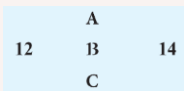

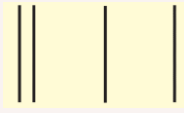
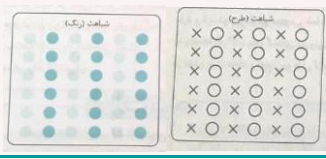

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۳ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

چشم ما براساس یک فرایند فطری، به تصاویر منفصل و جدا از هم که به صورت ناگهانی تغییر می‌کنند استمرار می‌دهد. در واقع در اصل استمرار، محرک‌هایی که دارای طرح‌های وابسته به یکدیگرند به صورت واحد ادراکی دریافت می‌شوند و اشکال به صورت متصل و پیوسته دیده می‌شوند؛ نه منقطع و غیرپیوسته.

اصول روان‌شناسی گشتالت:

مکتب گشتالت شامل برخی "اصول ساده" است که در جدول زیر تعدادی از آن اصول توضیح داده شده است:

مثال	توضیح	اصل
<p>در این شکل حرف B بدون توجه به A و C عدد ۱۳ خوانده می‌شود. در حالی که همین عدد وقتی با حروف A و C می‌آید حرف B خوانده می‌شود.</p> <p>دو دایره نارنجی وسط دایره‌های مختلف، با اینکه هم‌اندازه هستند؛ به صورت متفاوت ادراک می‌شوند.</p> 	ادراک از یک شکل، تحت تاثیر زمینه‌های مختلف تغییر می‌کند.	شکل و زمینه
<p>در این شکل چهار دایره میانی را به صورت دو زوج دایره می‌بینیم.</p> 	وقتی چند شیء در کنار یکدیگر باشند، به صورت یک گروه ادراک می‌شوند.	مجاورت
<p>توضیح: به نظر می‌رسد مثال کتاب در مورد مشابهت بیشتر به اصل مجاورت شبیه است. (البته دقت داشته باشید که کنکور براساس کتاب درسی است؛ بنابراین، همین مثال کتاب را هم بهتر است به‌عنوان مثالی در باب اصل مشابهت در نظر داشته باشید.) به همین دلیل، برای درک بهتر اصل مشابهت به این دو مثال توجه کنید:</p> <p>در شکل سمت راست شکل‌ها را به دو دسته دایره و ضربدر و در شکل سمت چپ به دو دسته دایره توخالی و دایره توپر تقسیم می‌کنیم.</p> 	اشیا معمولاً براساس شباهت آن‌ها (مثلاً اندازه، رنگ، شکل) در یک مقوله طبقه‌بندی می‌شوند.	مشابهت
<p>اگر به فرد بگوییم این تصویر را ادامه بده همین‌گونه ادامه خواهد داد.</p> 	اشکال به صورت متصل و پیوسته دیده می‌شوند؛ نه منقطع و غیرپیوسته	استمرار
<p>در شکل زیر، فقط خطوط بریده بریده را احساس می‌کنیم؛ در حالی که در ادراک، آن را مثلث می‌بینیم.</p> 	اشیای ناقص به صورت کامل دیده می‌شوند.	تکمیل

گروه آموزشی ماز

۷۱- هر کدام از فعالیت‌های زیر به ترتیب مربوط به تقویت کدام یک از انواع حافظه است؟

- نوشتن اتفاقات همان روز با جزئیات هر شب قبل از خواب
- هجی کردن کلماتی که در طول روز به گوشمان می‌خورد
- بازی اسم و فامیل

- (۱) حافظه کاری - حافظه کوتاه‌مدت - حافظه معنایی
- (۲) حافظه کاری - حافظه کاری - حافظه بلندمدت
- (۳) حافظه رویدادی - حافظه کاری - حافظه معنایی
- (۴) حافظه رویدادی - حافظه کوتاه‌مدت - حافظه کاری

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۴ - متوسط)

بررسی موارد:

- نوشتن اتفاقات همان روز با جزئیات هر شب قبل از خواب: نوشتن اتفاقات و رویدادهایی که برایمان رخ داده مربوط به حافظه رویدادی است.
- هجی کردن کلماتی که در طول روز به گوشمان می‌خورد: برای هجی کردن هر کلمه لازم است کل آن کلمه را از قبل یاد گرفته باشیم و در حافظه بلندمدت ذخیره کرده باشیم. سپس آن کلمه را از حافظه بلندمدت برداشته بر روی میز کارمان (حافظه کاری) قرار داده و حرف به حرف هجی کنیم.
- بازی اسم و فامیل: برای بازی اسم و فامیل لازم است کلمه‌های مربوط به هر قسمت و هر حرف را از قبل در حافظه‌مان ذخیره کرده باشیم و در هر دور از بازی همه آن کلمات از قبل ذخیره شده را سریع از حافظه بلندمدت خارج کنیم (حافظه بلندمدت). همچنین باید به خاطر داشته باشید که به‌خاطر سپاری کلمات مختلف با حروف مختلف مربوط به اطلاعات و دانش عمومی ما و در واقع حافظه معنایی هستند.

حافظه کاری:

حافظه کاری، میزکار یا تخته سیاهی است که ذهن محاسباتش را بر روی آن انجام می‌دهد. حافظه کاری، نقش مهمی در تفکر و خدمت به سایر اجزای شناخت (تمرکز، توجه، استدلال، قضاوت و...) دارد. گنجایش: ظرفیت ذخیره‌سازی و زمان بازیابی اطلاعات، برخلاف حافظه کوتاه‌مدت می‌تواند بیشتر باشد؛ زیرا حافظه کاری، هم تحت تأثیر زمان و هم تابع میزان استفاده ما است.

کارکردهای مهم حافظه کاری عبارتند از:

مطالبی را که به مدت کوتاهی لازم داریم، ذخیره می‌کند. (حافظه کوتاه‌مدت) فضای کار برای فعالیت جاری ذهن فراهم می‌کند (از طریق ارتباط متقابل با حافظه بلندمدت)

نکته: بنابراین حافظه کوتاه‌مدت بخشی از حافظه کاری است.

مثال برای حافظه کاری: فهرستی از ارقام برای شما خوانده می‌شود و شما باید آن‌ها را به‌طور معکوس بازگو کنید.

تفاوت حافظه کوتاه مدت و حافظه کاری:

حافظه کاری	حافظه کوتاه مدت	
هم تحت تأثیر زمان و هم تابع میزان استفاده ما از اطلاعات است.	براساس زمان (حداکثر چند دقیقه) گنجایش (۲±۷ ماده)	ملاک ذخیره سازی و گنجایش
میزکار، تخته سیاه و فضای کار محاسبات ذهن (برای فعالیت جاری ذهن)	ذخیره‌سازی اطلاعات در مدت کوتاه	کارکرد

انواع حافظه بلندمدت:

حافظه بلندمدت با توجه به نوع اطلاعات، به دو نوع معنایی و رویدادی تقسیم می‌شود. حافظه رویدادی: تجربه مشخصی که به زمان و مکان مشخصی مربوط می‌شود. مثال: وقتی به پرسش "دیروز همین ساعت کجا بودید؟" پاسخ دهید از حافظه رویدادی خود استفاده می‌کنید. حافظه معنایی: دانش عمومی ما در حافظه معنایی ذخیره می‌شود. حافظه معنایی اطلاعاتی است که بین همه افراد مشترک است. (پایتخت کشورها، تاریخ، ضرب المثل‌ها)

گروه آموزشی ماز

۷۲- موارد مشخص شده به ترتیب با کدام یک از گزینه‌های زیر ارتباط دارد؟

- رایج‌ترین علامت ابتدایی بیماری آلزایمر، اختلال در به‌یاد آوردن اتفاقات اخیر و ناتوانی از یادگرفتن اطلاعات جدید است.
- در مرحله میانی این بیماری، نقص حافظه بلندمدت نیز آغاز می‌شود تا جایی که بیماران آلزایمری در این مرحله معمولاً در مورد خاطراتی حرف می‌زنند که اطرافیان اصلاً به یاد نمی‌آورند.

- (۱) خطای حذف کردن - خطای اضافه کردن - حافظه کاذب
- (۲) فراموشی - خطای اضافه کردن - حافظه کاذب
- (۳) فراموشی - خطای حذف کردن - خطای حذف کردن
- (۴) خطای حذف کردن - خطای اضافه کردن - خطای حذف کردن

پاسخ: گزینه ۱ (۱۱۰۴ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

- اختلال در به یاد آوردن اتفاقات اخیر: فراموشی و خطای حذف کردن
- ناتوانی از یادگرفتن اطلاعات جدید: فراموشی و خطای حذف کردن
- در این مرحله معمولاً در مورد خاطراتی حرف می‌زنند که اطرافیان اصلاً به یاد نمی‌آورند: حافظه کاذب

خطاهای حافظه:

عوامل مؤثر در ایجاد فراموشی:

حذف کردن: در این خطا فرد بخش‌هایی از خاطرات به یاد سپرده شده را فراموش می‌کند. ما تمایل نداریم اطلاعات گذشته را فراموش کنیم، ولی فراموشی خاطرات آزاردهنده، نعمت بزرگی است. اضافه کردن: برخی از افراد در یادآوری اطلاعات گذشته، به تحریف خاطرات یا افسانه‌بافی روی می‌آورند. در این خطا فرد چاه‌های ایجاد شده در حافظه‌اش را پر می‌کند. حافظه کاذب: بازنمایی و یادآوری غیرواقعی رویدادی که اتفاق نیفتاده است. مثال: در محاکم قضایی که از حافظه شاهدان عینی حادثه برای جمع‌آوری مستندات وقوع جرم استفاده می‌شود، به دلیل خطای اضافه کردن، احتمال شکل‌گیری حافظه کاذب وجود دارد.

گروه آموزشی ماز

۷۳- اثر انتقال، به ترتیب در کدام گزینه درست است؟

- آقای رضایی سال‌ها استاد روان‌شناسی دانشگاه در مقطع دکتری بوده است و از وقتی به کانادا مهاجرت کرده قرار است، در یکی از مدارس کانادا مشاور روان‌شناس باشد.
  - صدرا دانش‌آموز مقطع سوم دبستان است. او به تازگی مبحث ضرب را یاد گرفته و جلسه بعد قرار است وارد مبحث تقسیم شوند.
  - صبا ۵ ساله، یاد گرفته است اعداد ۱ تا ۱۰ را به ترتیب بشمارد. او می‌خواهد شمردن اعداد ۱ تا ۱۰ را به صورت برعکس نیز یاد بگیرد.
- (۱) اثر انتقال منفی - اثر انتقال مثبت - اثر انتقال منفی
 (۲) اثر انتقال مثبت - اثر انتقال منفی - اثر انتقال منفی
 (۳) اثر انتقال مثبت - اثر انتقال مثبت - اثر انتقال مثبت
 (۴) اثر انتقال منفی - اثر انتقال منفی - اثر انتقال مثبت

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۵ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پرسشی موارد:

- آقای رضایی سال‌ها استاد روان‌شناسی دانشگاه در مقطع دکتری بوده است و از وقتی به کانادا مهاجرت کرده، قرار است در یکی از مدارس کانادا مشاور روان‌شناس باشد (اثر انتقال مثبت؛ زیرا در این موقعیت تجربه گذشته فرد و تدریس روان‌شناسی، موجب خواهد شد آقای رضایی با دانسته‌های قبلی خود، در موقعیت جدید به عنوان مشاور بهتر عمل کند).
- صدرا دانش‌آموز مقطع سوم دبستان است. او به تازگی مبحث ضرب را یاد گرفته و جلسه بعد قرار است وارد مبحث تقسیم شوند (اثر انتقال مثبت زیرا در این موقعیت، تجربه گذشته فرد و یادگیری ضرب، موجب خواهد شد در یادگیری تقسیم - که نیازمند آگاه‌بودن از ضرب میان دو عدد است - بهتر عمل کند)
- صبا ۵ ساله، یاد گرفته است اعداد ۱ تا ۱۰ را به ترتیب بشمارد. او می‌خواهد شمردن اعداد ۱ تا ۱۰ را به صورت برعکس نیز یاد بگیرد (اثر انتقال مثبت زیرا در این موقعیت تجربه گذشته فرد و یادگیری اعداد ۱ تا ۱۰، موجب خواهد شد صبا با دانسته‌های قبلی‌اش در موقعیت جدید بهتر عمل کند)

عوامل مؤثر بر حل مسئله:

تجربه گذشته:

تجربه گذشته بر توانایی ما در حل مسئله تأثیر می‌گذارد. تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را انتقال گویند. یعنی در صورتی که روش‌های حل مسئله را بدانیم، دانش و مهارت خود را به موقعیت‌های جدید مسئله انتقال خواهیم داد و از آنها برای حل مسئله استفاده خواهیم کرد. تجربه گذشته به دو صورت مثبت و منفی بر حل مسئله تأثیر می‌گذارد: ۱- تأثیر مثبت: تجربه گذشته فرد، یادگیری جدید را آسان کند. مثال: کسی که دوچرخه سواری می‌داند، موتور سواری را زودتر یاد می‌گیرد. ۲- تأثیر منفی: تجربه گذشته فرد، به عنوان مانعی برای فرد عمل می‌کند و موجب می‌شود فرد به دلیل پیروی صرف از تجربه گذشته خود، نتواند مسئله را حل کند. بزرگسالان برخلاف کودکان، از تجربه منفی تأثیر بیشتری می‌پذیرند. زیرا تجارب کودکان نسبت به بزرگسالان محدودتر است. همچنین، چنانچه روشی به نتیجه نرسد؛ کودکان روش‌های دیگر را آزمایش می‌کنند، ولی بزرگسالان بیشتر از تجربیات گذشته تبعیت می‌کنند و این خود عاملی برای حل‌نشدن مسئله می‌شود. تجربه گذشته در صورت بازیابی، راهگشای مفیدی خواهد بود.

گروه آموزشی ماز

۷۴- سینا در آزمون هوش شرکت کرده است. دو نمونه از سؤالات در زیر آمده است:

- آن کیست که در ابتدا ۴ پا دارد، سپس ۲ پا و در نهایت ۳ پا؟

- فقط با جابه‌جایی یک چوب کبریت معادله را برقرار کنید:

$$9 + 3 \times 2 = 2$$

در این سؤالات به ترتیب کدام مسئله خوب تعریف شده و کدام مسئله خوب تعریف نشده هستند؟

- (۱) خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده
 (۲) خوب تعریف شده - خوب تعریف نشده
 (۳) خوب تعریف نشده - خوب تعریف نشده
 (۴) خوب تعریف نشده - خوب تعریف شده

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۵ - متوسط)

پرسشی موارده:

- برای رسیدن به جواب درست لازم است ویژگی‌های هر نوع از مسائل را در ذهن مرور کنیم.
 - در هر دو سؤال، با دو سؤال پیچیده روبرو هستیم که رسیدن به پاسخ آن ما را با دشواری مواجه خواهد کرد. نمی‌دانیم دقیقاً باید دنبال چه چیز بگردیم و هدف مشخص و قابل تعریفی وجود ندارد؛ اقدامات و قوانین استاندارد و مشخصی برای رسیدن به جواب نداریم و دقیقاً نمی‌توانیم بگوییم چه اقدامات و راه‌حلهایی را باید پیش بگیریم که به جواب برسیم. همچنین نمی‌توانیم مطمئن باشیم که با انجام هر راه لزوماً به جواب درست می‌رسیم یا نه. پس هر دو سؤال، "خوب تعریف نشده" هستند.

انواع مسئله:

بر اساس ویژگی‌های زیر، مسئله‌ها به دو گروه خوب تعریف شده و خوب تعریف نشده تقسیم می‌شوند:

ویژگی‌ها	مسئله خوب تعریف شده	مسئله خوب تعریف نشده
شناسایی موقعیت اولیه	موقعیت اولیه و اقدامات احتمالی آن مشخص است.	موقعیت اولیه و اقدامات احتمالی آن مشخص نیست.
فهرست اقدامات یا راهبردهای در دسترس	اقدامات و قوانین کاملاً استاندارد برای رسیدن به هدف وجود دارد.	اقدامات و قوانین کاملاً استاندارد برای رسیدن به هدف وجود ندارد (نمی‌دانیم آیا استفاده از اقدامات ما را به هدف مورد نظر می‌رساند یا خیر).
تعریف دقیق هدف	هدف مشخص و قابل تعریف است.	هدف آن را به صورت دقیق نمی‌توان تعریف کرد.
امکان تضمین دستیابی یا عدم دستیابی به هدف	اگر مراحل را به درستی طی کنیم، می‌توانیم مطمئن باشیم به هدف مورد نظر می‌رسیم.	نمی‌توانیم صددرصد مطمئن باشیم که کدام یک از راه‌حل‌های احتمالی ما را به هدف مورد نظر می‌رساند.
مثال	مسئله‌هایی که در علوم مختلف (به جز علوم انسانی) با آنها مواجه هستیم.	مسئله‌هایی که در علوم انسانی با آنها مواجه هستیم.

خوب تعریف نشده بودن، به معنای پیچیده بودن و دشواری حل یک مسئله است. به عبارت دیگر مسئله‌های پیچیده از آنجایی که علل متعددی دارند به راحتی قابل تعریف نیستند.

گروه آموزشی ماز

۷۵- امیر در حال رانندگی است که به یکباره با یک ماشین برخورد می‌کند. راننده ماشین دیگر قصد دارد با بیرون آمدن از ماشین دعوا راه بیندازد. امیر می‌خواهد از ماشین بیرون برود که دوستش می‌گوید: "دوست داری برو؛ اما هرکس خربزه بخوره باید پای لرزش هم بشینه". امیر تصمیم می‌گیرد داخل ماشین بنشیند تا پلیس بیاید. در این موقعیت امیر از چه نوع تصمیم‌گیری‌هایی استفاده کرده است؟

- (۱) تکانشی - اجتنابی (۲) احساسی - منطقی (۳) احساسی - اجتنابی (۴) تکانشی - منطقی

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۶ - ساده)

پرسشی موارده:

امیر می‌خواهد از ماشین بیرون برود: این کار امیر با عجله و بدون فکر قبلی است. پس می‌توان آن را نوعی تصمیم‌گیری تکانشی دانست. امیر تصمیم می‌گیرد داخل ماشین بنشیند تا پلیس بیاید: امیر با حرف دوستش که می‌گوید: "دوست داری برو؛ اما هرکس خربزه بخوره باید پای لرزش هم بشینه" شروع به منطقی فکر کردن می‌کند و در ماشین می‌ماند تا آسیب نبیند.

مثال	شاخصه‌های سبک تصمیم‌گیری	سبک تصمیم‌گیری
نوجوانی که به خاطر علاقه زیادش به ماشین‌های جدید، با دیدن یک ماشین جدید در خیابان تصمیم به خرید آن می‌گیرد.	- زیربنای تصمیم‌گیری، عجله و شتاب است. - فرد به صورت ناگهانی و با عجله تصمیم می‌گیرد. - رفتار فرد بدون محاسبه و بدون توجه به عواقب کار خود است. - بلافاصله با پشیمانی همراه است. - در میان نوجوانان بیشتر دیده می‌شود.	تکانشی
فردی که برای ازدواج صرفاً بر اساس احساسات و بدون در نظر گرفتن تفاوت‌های فرهنگی، خانوادگی و مالی خانواده‌ها تصمیم می‌گیرد که ممکن است با تجارب منفی همراه باشد.	- زیربنای تصمیم‌گیری احساسات، عواطف و هیجانات زودگذر است. - روش ماندگار و پایداری برای تصمیم‌گیری نیست. - ممکن است پیامدهای ناگواری به همراه داشته باشد. - در متون دینی به پرهیز از تصمیم‌گیری احساسی اشاره شده است. - احساسات به دلیل زودگذر بودن نمی‌تواند مبنای تصمیم‌گیری باشد.	احساسی
دانش‌آموزی که ملاک انتخاب مدرسه جدیدش، وجود دوستانش در آن مدرسه است و در این انتخاب به مسافت زیاد و هزینه بالایی که باید متحمل شوند توجهی ندارد.	- زیربنای تصمیم‌گیری اطاعت کورکورانه از دیگران است. - مبنای انتخاب فرد تصمیم دیگران است. - با اینکه انتخاب دیگران ممکن است برای فرد انتخاب مناسبی نباشد، باز هم بر اساس تصمیم دیگران عمل می‌کند.	وابسته
فردی که به خاطر رفتار ناشایست دوستانش قصد جدایی از آن‌ها را دارد اما به خاطر ترس از عواقب آن مدام این تصمیم را به تعویق می‌اندازد.	- زیربنای تصمیم‌گیری اجتناب است. - فرد قصد دارد تصمیم بگیرد ولی به دلیل نگرانی و ترس از موضوع و عواقب آن، هیچ‌گاه تصمیم خود را عملی نمی‌کند. - دست دست می‌کند و کار امروز را به فردا می‌اندازد. - بر این باور است که همه چیز خود به خود درست می‌شود. - زمان را از دست می‌دهد و مشکلاتش بیشتر می‌شود.	اجتنابی
دانش‌آموزی که قصد انتخاب رشته تحصیلی دارد و برای این تصمیم‌گیری، رشته‌های مورد علاقه خود را بررسی می‌کند؛ با مشاور مدرسه و پدر و مادر خود مشورت می‌کند، علایق و انگیزه‌های خود را در کنار سایر اطلاعات قرار می‌دهد و در نهایت تصمیم‌گیری می‌کند.	- زیربنای تصمیم‌گیری اندیشیدن است. - بهترین و پایداری‌ترین شیوه تصمیم‌گیری است. - در عوامل زیربنایی با سایر سبک‌ها فرق دارد. - فرد تمامی راهکارهای ممکن را می‌سنجد. - تابع یک روش قاعده‌مند و منظم است. - فرد پله پله و طبق قوانین پیش می‌رود. - هیچ کدام از این موارد در این تصمیم‌گیری جایی ندارد: عجله و شتاب ، احساسات و هیجان‌های زودگذر ، اطاعت و پیروی کورکورانه و اجتناب . - بهترین شیوه تصمیم‌گیری است.	منطقی (عقلانی)

گروه آموزشی ماز

۷۶- نوع تصمیم‌گیری در موقعیت‌های بیان‌شده؛ به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- تصمیم‌گیری مسئولین در مورد تعطیلی مدارس به دلیل آلودگی هوا
- تصمیم‌گیری اعضای ساختمان در مورد رنگ کردن مشاعات ساختمان
- تصمیم‌گیری مدیر مدرسه در مورد نوع بیمه معلمان

- ۱) معمولی ساده - معمولی پیچیده - مهم پیچیده
 ۲) معمولی پیچیده - مهم ساده - مهم ساده
 ۳) مهم پیچیده - معمولی ساده - مهم پیچیده
 ۴) مهم ساده - معمولی ساده - مهم ساده

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۶ - متوسط)

بررسی موارد:

تصمیم‌گیری در مورد تعطیلی مدارس به دلیل آلودگی هوا:

- تصمیم مهم چون تعطیل شدن مدارس بر آینده بچه‌ها تأثیر می‌گذارد.
- تصمیم ساده چون مقیاس تعطیل شدن مدارس، میزان آلاینده‌ها در هواست و تعداد اولویت‌ها برای بررسی و رسیدن به نتیجه کم است.
- تصمیم‌گیری اعضای ساختمان در مورد رنگ کردن مشاعات ساختمان:
- تصمیم معمولی چون تصمیم مربوط به امور روزانه و معمولی است.
- تصمیم ساده چون تعداد اولویت‌ها برای بررسی و رسیدن به نتیجه کم و بررسی در زمان کوتاهی قابل انجام است.
- تصمیم‌گیری مدیر مدرسه در مورد نوع بیمه معلمان:
- تصمیم مهم چون تأثیر نتیجه آن بر معلمان و کیفیت زندگی آنها غیرقابل انکار است.
- تصمیم ساده چون تعداد اولویت‌ها برای بررسی کم است (قیمت و خدمات هر نوع بیمه) و بررسی در زمان کوتاهی قابل انجام است.

در تصمیم‌گیری مهم: تأثیرگذاری تصمیم بر جنبه‌های مختلف زندگی و آینده فرد
 در تصمیم‌گیری معمولی: عدم تأثیرگذاری تصمیم بر جنبه‌های مختلف زندگی و آینده فرد (تصمیم مربوط به امور روزانه فرد است)
 در تصمیم‌گیری پیچیده: تعداد اولویت‌ها برای بررسی زیاد است و بررسی خیلی طولانی و زمان‌بر است. (بررسی مرحله به مرحله)
 در تصمیم‌گیری ساده: تعداد اولویت‌ها برای بررسی کم است (نهایتاً یک یا دو ویژگی) و بررسی در زمان کوتاهی قابل انجام است.

۷۷- اسناد مداوم شکست‌هایمان به عوامل بیرونی و اعتقاد به اینکه صرفاً عوامل بیرونی رفتارمان را هدایت می‌کند، کدام عامل نگرشی را در فرد ایجاد خواهد کرد؟

- (۱) عدم ادراک کارایی (۲) عدم ادراک کنترل (۳) عدم هدفمندی (۴) درماندگی آموخته‌شده

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۷ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

اسناد به این معنی است که فرد موفقیت یا شکست‌های خود را به چه عاملی نسبت می‌دهد؛ درماندگی آموخته‌شده نیز به این معنی است که فرد پیامدهای رفتارش را مستقل از خود رفتار خود ببیند و به این باور برسد که ناتوان است و کنترلی بر محیط خود ندارد و برای تغییر دادن شرایط نمی‌تواند کاری انجام دهد و بنابراین دست از تلاش بکشد. حالا، فردی که مدام موفقیت‌ها و شکست‌هایش را به عوامل بیرونی که در کنترلش نیستند نسبت می‌دهد خیلی زود به این باور خواهد رسید که ناتوان است و کنترلی بر محیط خود ندارد و برای تغییر دادن شرایط نمی‌تواند کاری انجام دهد.

اسناد:

تعریف: اسناد به این معنی است که فرد موفقیت یا شکست‌های خود را به چه عاملی نسبت می‌دهد. معمولاً افراد در شکست، دیگران را مقصر و در موفقیت، خود را عامل پیروزی می‌دانند. افراد در بیان علل موفقیت و شکست خود به عوامل مختلفی اسناد می‌کنند:

عوامل بیرونی و درونی		عوامل پایدار و ناپایدار	
عوامل درونی	عوامل بیرونی	عوامل ناپایدار	عوامل پایدار
تلاش	دشواری تکلیف، شانس	تلاش و کوشش	استعداد - دشواری تکلیف
برای کسب موفقیت فرد باید پیروزی یا شکست را به عوامل درونی نسبت دهد.		برای کسب موفقیت فرد باید پیروزی یا شکست را به عوامل ناپایدار نسبت دهد تا بتواند تغییری در آن ایجاد کند.	

همانطور که در جدول بالا می‌بینید برای کسب موفقیت، فرد باید به عوامل درونی و ناپایدار اسناد کند. در جدول پایین نشان داده شده که فقط عوامل درونی - ناپایدار قابل کنترل هستند.

اسنادها	ناپایدار	پایدار
درونی	قابل کنترل	غیرقابل کنترل
بیرونی	غیرقابل کنترل	غیرقابل کنترل

ویژگی عوامل قابل کنترل و غیرقابل کنترل در جدول زیر آمده است:

عوامل قابل کنترل و غیر قابل کنترل	
عوامل قابل کنترل	عوامل غیرقابل کنترل
برنامه‌ریزی و تلاش	توانایی پایین و دشواری تکلیف
برای کسب موفقیت، فرد باید پیروزی یا شکست را به عواملی نسبت دهد که در اختیار و کنترل خودش باشد تا به راحتی بتواند شکست‌هایش را جبران کند.	اگر شکست را به چیزی نسبت دهیم که غیرقابل کنترل است؛ انگیزه بسیار کمی برای جبران آن خواهیم داشت.

گروه آموزشی ماز

۷۸- کدام یک از عبارات زیر در مورد عوامل نگرشی درست است؟

- (۱) در ایجاد درماندگی آموخته‌شده میزان توانایی فرد نقش زیادی دارد.
 (۲) اسناد و ناهماهنگی شناختی صرفاً نقش منفی در شکل‌گیری رفتار انسان دارند.
 (۳) هدف معین فرد را از بیراهه‌رفتن و استفاده از منابع انرژی مصون می‌دارد.
 (۴) ناهماهنگی شناختی می‌تواند به صورت حضور دو شناخت متضاد در فرد جلوه کند.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۷ - دشوار)

پروسی موارد:

در ایجاد درماندگی آموخته‌شده میزان توانایی فرد نقش زیادی دارد: درماندگی آموخته‌شده به این معنی است که فرد پیامدهای رفتارش را مستقل از خود رفتار خود ببیند و به این باور برسد که ناتوان است و کنترلی بر محیط خود ندارد و برای تغییر دادن شرایط نمی‌تواند کاری انجام دهد. پس نقش توانایی در درماندگی آموخته‌شده بسیار کم‌رنگ است.

- اسناد و ناهماهنگی شناختی صرفاً نقش منفی در شکل‌گیری رفتار انسان دارند: اسناد به معنای نسبت‌دادن یک عامل به موفقیت‌ها و شکست‌هاست. پس هم می‌تواند مثبت باشد و هم منفی. اما ناهماهنگی شناختی صرفاً مربوط به عدم هماهنگی بین رفتار و شناخت و یا حضور همزمان دو شناخت متضاد در یک فرد است و صرفاً منفی و تنش‌زا است.
- هدف معین فرد را از بیراهه رفتن و استفاده از منابع انرژی مصون می‌دارد: برای رسیدن به هدف "استفاده" از منابع انرژی لازم است. هدف معین صرفاً ما را از بیراهه رفتن و "اتلاف و هدر رفتن" منابع انرژی مصون می‌دارد.
- ناهماهنگی شناختی می‌تواند به صورت حضور دو شناخت متضاد در فرد جلوه کند: ناهماهنگی شناختی مربوط به عدم هماهنگی بین رفتار و شناخت و یا حضور همزمان دو شناخت متضاد در یک فرد است.

گروه آموزشی ماز

۷۹- متغیرهای روان‌شناختی در مثال‌های زیر به ترتیب چه نقشی دارند؟

- علی به خاطر کم‌آبی بدنش، دچار سردرد و پرخاشگر شده است.
  - محمد به خاطر نگرانی قبول‌نشدن در کنکور و سرزنش والدین، دچار معده‌درد شدید شده است.
  - سارا از وقتی تصادف کرده و برای راه‌رفتن نیاز به ویلچر دارد از ترس مسخره‌شدن خود را خانه‌نشین کرده و دچار افسردگی شده است.
- (۱) عامل - پیامد - عامل (۲) عامل - پیامد - پیامد (۳) پیامد - عامل - پیامد (۴) پیامد - پیامد - عامل

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۸ - متوسط)

عامل به این معناست که شروع‌کننده بیماری عامل روان‌شناختی می‌باشد.
پیامد به این معناست که شروع‌کننده بیماری عامل جسمانی می‌باشد.

بررسی موارد:

- علی به خاطر کم‌آبی بدنش، دچار سردرد و پرخاشگر شده است: (پیامد) اول بدن کم‌آب شده و سردرد ایجاد شده و سپس پرخاشگری اتفاق افتاده. پس اول عامل جسمانی بوده و بعد عامل روانی.
- محمد به خاطر نگرانی قبول‌نشدن در کنکور و سرزنش والدین، دچار معده‌درد شدید شده است: (عامل) اول نگرانی قبول‌نشدن در کنکور بوده و سپس درد معده اتفاق افتاده. پس اول عامل روانی بوده و بعد عامل جسمانی
- سارا از وقتی تصادف کرده و برای راه‌رفتن نیاز به ویلچر دارد از ترس مسخره‌شدن خود را خانه‌نشین کرده و دچار افسردگی شده است: (پیامد) اول بدن در اثر تصادف آسیب دیده و سپس افسردگی اتفاق افتاده. پس اول عامل جسمانی بوده و بعد عامل روانی

نقش متقابل عوامل جسمانی و روانی در سلامت روان

در روان‌شناسی سلامت، متغیرهای روان‌شناختی در دو نقش بررسی می‌شوند:

۱- متغیرهای روان‌شناختی، عامل ایجاد بیماری‌های جسمانی	۲- متغیرهای روان‌شناختی، پیامد بیماری‌های جسمانی
مثال: ترس از دست دادن دوست (مسائل روانی) عامل ایجاد سردردهای میگرنی (بیماری جسمی) است.	فردی که مبتلا به بیماری‌ها جسمانی باشد، عوارض و مشکلات روانی نیز در وی بروز می‌کند.
برخی از مسائل روانی، ایجادکننده انواع بیماری‌های جسمانی هستند.	مثال: افسردگی (مشکل روانی) پیامد بیماری ام.اس (بیماری جسمی) است.

گروه آموزشی ماز

- ۸۰- در موقعیت بیان‌شده، عباراتی که زیر آن خط کشیده‌شده، به ترتیب بیانگر کدام یک از علائم فشار روانی است؟
باران در اتاق خود نشسته و در حال خواندن کتاب بود که ناگهان متوجه شد سوسکی بالای پرده اتاقش چسبیده است. از ترس به لکنت افتاد و جیغ کشید و سریع از اتاق بیرون رفت. مادرش با صدای جیغ، مضطرب از اتاقش بیرون آمد و در حالی که اخم کرده بود دلیل جیغ زدن باران را پرسید و سپس به اتاق باران رفت و سوسک را کشت. با این حال باران از ترس حضور سوسک دیگری در اتاقش بی‌خواب شده بود و خوابش نمی‌رفت.

- (۱) رفتاری - رفتاری - رفتاری
(۲) شناختی - هیجانی - جسمانی
(۳) رفتاری - هیجانی - جسمانی
(۴) شناختی - رفتاری - رفتاری

پاسخ: گزینه ۱ (۱۱۰۸ - متوسط)

بررسی موارد:

- از ترس به لکنت افتادن: رفتاری
- اخم کردن: رفتاری
- بی‌خواب شدن: رفتاری

علائم فشار روانی:

علائم رفتاری	علائم شناختی	علائم هیجانی	علائم جسمانی	فشار روانی	
پرخاشگری - خواب زیاد - گریه کردن	عدم تمرکز - حواس پرتی - کاهش حافظه	ترس - خشم - غم - احساس ناامیدی	سر درد - افت فشار - زخم معده - رنگ پریدگی	اخراج از محل کار	منفی
فریاد زدن - دعا کردن - رفتار وسواسی (کاشتن دوباره توپ)	افزایش تمرکز - افزایش ادراک	نگرانی - امید	افزایش ضربان قلب - تند شدن تنفس - منقبض شدن عضلات	لحظه زدن پنالتی توسط فوتبالیست	مثبت

گروه آموزشی ماز

۸۱- ﴿... رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ...﴾:

- ۱) پروردگاران آنچه را که به آن هیچ توانی نداریم بر ما تحمیل نمی‌کند!
- ۲) ای پروردگار ما چیزی را که به آن توانی نداریم به ما تحمیل نکن!
- ۳) پروردگار ما، آنچه را که هیچ توانی نسبت به آن نداریم بر ما تحمیل مکن!
- ۴) پروردگارا چیزی را که بر آن طاقتی نداریم بر ما تحمیل نمی‌کنی!

پاسخ: گزینه ۳ (ترجمه - ساده)

پروسی سایر گزینه‌ها:

لا تُحَمِّلْنَا: بر ما تحمیل مکن ← رد گزینه‌های ۱ و ۴
لا طَاقَةَ: هیچ توانی ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

گروه آموزشی ماز

۸۲- قد شاهدتُ اليوم أخطر التصادمات في شارعٍ كان فيه كثير من الماشين فجاء الشرطي وأمر الناس بأن يبتعدوا عن منطقة التصادم ابتعاداً حتى يقوم بحلّ المسئلة!

- ۱) امروز خطرناک‌ترین تصادف‌ها را در خیابانی که در آن بسیاری از عابران بودند، دیدم پس پلیس آمد و به مردم فرمان داد که از منطقه تصادف بی‌تردید دور شوند تا به حل مسئله اقدام کند!
- ۲) در خیابانی که عابران زیادی در آن بودند امروز تصادف‌های خطرناکی دیدم و پلیس آمد و به مردم دستور داد که از منطقه تصادف دور شوند تا به حل مشکل بپردازد.
- ۳) خطرناک‌ترین تصادفات را امروز در آن خیابان دیدم که بسیاری از عابران در آن بودند پس پلیس آمد و مردم را فرمان به دور شدن از منطقه تصادف داد تا به حل مسئله بپردازد!
- ۴) در خیابانی که در آن بسیاری از عابرها بودند، روزی تصادف‌های خطرناک‌تری را دیدم که پلیس آمد و به مردم دستور داد تا از منطقه تصادف بی‌شک خود را دور کنند تا به حل مسئله پرداخته شود!

پاسخ: گزینه ۱ (ترجمه - دشوار)

پروسی سایر گزینه‌ها:

اليوم: امروز ← رد گزینه ۴
أخطر: خطرناک‌ترین ← رد گزینه‌های ۲ و ۴
شارع: خیابانی ← رد گزینه ۳
بأن يبتعدوا... ابتعاداً: بی‌تردید دور شوند ← رد سایر گزینه‌ها
يقوم بـ: اقدام کند ← رد گزینه ۴

گروه آموزشی ماز

۸۳- كانت هؤلاء الأمهات حزينات من استشهاد أولادهن في ساحات المعركة وهن يعلمن أن أجورهم عند الله باقية!

- ۱) این مادران از شهادت فرزندان‌شان در میدان‌های جنگ ناراحت بودند اما می‌دانند که پاداش آن‌ها نزد خدا باقی می‌ماند!
- ۲) این مادران از شهادت فرزندان‌شان در میدان‌های جنگ غمگین بودند در حالی که می‌دانستند پاداش‌های ایشان نزد خدا باقی است!
- ۳) این‌ها مادرانی‌اند که از شهید شدن پسران خویش در میدان جنگ اندوهگین بودند در حالی که می‌دانستند اجرهای آن‌ها پیش خدا باقی است!
- ۴) این مادران بودند که از شهید شدن فرزندهای‌شان در میدان‌های جنگ غمگین بودند و می‌دانند که پاداش‌شان در پیشگاه خدا باقی است!

پاسخ: گزینه ۲ (ترجمه - متوسط)

پروسی سایر گزینه‌ها:

هؤلاء الأمهات: این مادران ← رد گزینه‌های ۳ و ۴
ساحات: میدان‌ها ← رد گزینه ۳
وهن يعلمن (جمله حالیه): در حالی که می‌دانستند ← رد گزینه‌های ۱ و ۴

توجه داشته باشید که «كانت» ابتدای جمله، روی «يعلمن» تأثیر گذاشته بنابراین زمان آن را به ماضی استمراری می‌برد.

گروه آموزشی ماز

۸۴- شبابي الأعزاء لا يطرق الحظ باب بيتكم دائماً فاعتنموه و حاولوا وأسرعوا لتستفيدوا من الفرص الذهبية!

- ۱) ای جوانان عزیز من، شانس همیشه در خانه شما را نمی‌زند آن را غنیمت بدانید و تلاش کنید و بشتابید تا از فرصت‌های طلایی استفاده کنید!
- ۲) جوانان عزیز من، شانس در خانه را همیشه نمی‌کوبد، پس باید آن را مغتنم بشمارند و تلاش کنند و شتاب بورزند تا از فرصت‌های طلایی بهره‌جویند!
- ۳) جوان‌های عزیز من شانس پیوسته در خانه‌تان را نمی‌زند؛ آن را غنیمت بشمارید و کوشش کنید و بشتابید تا از فرصت‌هایی که طلایی‌اند، استفاده کنید!
- ۴) ای جوانان عزیز من شانس در خانه شما را همیشه نمی‌کوبد پس آن را غنیمت دانستید تا تلاش کنید و شتاب بورزید که از فرصت‌های طلایی بهره‌جویید!

پاسخ: گزینه ۱ (ترجمه - متوسط)

پررسی سایر گزینه‌ها:

بینکم: خانه شما ← رد گزینه ۲
 اغتمنوا: غنیمت بدارید ← رد گزینه‌های ۲ و ۴
 حاولوا: تلاش کنید ← رد گزینه ۲
 لتستفيدوا من الفرص الذهبية: تا از فرصت‌های طلایی استفاده کنید ← رد گزینه‌های ۲ و ۳
 در گزینه «۲»، «می‌دانند» اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

گروه آموزشی ماز

۸۵- من یدرک حقيقة الحياة و يلتزم بأفضل الخصال لكي ينفع الآخرين بها هو أستاذي المفكر فأتخذهُ نموذجاً لنفسي!

(۱) کسی که حقیقت زندگی را درمی‌یابد و به برترین ویژگی‌ها پایبند می‌شود تا دیگران از آن سود ببرند همان استاد اندیشمند من است پس او را برای خودم یک الگو برمی‌گزینم!
 (۲) هر کس حقیقت زندگی را دریابد و به بهترین صفات پایبند شود تا به دیگران به وسیله آن سود برساند پس او مانند استاد اندیشمند من است که باید او را برای خودش یک الگو انتخاب کند!
 (۳) آن کس که حقیقت زندگی را می‌فهمد و به بهترین ویژگی‌ها پایبند می‌شود تا به وسیله آن به دیگران نفع برساند همان استاد من است که اندیشمند است پس او را برای خود یک الگو انتخاب کن!
 (۴) کسی که حقیقت زندگی را می‌فهمد و به بهترین ویژگی‌ها پایبند می‌شود تا به دیگران به وسیله آن‌ها سود برساند همان استاد اندیشمند من است پس او را برای خودم یک الگو انتخاب می‌کنم!

پاسخ: گزینه ۴ (ترجمه - دشوار)

پررسی سایر گزینه‌ها:

من: کسی که (شرطیه نیست) ← رد گزینه ۲
 یدرک: درمی‌یابد، می‌فهمد ← رد گزینه ۲
 يلتزم: پایبند می‌شود ← رد گزینه ۲
 ينفع الآخرين: به دیگران سود برساند ← رد گزینه ۱
 أستاذي المفكر: استاد اندیشمند من ← رد گزینه ۳
 أتخذ: انتخاب می‌کنم ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

گروه آموزشی ماز

۸۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(۱) نصير أعجوبة عصرها إن تطالع أبحاثها العلمية مستمرة! اگر کاوش‌های علمی‌اش را پیوسته مطالعه کند، شگفتی‌ساز زمان خود می‌شود!
 (۲) لا قدرة للإنسان إلا و هو يعتمد على نفسه للحصول على الفوز! انسان هیچ قدرتی ندارد جز آن که به خودش تکیه کند تا به موفقیت دست یابد!
 (۳) ربِّي يحسن إلى الناس لكنَّ بعض العباد قد لا يفهمونه! پروردگارا به مردم نیکی می‌کنی اما برخی از بندگان گاهی آن را نمی‌فهمند!
 (۴) ينشر جميع الصحف هذا العنوان إلا الإحدى منها و هي تفهم أنه كذب! همه روزنامه‌ها این عنوان را منتشر می‌کنند به جز یکی از آن‌ها که او فهمیده بود آن دروغ است!

پاسخ: گزینه ۱ (ترجمه - دشوار)

پررسی سایر گزینه‌ها:

انسان قدرتی ندارد جز آن که برای دستیابی به موفقیت به خودش تکیه کند... (لا نفی جنس نیست زیرا اسم بعد از آن تنوین دارد).
 پروردگرم به مردم نیکی می‌کند...
 ... در حالی که می‌فهمد آن دروغ است (جمله حالیه است)

گروه آموزشی ماز

۸۷- عَيْنُ الْخِطَا:

(۱) أنا جعلته حاكماً في المدينة قبل سنتين لتصلح أمور الشعب! من او را دو سال پیش به عنوان یک حاکم در شهر قرار دادم تا امور ملت را اصلاح گرداند!
 (۲) أكرم الجيوش قائدهم لأنه كان يحميهم في صعوبات الدهر! لشكريان، فرمانده خود را گرامی داشتند زیرا او در سختی‌های روزگار از ایشان حمایت می‌کرد!
 (۳) كُتِبَ نعتق الأسرى ليرجعوا إلى أسرهم القلقة! اسیران را آزاد می‌کردیم تا به سوی خانواده نگران‌شان برگردند!
 (۴) لم يهتم بالدراسات الجامعية في صقنا إلا ثلاثة من زملاء! فقط سه نفر از همکلاسی‌ها به پژوهش‌های دانشگاهی اهتمام ورزیده‌اند!

پاسخ: گزینه ۱ (ترجمه - متوسط)

پاسخ تشریحی:

ترجمه درست: «من او را دو سال پیش به عنوان یک حاکم در شهر قرار دادم تا امور ملت اصلاح شود.»
 «نُصِّلِحَ أُمُورُ» فعل مجهول است.

۸۸- «چگونه می توانی دوستی را انتخاب کنی که تو را به کارهای نیک فرا می خواند؟»:

- ۱) کیف تقدیرین علی أن تنتخبی الصدیقة و هی تدعوك إلى الأعمال الطيبة!
- ۲) کیف تستطيع أن تنتخب صديقاً يدعوك إلى الأعمال الحسنة!
- ۳) کیف قدرت علی انتخاب صاحبٍ يدعوك إلى أحسن الأعمال!
- ۴) کیف تستطيعین أن تختاری صاحبةً ستدعوك إلى عمل حسن!

پاسخ: گزینه ۲ (تعریب - متوسط)

پرسشی ساینرگرنده ها:

می توانی: تستطيع، تقدیرین ← رد گزینه ۳

دوستی: صديق، صاحب ← رد گزینه ۱

انتخاب کنی: تنتخب، تختاری ← رد گزینه ۳

کارهای نیک: الأعمال الحسنة، الأعمال الطيبة ← رد گزینه های ۳ و ۴

فرا می خواند: تدعو، يدعو ← رد گزینه های ۱ و ۴

گروه آموزشی ماز

إن الغيوم تتشكل عندما يتغير الماء في المحيطات، والبحيرات، والأنهار من حالته السائلة وهو ما يُعرف بالبخار أو عملية التبخر. عندما يرتفع الهواء في الغلاف الجوي يتعرض لطبقات الجو العليا وللبرودة، وعندئذ لا يستطيع حمل بخار الماء دفعةً واحدة، فيؤثر في السحب فيتحوّل بخار الماء إلى قطرات الماء الصغيرة وتتساقط على الأرض بشكل المطر حتى تسقى (آبياری كند) الأنهار ثم تنزل على المزارع و الحقول و الأشجار و تصيرها مخضرة. إذا تنزل الأمطار هادئةً على الأرض تنفعها و لكن في حالتها الشديدة تسبب خسائر لا تحمد عقباه. فالعالم الذي نعيش فيه قوامه (عماد) التوازن و الاعتدال و على جميع سگانه أن يبتعدوا عن الإفراط و التفريط فيه لئلا يخرب استقراره.

ترجمه متن:

وقتی که آب در اقیانوس ها، دریاچه ها و رودها از حالت مایع خود تغییر می کند ابرها تشکیل می شوند و این همان چیزی است که به بخار یا عملیات تبخیر شناخته می شود. وقتی هوا در جو بالا می رود، در معرض طبقات فوقانی اتمسفر و سرما قرار می گیرد و در این هنگام به یکباره نمی تواند بخار آب را حمل کند؛ پس در ابرها اثر می گذارد و بخار آب به قطره های کوچک آب تبدیل می شود و به شکل باران بر زمین پی در پی فرو می ریزد تا رودها را آبیاری کند سپس بر مزرعه ها، کشتزارها و درختان فرو می بارد و آنها را سرسبز می گرداند. اگر بارانها به آرامی بر زمین بیارد، به آن سود می رساند، اما در حالت شدیدش منجر به خسارتهایی می شود که عاقبتش ستوده نیست. جهانی که در آن زندگی می کنیم، ستونش توازن و اعتدال است و بر همه ساکنان آن لازم است تا از افراط و تفريط در آن دوری کنند، تا ثباتش تخریب نشود.

گروه آموزشی ماز

۸۹- عین الصحيح:

- ۱) عندما تصبح قطرات الماء باردة في السماء، تتحوّل إلى الأنهار!
- ۲) قطرات الماء تسبب تصفية المياه الموجودة على الأرض!
- ۳) من فوائد برودة الجو هي أنها تبذل قطرات الماء إلى الغيوم و السحب!
- ۴) تمطر السحب على الأرض عندما تتأثر بالطبقات العليا و بالبرودة في السماء!

پاسخ: گزینه ۴ (درک مطلب - دشوار)

پاسخ تشریحی:

«ابرها بر زمین می بارند وقتی از طبقات فوقانی و سرما در آسمان تأثیر می پذیرند»

پرسشی ساینرگرنده ها:

وقتی قطره های آب در آسمان سرد می شوند، به رودخانه ها تبدیل می شوند. (قطرات آب پس از ریختن بر روی زمین تشکیل رودخانه می دهند).

قطره های آب سبب پالایش آبهای موجود در زمین می شود. (بارش باران سبب تصفیه آب نمی شود).

از فایده های سردی هوا، این است که قطره های آب به ابرها تبدیل می شوند. (ابر به باران تبدیل می شود نه باران به ابر)

گروه آموزشی ماز

۹۰- من فوائد برودة الجو... عین الخطأ:

- ۱) إعادة المياه إلى الأرض لاستفادة البشر منها!
- ۲) تساقط المياه بشكل القطرات الصغيرة على الأنهار!
- ۳) انجماد قطرات الماء و تزييلها فوراً من السماء!
- ۴) تبديل الأمطار بالثلوج للتغيير من حالتها البدائية!

پاسخ: گزینه ۳ (درک مطلب - متوسط)

پاسخ تشریحی:

از فایده های سردی جو «منجم شدن قطره های آب و بارش آنها ناگهان از آسمان است». با عبارت «لا يستطيع.... دفعة واحدة» ناسازگار است.

پرسش‌های سالانه گزینیه‌ها:

- ۱ بازگرداندن آبها به زمین برای استفاده بشر از آنها است!
- ۲ ریختن پی در پی آبها به شکل قطره‌های کوچک بر رودخانه‌ها است!
- ۳ تبدیل بارانها به برفها برای تغییر از حالت ابتدائی‌شان است!

دقت داشته باشید این سوال، یکی از سوالات چالشی درک مطلب است. یعنی بین غلط و غلطتر و درست و درست‌تر دانش آموز باید دست به انتخاب بزند؛ زیرا در صورتی که گزینه ۳ را نداشتیم، گزینه ۴ نیز قابل انتخاب بود. در سال‌های اخیر این دست از سوالات درک مطلب را در کنکور انسانی می‌بینیم.

گروه آموزشی ماز

۹۱- عین الصحیح فی مفهوم النص:

- ۱) «كل نفس بما كسبت رهينة»
- ۲) لا خير في الخروج عن الحدود!
- ۳) زبّ محاولة تبليغ إلى المحاربة!
- ۴) العالم مملوء بالعجائب!

پاسخ: گزینه ۲ (درک مطلب - دشوار)

پاسخ تشریحی:

مفهوم متن در مورد اعتدال و توازن صحبت می‌کند. «هیچ خیری در خروج از حدود نیست».

پرسش‌های سالانه گزینیه‌ها:

- ۱ هر نفسی در گرو چیزی است که کسب کرده است. (مسئولیت انسان در قبال دستاوردهایش در زندگی)
- ۲ چه بسا تلاشی که به جنگیدن می‌رسد. (بی ارتباط)
- ۳ جهان پر از شگفتی‌ها است.

گروه آموزشی ماز

۹۲- «تشگل - يرتفع - العليا - واحدة»:

- ۱) تشگل: فعل مضارع - مفرد مؤنث غائب - له حرفان زائدان - معلوم / خبر «إن» و الجملة فعلية
- ۲) يرتفع: ماضیه ارتفع - مزيد ثلاثي زیاده حرفین من باب افتعال - حروفه الزائدة «ات» - لازم / فعل و فاعله «الهواء»
- ۳) العليا: اسم تفضیل - معترف بأل - معرب / صفة و مجرور بالتبعیة للموصوف «الجوّ»
- ۴) واحدة: من الأعداد الأصلية علی وزن «فاعلة» - تستعمل للمؤنث - نكرة - معرب / صفة للموصوف «دفعه» و منصوب

پاسخ: گزینه ۳ (تحلیل صرفی - دشوار)

پاسخ تشریحی:

«العليا» بر وزن «فعلي» مؤنث است و لذا صفت برای «طبقات» است نه «الجوّ»

جمع غیر انسان

در زبان عربی قاعده‌ای برای کاربرد کلمات در جمله وجود دارد که می‌گوید جمع غیر انسان در حکم مفرد مؤنث است! یعنی چی؟ یعنی اگر شما در جمله یک کلمه جمع دیدی که مفهوم و معنای اون کلمه جمع، غیر انسان بود (مثل «کُتُب») باهش مثل یک مفرد مؤنث برخورد کن. حالا این قاعده کجا به درد ما می‌خوره؟

در جمله موارد مختلفی وجود دارد که باید با هم از نظر جنس و تعداد یا فقط از نظر جنس مطابقت داشته باشن:

- مبتدا و خبر در جنس و تعداد
- فعل و فاعل فقط در جنس
- اسم اشاره و اسم بعدش (مشار الیه) در جنس و تعداد
- حال و ذوالحال در جنس و تعداد
- موصوف و صفت در جنس و تعداد
- در همه این موارد اگر کلمه‌ای جمع غیر انسان بود، باید اون کلمه‌ای که باهش مطابق باشه رو به صورت مفرد مؤنث بیاریم.
- الْكُتُبُ كَثِيرَةٌ (مبتدا و خبر)
- تَعْرِفُ الْحَيَوَانَاتُ (فعل و فاعل)
- هَذِهِ الْمَدَارِسُ (اسم اشاره و اسم بعدش (مشار الیه))
- رَأَيْتُ الشَّوَارِعَ مُزْدَحِمَةً (حال و ذوالحال)
- غُلُومٌ نَافِعَةٌ (موصوف و صفت)

نکته بسیار مهم: جنس خود کلمه جمع غیر انسان اهمیتی نداره. چه واقعا مذکر باشه، چه واقعا مؤنث، ما در جمله اون رو مفرد مؤنث فرض می‌کنیم!

گروه آموزشی ماز

۹۳- «تساقط - هادئة - تحمد - التوازن»:

- ۱) تساقط: من الأفعال المضارعة - مصدره «تساقط» - حروفه الزائدة «ت ا» - لازم / فعل و مع فاعله جملة فعلية
- ۲) هادئة: اسم - مفرد - مؤنث - على وزن «فاعلة» و من مادة «هدى» - معرب / حال و منصوب
- ۳) تحمد: ليس له حرف زائد - مفرد مؤنث غائب - متعد - مجهول / فعل و نائب فاعله «عقبى» و يصف «خسائر»
- ۴) التوازن: حروفه الأصلية «و ز ن» - مفرد - مصدر من باب تفاعل على وزن «التفاعل» - معرب / خبر للمبتدأ «قوام» و مرفوع بالضمة

پاسخ: گزینه ۲ (تحلیل صرفی - متوسط)

پاسخ تشریحی:

«هادئ» اسم فاعل ثلاثی مجرد از ریشه «هدأ» گرفته شده است. اسم فاعل از فعل «هدى: هدایت کرد» «هادي: هدایتگر است» نه «هادئ: آرام». همچنین وزن آن فاعلة می باشد.

گروه آموزشی ماز

۹۴- عین الخطأ في ضبط حركات الحروف:

- ۱) بعد شهرٍ شاهدَ المزارعُ أنَّ الخضراوات بالمزرعة تتعرض للآكل!
- ۲) هي ظننت أن طالبات صفَّ آخر في حصبة تقوية أو يُمارسن نشاطاً حُرّاً!
- ۳) تبسَّ العلماءُ من معرفةِ سِرِّ تلك الظاهرة العجيبة!
- ۴) أحبُّ عبادَ الله إلى الله أنفعهم لعبادِهِ!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ضبط حرکت)

پاسخ تشریحی:

أنفع صورت صحیح این گزینه است زیرا اسم تفضیل است و بر وزن أفعل است.

گروه آموزشی ماز

۹۵- عین ما لا یؤکد علی حرّية العقيدة:

- ۱) ﴿لا إكراه في الدين﴾
- ۲) ﴿وَلَا تُسْئَلُوا أَلَدِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسْئَلُوا اللَّهَ﴾
- ۳) ﴿لَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا...﴾
- ۴) لا تجتمع خصلتان في المؤمن: البخل والكذب

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهوم)

پاسخ تشریحی:

صورت سوال عبارتی را می خواهد که به آزادی عقیده تأکید نمی کند.

بررسی موارد:

- ۱ هیچ اجباری در دین نیست.
- ۲ و به کسانی که جز خدا فرا می خوانند دشنام ندهید زیرا به خدا دشنام می دهند. (به عقاید و معبودات یکدیگر کاری نداشته باشید)
- ۳ و اگر پروردگار تو می خواست، تمام کسانی که روی زمین هستند، همگی ایمان می آوردند. (دین اجباری نیست و انتخابی است)
- ۴ دو ویژگی در مؤمن جمع نمی شود: بخل و دروغ

گروه آموزشی ماز

۹۶- عین الخطأ (عن الفعل المضارع):

- ۱) ما تفعلون من الحسنات في هذا العالم تجدوها في الآخرة!
- ۲) إذا يأكل التمساح قريسة أكبر من فمه تُفررُ عُيونُه سائلاً!
- ۳) عليك أن تسترجع جوالك ممن أخذه منك!
- ۴) أنظروا إلى ما قالَ ولا تُنظروا إلى من قالَ!

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - قواعد)

پاسخ تشریحی:

تفعلوا فعل شرط است و باید مجزوم باشد.

گروه آموزشی ماز

۹۷- عین جواب شرط یختلف:

- ۱) إن تكاسل في أداء واجباتك في المدرسة يغضب معلمك!
- ۲) من يتخذ رجلاً صادقاً لنفسه صديقاً ينتفع من مجالسته!
- ۳) من سار في منتصف النهار في الصحراء تحرق أقدامه!
- ۴) إن تستمع إلى الغيبة على أصدفانك فأنت كمن يفتاب!

پاسخ: گزینه ۴ (ساده - قواعد)

بررسی جواب شرط در گزینه ها:

- ۱) يغضب (از نوع فعل)
- ۲) ينتفع (از نوع فعل)

۳ نُحَرِّقُ (از نوع فعل)

۴ أنت كمن یغتاب (از نوع جمله اسمیه)

گروه آموزشی ماز

۹۸- عین ما لیس فیہ تأکید:

- ۱) إِنَّمَا رَسُولُ اللَّهِ (ص) بَعَثَ لِيَتَمَّ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ فَعَلِينَا أَنْ نَعْرِفَ سُلُوكَهُ!
- ۲) إِنَّ طَنْطَنَةَ جَارِنَا فِي السَّاعَةِ الثَّلَاثَةِ مِنْ أَحَبِّ الْأَصْوَاتِ الَّتِي سَمِعْتَهَا حَتَّى الْآنَ!
- ۳) لَقَدْ تَخَرَّجَ طُلَّابٌ يَجْتَهِدُونَ وَ يَدْرُسُونَ فِي الْجَامِعَةِ وَ رَسِبَتْ ثَلَاثَةٌ مِنْهُمْ لِأَنَّهُمْ مَا اجْتَهِدُوا!
- ۴) فِي السَّنَةِ الْمَاضِيَةِ كُنَّا نَذْهَبُ إِلَى الْمَعْلَبِ لِنَشَاهِدَ جَمِيعَ الْمُبَارَاةِ إِلَّا كُرَةَ الْمَنْضَدَةِ!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - قواعد)

پاسخ تشریحی:

دقت کنید که در گزینه ۴ مستثنی منه ذکر شده است لذا تاکید نداریم.

پررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) إِنَّمَا
- ۲) إِنَّ
- ۳) قَدْ

گروه آموزشی ماز

۹۹- عین ما لیس فیہ التَّشْبِیه:

- ۱) عِنْدَمَا كُنْتُ فِي الصَّحْرَاءِ شَاهَدْتُ كَوَاكِبَ جَمِيلَةً فِي السَّمَاءِ كَالذَّرْرِ الْمُضِيئَةِ!
- ۲) كَانَ حَرَمٌ عَلَى ابْنِ أَبِي طَالِبٍ (ع) جَنَّةٌ فِي هَذَا الْعَالَمِ بِهَذَا السَّبَبِ أَحَبُّ النَّجْفِ الْأَشْرَفِ!
- ۳) فِي مَدْرَسَتِنَا يُحَافِظُ التَّلَامِيذُ عَلَى هُدُوءِ الْمَكْتَبَةِ مَحَافِظَةً مَعْلَمِينَا!
- ۴) يَتَقَدَّمُ كُلُّ الطَّلَّابِ تَقَدُّمًا إِنْ يَجْتَهِدُ أَكْثَرَهُمْ وَ يَجْتَهِدُ أَسَاذَتَهُمْ أَيْضًا!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - قواعد)

پررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) «ك: مثل، مانند»
- ۲) «كأن: مانند، گویا»
- ۳) محافظه مفعول مطلق نوعی است و «معلمین» مضاف الیه آن است.

انواع تشبیه

برای بیان تشبیه در زبان عربی ابزارهای متفاوتی داریم:
فعل: فعل‌های مانند «یشبه» «یشابه» «یمائل» و مواردی مانند این‌ها.
اسم: اسم‌هایی مانند «شبه» «مثل» می‌توانند بیانگر تشبیه باشند.
حرف: حرفی مانند «ك» حرف جرّ یا «كأن» حرف مشبیه بالفعل می‌توانند بیانگر تشبیه باشند
اسلوب: با ساختار مفعول مطلق نوعی که بعد از آن مضاف الیه آمده باشد نیز می‌توان تشبیه کرد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- عین ما لیس فیہ من الأعداد التَّرتیبیَّة:

- ۱) عِنْدِي مَنْضَدَةٌ وَاحِدَةٌ فِي غُرْفَتِي جَعَلْتُ عَلَيْهَا ثَلَاثَ مِنْ أَسَاوِرِي!
- ۲) سَأَطْبَعُ كِتَابِي الزَّابِعَ حَوْلَ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ فِي الشَّهْرِ التَّالِي!
- ۳) قَبْلَ الْمَشْرِفَةِ ثَانِي إِقْتِرَاحَاتِي حَوْلَ دَوَامِ الْمُوظَّفِينَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ!
- ۴) جَاءَ هَؤُلَاءِ الضُّبُوفِ لِلْمَرَّةِ الْعِشْرِينَ إِلَى بَيْتِنَا فِي هَذِهِ السَّنَةِ!

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - قواعد)

پاسخ تشریحی:

دقت کنید «واحدة» عدد اصلی است و ترتیبی آن «أولى» است.

پررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) الزابِع
- ۳) ثَانِي
- ۴) الْعِشْرِينَ

نکات طلایی عدد و معدود

اعداد بر دو نوع است } ۱- اعداد اصلی (شمارشی)
} ۲- اعداد ترتیبی

✓ **اعداد اصلی:** این اعداد برای شمارش تعداد افراد، اشیاء و ..... به کار می‌روند.

✓ **معدود:** اعداد اصلی برای خود معدود دارند معدود اسمی است که مورد شمارش قرار می‌گیرد.

اعداد اصلی ۴ گروه هستند:

۱- **اعداد ۱ و ۲:** عدد ۱ (واحد ← برای مذکر) - (واحدة ← برای مؤنث)

عدد ۲ (إثنان، إثنین ← برای مذکر) (إثنتان، إثنّین ← برای مؤنث)، این دو عدد بعد از اسم معدود می‌آیند و در نقش صفت برای معدود قبل خود هستند.

مثال: قرأت کتاباً واحداً

۲- **اعداد ۳ تا ۱۰:** گاهی عددهای اصلی ثلاثة تا عشرة بدون (ة) می‌آید. (عدد و معدود از نظر جنس مخالف یکدیگرند).

مثال: ثلاث و ثلاثة / أربع و أربعة

معدود اعداد سه تا ده، بعدشان می‌آید و جمع است و مجرور (از سه تا ده همه جمع است و مجرور)

مثال: ثلاثة کُتِبَ ← ۳ کتاب **مثال:** سبعة أبواب ← ۷ در

۳- **اعداد ۱۱ تا ۹۹:** عدد ۱۱ به صورت (أحد عشر ← مذکر)، (إحدى عشرة ← مؤنث)

و عدد ۱۲ به صورت (إثنا عشر و إثنی عشر ← مذکر)، (إثنتا و إثنتی عشر ← مؤنث)

و معدود اعداد یازده به بعد، بعدشان می‌آید (ز ده برتر همه فرد است و منصوب (معدودشان))

مثال: أحد عشر تلميذاً (یازده دانش آموز) **مثال:** خمسين کتاباً (پنجاه کتاب)

۴- **اعداد معطوف (اعداد یکان + و + اعداد دهگان) ۲۱ تا ۲۹ و ...** (در زبان عربی یکان پیش از دهگان می‌آید).

واحد و عشرون (۲۱) - إثنان و عشرون (۲۲) - ثلاثة و عشرون (۲۳)

مثال: خمسة رجال أخذ عشر كوكباً

عدد معدود   عدد معدود

اعداد ۱ تا ۱۰ و ۱۰۰ و ۱۰۰۰	اعداد مرکب ۱۱ تا ۱۹	اعداد عقود (۲۰ تا ۹۰) باعلامت ون / ين
واحد (یک)	أحد عشر (۱۱)	عشرون - عشرين (۲۰)
إثنان (دو)	إثنا عشر (۱۲)	ثلاثون - ثلاثين (۳۰)
ثلاثة (سه)	ثلاثة عشر (۱۳)	أربعون - أربعين (۴۰)
أربعة (چهار)	أربعة عشر (۱۴)	خمسون - خمسين (۵۰)
خمسة (پنج)	خمسة عشر (۱۵)	ستون - ستين (۶۰)
سبعة (هفت)	سبعة عشر (۱۶)	سبعون - سبعين (۷۰)
ثمانية (هشت)	ثمانية عشر (۱۷)	ثمانون - ثمانين (۸۰)
تسعة (نه)	تسعة عشر (۱۸)	تسعون - تسعين (۹۰)
عشرة (ده)		
مئة / مائة (صد)		
ألف (هزار)		

- ۱۰۱- کدام گزینه دربارهٔ رابطهٔ امپراتوری روم با حکومت‌های باستانی ایران صحیح است؟
 الف: امپراتوری روم و ایران در دوران ساسانیان بر سر تسلط بر منطقهٔ ارمنستان، با یکدیگر اختلاف و درگیری داشتند.
 ب: گردیانوس و والرینوس، دو امپراتور روم به دست کراسوس کشته شدند.
 پ: سورنا با استفاده از صدای طبل، در نبرد حران هراس بزرگی در سپاه سردار رومی ایجاد کرد.
 ت: ایران در دوران ارد دوم اشکانی، از سپاه روم شکست سختی خورد.
- (۱) الف و ت (۲) پ و الف (۳) پ و ت (۴) ب و ت

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۱۰، ۱۰۱۱ و ۱۰۱۳ - صفحه‌های ۹۳، ۹۶ و ۱۰۷ - دشوار)

پروسی سایر گزینه‌ها

- ب: در زمان شاپور یکم، گردیانوس، امپراتور روم کشته و والرینوس دیگر امپراتور به اسارت درآمد.
 ت: در جنگ بین اشکانیان و روم، رومی‌ها از سپاه ایران به سختی شکست خوردند و سردار مغرور روم کشته شد.

گروه آموزشی ماز

- ۱۰۲- کدام مورد دربارهٔ تقدم و تأخر زمانی وقوع رویدادهای زیر درست است؟
 الف: حمورابی نخستین سند قانون‌گذاری در جهان را تدوین کرد.
 ب: شی‌هوانگ‌تی، اقدام به سوزاندن کتاب‌های کنفوسیوس نمود.
 ج: تمدن میسنی تحت تأثیر تمدن مینوسی شکل گرفت.
 د: حکومت آشور با لشکرکشی‌های پیاپی و غارت آن‌ها بر قلمرو و ثروت خود افزود.
- (۱) «الف» قبل از «ج» و پس از «د» روی داد. (۲) «ب» قبل از «الف» و پس از «ج» اتفاق افتاد.
 (۳) «د» قبل از «ب» و پس از «الف» روی داد. (۴) «ج» قبل از «الف» و پس از «ب» اتفاق افتاد.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۴، ۱۰۰۵ و ۱۰۰۶ - صفحه‌های ۳۷، ۴۷ و ۵۱ - دشوار)

پاسخ تشریحی:

- به ترتیب زمانی رویدادها:
 الف) حمورابی نخستین سند قانون‌گذاری در جهان را تدوین کرد ← حکومت آشور با لشکرکشی‌های پیاپی و غارت آن‌ها بر قلمرو و ثروت خود افزود ←
 شی‌هوانگ‌تی اقدام به سوزاندن کتاب‌های کنفوسیوس نمود ← تمدن میسنی تحت تأثیر تمدن مینوسی شکل گرفت.

حمورابی و اقداماتش:

- ✓ مشهورترین فرمانروای سلسله آموری‌ها
- ✓ انجام اقدامات مهم در زمینه کشاورزی و قانون‌گذاری
- ✓ شیوه حکومتی؛ مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان پادشاه و اطاعت کامل حاکمان ولایات
- ✓ نخستین سند قانون‌گذاری در جهان را ایجاد کرد.

آشوریان:

- قومی جنگجو در شمال بین‌النهرین ← پس از زوال بابل قدیم به قدرت رسیدند.
- حکومت آشور با لشکرکشی‌های پیاپی به سرزمین هم‌جوار و غارت آن‌ها بر قلمرو خود افزودند.

شی‌هوانگ‌تی اقدامات زیادی انجام داد:

- تکمیل دیوار چین
- پایان دادن به تفرقه و تجزیه سیاسی چین
- نوسازی تشکیلات اداری و مالیاتی و ایجاد شبکه گسترده‌ای از راه‌ها و جاده‌ها
- یکسان کردن مقیاس وزن‌ها، اندازه‌ها و عیار سکه‌ها
- سوزاندن کتاب‌های کنفوسیوس

تمدن میسنی:

- ✓ پس از تمدن مینوسی ایجاد شدند.
- ✓ حدود ۲۰۰۰ ق.م

گروه آموزشی ماز

- ۱۰۳- کدام موارد دربارهٔ «تاریخ هرودت» درست است؟
 الف: به منظور نگارش کتاب تاریخ خود به مصر و فینیقیه سفر کرد.
 ب: اثر وی شرح جنگ‌های ایران و روم در عصر ساسانیان است.
 ج: وی در گزارش رویدادهای مربوط به ایران، دچار لغزش‌ها و غرض‌ورزی‌هایی شده است.
 د: شیوه تاریخ‌نگاری وی بر مبنای سنجش دقیق منابع و دور از داستان‌پردازی بود.
- (۱) ب و د (۲) الف و ج (۳) الف و ب (۴) ج و د

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۰۱ و ۱۰۰۲ - صفحه‌های ۴، ۵ و ۱۷ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

الف: هرودت به منظور نگارش کتاب خود، به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر مسافرت کرده و از نزدیک شرایط طبیعی و اقلیمی سرزمین‌ها را بررسی کرده است.
ج: هرودت در گزارش رویدادهای مربوط به ایران دچار لغزش‌ها و غرض‌ورزی‌هایی شده است.

پروسی سالرگزیده‌ها:

ب: اثر وی شرح جنگ‌های ایران و یونان در عصر هخامنشیان است.

د: شیوه تاریخ‌نگاری نوین (نه تاریخ‌نگاری هرودت) بر مبنای سنجش دقیق منابع و دوری از داستان‌پردازی است.

تاریخ‌نگاری هرودت سرآغاز تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن

- از قرن ۵ ق.م در یونان باستان با ظهور هرودت (پدر تاریخ) آغاز شد.
- بخش عمده مطالب آن ← شرح جنگ‌های ایران و یونان است.
- کهن‌ترین و کامل‌ترین اثر تاریخی به‌جا مانده از عصر باستان است.
- به منظور نگارش کتاب خود به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر مسافرت کرده و از نزدیک شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین‌ها را بررسی کرده است.
- مورخان یونان باستان و تاریخ‌دانان جدید اروپایی جنگ ماراتن (بین ایران و یونان) را با آب و تاب فراوان نقل کرده‌اند.
- او در نگارش تاریخ خود دچار لغزش‌ها و غرض‌ورزی‌هایی شده است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۴- کدام گزینه از اقدامات هخامنشیان به شمار می‌رود؟

- ۱) آموزش افراد در مدارس ارتش‌تارستان در سنگ‌نگاره‌های بیشاپور استان فارس به چشم می‌خورد.
- ۲) دین زرتشتی نفوذ و گسترش چشمگیری یافت.
- ۳) میزان مواد خوراکی با کیل تعیین می‌شد.
- ۴) تجارت به اشیای تجملی و لوکس محدود می‌شد.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۱۱، ۱۰۱۳ و ۱۰۱۴ - صفحه‌های ۱۰۸، ۱۲۴، ۱۲۶ و ۱۳۱ - دشوار)

پروسی سالرگزیده‌ها:

- ۱) مربوط به دوران ساسانیان است.
- ۲) از اواسط دوران اشکانیان اتفاق افتاد.
- ۳) در حکومت سلوکیان روی داد.

گروه آموزشی ماز

۱۰۵- در کدام موارد توصیف درستی از اوضاع هنر و معماری ایران باستان به دست داده شده است؟

- الف:** برجسته‌ترین مرکز علمی دانشگاهی در شهر جندی شاپور با ترکیبی از معماری ایرانی و غیرایرانی پدید آمد.
ب: آثار سفالی، فلزی، سنگی به دست آمده از بناهای تخت جمشید و شوش، امروزه زینت‌بخش موزه‌های ایران و نشان شاهکار معماری هنر بومی و هندی است.
ج: درباری بودن از ویژگی‌های شاخص هنر و معماری دوران هخامنشیان است.
د: طبیعت‌گرایی و تأثیرپذیری از دستاوردهای هنری اقوام و ملت‌های تابع از ویژگی‌های هنر و معماری دوران هخامنشیان است.

- ۱) الف و د   ۲) ج و د   ۳) ج و ب   ۴) د و ب

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۱۵ و ۱۰۱۶ - صفحه‌های ۱۴۲، ۱۴۳ و ۱۴۴ - متوسط)

پروسی سالرگزیده‌ها:

الف: جندی شاپور برجسته‌ترین مرکز علمی جهان باستان در عصر ساسانی بود.

ب: آثار باقی‌مانده از پاسارگاد، تخت جمشید و شوش، زینت‌بخش موزه‌های ایران و جهان است.

گروه آموزشی ماز

۱۰۶- کدام موارد در خصوص اوضاع هنری ایران در فاصله سال‌های (۸۹۹ ه.ق تا ۱۱۳۵ ه.ق) درست است؟

- الف:** در این دوره نقاشان بزرگی مانند کمال‌الدین بهزاد و آقارضا عباسی ظهور کردند و سرآغاز تحول در هنر نگارگری شدند.
ب: ورود هنرمندان چینی و هندی به ایران، زمینه تلفیق هنر آن‌ها با هنر ایرانی را فراهم کرد.
ج: شهر هرات به یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام تبدیل شد.
د: برخی نقاشان ایرانی به تدریج هنر خود را با معیارهای هنری اروپا تطبیق دادند.

- ۱) ب و د   ۲) الف و ج   ۳) ب و ج   ۴) الف و ب

الف: در این دوران نقاشان بزرگی مانند کمال‌الدین بهزاد و آقارضا عباسی ظهور کردند و سرآغاز تحول در هنر نگارگری شدند.
ج: شهر هرات به یکی از کانون‌های بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام تبدیل شد.

دقت کنید:

از سال ۸۹۹ ه.ق تا ۱۱۳۵ ه.ق ← دو دوره هنری تیموریان و صفویان را شامل می‌شود:

اوضاع هنری دوره صفویان	اوضاع هنری دوره تیموریان
<ul style="list-style-type: none"> • اوج هنر معماری در دوره صفویان: ساخت بناهایی چون عالی‌قاپو، میدان نقش جهان، مسجد جامع عباسی و مسجد شیخ لطف‌الله • ایجاد مکتب هنری تبریز، قزوین و اصفهان • وجود نقاشان بزرگ، از جمله آقارضا عباسی 	<ul style="list-style-type: none"> • گسترش هنر نگارگری در دوره جانشینان تیمور • مشهورترین شاهنامه مصور: شاهنامه بایسنقری • شهر هرات در زمان شاهرخ تیموری و جانشینانش به کانون بزرگ علمی، فرهنگی و هنری جهان اسلام تبدیل شد. • نامورترین نقاش این عصر، کمال‌الدین بهزاد بود که آثار و مکتب نگارگری او سرآغاز دگرگونی عظیمی در نقاشی به شمار می‌آید.

گروه آموزشی ماز

۱۰۷- در یک موقعیت فرضی، مورخی در فاصله سال‌های ۱۱۰۰ قمری تا ۱۲۰۰ قمری می‌زیسته است. کدام مورد درباره وی درست است؟

- (۱) او شاهد سقوط شهر اصفهان توسط افغان‌های مهاجم از قندهار بوده است.
- (۲) او رویدادهای دوره جنگ‌های اول ایران و روسیه را درک کرده است.
- (۳) وی شاهد معاهده آخال، پاریس و قتل گریبایدوف سفیر روسیه در تهران بوده است.
- (۴) وی تاج‌گذاری فتحعلی‌شاه در تهران را درک کرده است.

او شاهد سقوط شهر اصفهان توسط افغان‌های مهاجم از قندهار بوده است. (سال ۱۱۳۵ ه.ق)

وقایع عمده تاریخ در محدوده زمانی ۱۱۰۰ تا ۱۲۰۰ ق:

- عصر شکوفایی حکومت صفوی روی کار آمدن شاه عباس تا ۱۰۳۸ ق
- بیرون کردن پرتغالی‌ها از خلیج فارس ۱۰۳۰
- تصرف قندهار توسط گورکانیان ۱۰۴۰
- رویدادهای دوره شاه صفی ۱۰۴۹
- سقوط اصفهان توسط افغان‌ها ۱۱۳۵
- قدرت‌گیری نادرشاه
- قدرت‌گیری کریم‌خان زند

گروه آموزشی ماز

۱۰۸- کدام مورد درباره «شهر بغداد» درست است؟

- (۱) این شهر در مکانی نزدیک تیسفون، پایتخت اشکانیان و براساس سنت شهرسازی بین‌النهرین باستان ساخته شد.
- (۲) پس از مرگ منصور عباسی، دامنه قدرت سیاسی و اداری خلفا به عراق و سرانجام شهر بغداد محدود شد.
- (۳) این شهر توسط منصور عباسی در جهت تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود ساخته شد.
- (۴) از اقدامات چنگیزخان مغول تسخیر بغداد و کشتن خلیفه عباسی و پایان دادن به حکومت خاندان بنی‌عباس بود.

یکی از اقدامات منصور عباسی در جهت تحکیم و تثبیت خلافت خاندان خود بنای شهر بغداد بود.

پرسش‌های ساینرگرنده‌ها:

- ۱ این شهر در مکانی نزدیک تیسفون پایتخت ساسانیان و براساس سنت شهرسازی ایران باستان ساخته شد.
- ۲ پس از مرگ مأمون، دوران ضعف و تجزیه عباسیان آغاز شد و دامنه قدرت سیاسی و اداری خلفا به عراق و سرانجام شهر بغداد، محدود شد.
- ۳ از اقدامات هولاکو:
  - ✓ تسخیر بغداد
  - ✓ کشتن خلیفه عباسی
  - ✓ پایان دادن به حکومت خاندان عباسی بود.

بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان، از اقدامات منصور در جهت تحکیم و تثبیت خلافت خود بود
 ← این شهر در مکانی نزدیک تیسفون، پایتخت ساسانیان و براساس سنت شهرسازی ایران باستان ساخته شد ← صدها معمار، نجار، آهنگر و کارگر که اغلب ایرانی بودند، در بنای شهر بغداد مشارکت داشتند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۹- کدام موارد درباره قیام‌ها و جنبش‌های دوره اموی درست است؟

- الف: این جنبش‌ها، ماهیت واقعی حکومت بنی‌امیه را برای مسلمانان آشکار و زمینه‌ساز انحطاط و ضعف حکومت آنان گردید.
 ب: از مشهورترین کانون‌های جنبش‌های علیه بنی‌امیه، بغداد بود که گرفتار درگیری‌های قبیله‌های مهاجر عرب بود.
 ج: پس از مرگ هشام‌بن عبدالملک و تشدید اختلاف و نزاع در خاندان بنی‌امیه، فعالیت شبکه تبلیغاتی عباسیان به طرز چشمگیری افزایش یافت.
 د: امویان موفق به سرکوب شورش‌های مختلف در عراق شدند ولی نتوانستند برای تحکیم حکومت خود از ترفندهای سیاسی - نظامی، اقتصادی بهره ببرند.

(۱) الف و د (۲) الف و ج (۳) ب و ج (۴) ج و د

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۶ - صفحه‌های ۵۹ و ۶۳ - دشوار)

پایسج تشریحی:

الف: قیام‌ها و جنبش‌های ضد اموی اگرچه با بی‌رحمی و خشونت زیاد امویان سرکوب شد، اما ماهیت واقعی حکومت بنی‌امیه را برای بسیاری از مسلمانان آشکار کرد و زمینه‌ساز انحطاط و ضعف حکومت آنان گردید.

ج: پس از مرگ هشام‌بن عبدالملک و تشدید اختلاف و نزاع در خاندان بنی‌امیه، فعالیت شبکه تبلیغاتی عباسیان به طرز چشمگیری افزایش یافت.

پروسی سایر گزینه‌ها:

ب: از مشهورترین کانون‌های جنبش‌های علیه بنی‌امیه، خراسان بود که گرفتار درگیری‌های قبیله‌های مهاجر عرب بود.

د: امویان موفق به سرکوب شورش‌های مختلف در (عراق، حجاز، ایران) شدند و برای تحکیم حکومت خود از ترفندهای سیاسی، نظامی، اقتصادی بهره بردند.

قیام‌ها و جنبش‌های دوره اموی:

- معاویه و جانشینانش برای تحکیم حکومت خود از امکانات و ترفندهای (سیاسی، نظامی، اقتصادی و تبلیغی) بهره می‌بردند.
- جنبش‌های اعتراضی در مناطق مختلف حکومت اموی (حجاز (مکه و مدینه)، ایران، عراق) صورت گرفت.
- شیعیان، موالی و خوارج از مهم‌ترین گروه‌های مخالفان بودند.
- امویان موفق به سرکوب این شورش‌ها شدند ← اما ماهیت واقعی حکومت بنی‌امیه را برای بسیاری از مسلمانان آشکار کرد ← زمینه‌ساز انحطاط و ضعف حکومت آنان شد.
- عباسیان در اواخر حکومت اموی ← پس از مرگ هشام‌بن عبدالملک ← قدرت زیادی پیدا کردند ← مبلغان آنان در مهم‌ترین کانون‌های فعالیت آنان در خراسان بوده که گرفتار درگیری‌های قبیله‌های مهاجر عرب بودند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۰- کدام مورد در خصوص سفرنامه‌های عصر قاجار درست است؟

- (۱) از ناصرالدین شاه و احمدشاه سفرنامه‌های متعددی باقی مانده است.
 (۲) سفرنامه‌های عصر قاجار، گنجینه اخبار و اطلاعات بارزش از تاریخ فرهنگی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌ها می‌باشد.
 (۳) سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوعات اقتصادی هستند.
 (۴) از جمله سفرنامه‌های مشهور این دوره سفرنامه مسعودی می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۱ و ۱۲۰۱ - صفحه‌های ۹ و ۱۴ - دشوار)

پایسج تشریحی:

سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ (اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی) اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوعات اقتصادی مانند مالیات، گمرک، راه‌ها، مسائل اجتماعی، از قبیل آداب و رسوم، پوشاک و تغذیه و مباحث دینی، هنری و معماری هستند.

پروسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه سفرنامه‌های متعددی باقی مانده است.
 ۲ سفرنامه‌ها به طور کلی گنجینه اخبار و اطلاعات بارزش از تاریخ فرهنگی، اجتماعی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌هایی که جهانگردان دیده‌اند، می‌باشد.
 ۳ مسعودی نویسنده کتاب مروج‌الذهب و معادن‌الجواهر از مورخان بزرگ قرن چهارم است.

سفرنامه‌ها در عصر قاجار

- ✓ گسترش فراوانی یافت.
- ✓ از ناصرالدین شاه و مظفرالدین شاه، سفرنامه‌های متعددی به‌جا مانده است.
- ✓ برخی از مقام‌ها و رجال (سیاسی، فرهنگی، اقتصادی) دوره قاجار سفرنامه‌های جالبی نوشته‌اند.
- ✓ سفرنامه‌ها از نظر مطالعه تاریخ (اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی) اهمیت فوق‌العاده‌ای دارند.
- ✓ حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوعات اقتصادی مانند گمرک، راه‌ها، مسائل اجتماعی از قبیل آداب و رسوم و ... است.

گروه آموزشی ماز

- ۱۱۱- کدام موارد در خصوص روابط خارجی ایران با اروپا در دوره‌های صفویه، افشاریه و زندیه درست است؟
- الف: نادرشاه برای انگلیسی‌ها معافیت گمرکی در نظر گرفت اما کریم خان با هیئت‌های فرانسوی و انگلیسی به توافق نرسید.
- ب: از منابع عمده درآمد خزانه سلطنتی در عصر شاه عباس تجارت ابریشم بود که توسط تجار انگلیسی زیر نظر شاه عباس انجام می‌شد.
- ج: روابط ایران و عثمانی تا پایان عصر نادر که سپاه افشاریه بصره را تصرف کرد دوام آورد.
- د: شاه عباس اول به انگلیسی‌ها و فرانسوی‌ها و هلندی‌ها اجازه داد در خلیج فارس برای خود پایگاه‌های تجاری برپا کنند.

۴ الف و د

۳ ب و ج

۲ الف و ج

۱ ب و د

(۱۱۱۳ و ۱۲۰۲ - صفحه‌های ۲۱ و ۱۴۶ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

نادرشاه برای انگلیسی‌ها معافیت گمرکی در نظر گرفت و درصدد برآمد از دانش آنان در زمینه تأسیس نیروی دریایی در دریای مازندران و خلیج فارس استفاده کند.

د: شاه عباس اول به انگلیسی‌ها، فرانسوی‌ها و هلندی‌ها اجازه داد در خلیج فارس برای خود پایگاه‌های تجاری برپا کنند.

پروسی ساینرگرنده‌ها:

- ب: از منابع عمده درآمد خزانه سلطنتی در عصر شاه عباس، تجارت ابریشم بود که توسط تجار ایرانی ارمنی زیر نظر شاه عباس انجام می‌شد.
- ج: روابط ایران و عثمانی تا پایان عصر کریم‌خان که سپاه زندیه بصره را تصرف کرد، دوام آورد.

روابط خارجی ایران در عصر صفوی با اروپا	روابط خارجی ایران در دوره افشاریه و زندیه با اروپا
۱. شاه عباس اول به انگلیسی‌ها، فرانسوی‌ها و هلندی‌ها اجازه داد در خلیج فارس برای خود پایگاه‌های تجاری برپا کنند - به انگیزه بهره‌برداری از دانش نظامی و فنی اروپاییان و هدف توسعه تجارت خارجی - روابط دوستانه‌ای با کشورهای اروپایی برقرار کند.	۱. در دوره افشاریه و زندیه مناسبات سیاسی و اقتصادی و ارتباطات فرهنگی ایران با کشورهای اروپایی رونق نداشت.
۲. از منابع عمده درآمد خزانه سلطنتی در زمان شاه عباس اول، تجارت ابریشم بود که توسط تجار ایرانی ارمنی زیر نظر شاه عباس انجام می‌شد.	۲- نادرشاه برای انگلیسی‌ها معافیت گمرکی در نظر گرفت و درصدد برآمد از دانش آنان در زمینه تأسیس نیروی دریایی در مازندران و خلیج فارس استفاده کند. - جان التون انگلیسی را استخدام کرد.
	۳- در دوره کریم‌خان، هیئت‌هایی از فرانسه و انگلستان، برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری به ایران آمدند - اما به توافق نرسیدند و گشایشی در روابط ایجاد نشد.

گروه آموزشی ماز

- ۱۱۲- در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲، اعضای کدام طیف نظارت و قدرت اجرایی بیشتری داشتند؟

- ۱) شاه بر ارتش، قدرت اقتصادی، اداری و اجرایی کشور مسلط بود.
- ۲) نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار مجلس شورای ملی و هیئت دولت بود.
- ۳) نیروهای متفقین امور اداری و اجرایی و حفاظت از چاه‌ها و تأسیسات نفت جنوب را به دست گرفتند.
- ۴) مطبوعات و احزاب، به صورت گسترده فعالیت داشتند و نقش چندانی و تأثیرگذاری در تحولات سیاسی و اجتماعی نداشتند.

(۱۲۰۹ - صفحه‌های ۱۱۶ و ۱۱۷ - دشوار)

پاسخ: گزینه ۲

پاسخ تشریحی:

در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲، شاه فقط بر ارتش مسلط بود و نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار مجلس شورای ملی و هیئت دولت بود.

اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران پس از شهریور ۱۳۲۰

- اشغال ایران توسط متفقین - کنترل مستقیم راه‌های اصلی خلیج فارس به مرزهای شوروی و حفاظت از چاه‌ها و تأسیسات نفت جنوب
- شاه فقط بر ارتش تسلط داشت.
- نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار مجلس شورای ملی و هیئت دولت بود.
- اعیان و اشراف زمین‌دار و غیرزمین‌دار در مجلس، کابینه و در سطح محلی قدرت و نفوذ زیادی داشتند.
- مطبوعات و احزاب به صورت گسترده فعالیت داشتند - نقش مؤثری در تحولات سیاسی و اجتماعی داشتند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۳- کدام مورد درباره اوضاع ایران از فاصله سال‌های خرداد ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۸ درست است؟

- ۱) نمایندگان مجلس خبرگان قانون اساسی جدید را تدوین و تصویب کردند و نهادهای انقلابی تأسیس شدند.
- ۲) در این دوره ثبات سیاسی و امنیتی بیشتری ایجاد شد و اداره امور جنگ با توان و موفقیت بیشتر به انجام رسید.
- ۳) بنی‌صدر به مقام ریاست جمهوری رسید و مجمع تشخیص مصلحت نظام برای رسیدگی به اختلافات میان مجلس و شورای نگهبان رسیدگی کند.
- ۴) دولتمردان آمریکایی اقدام به پیاده کردن نیروهای ویژه خود در صحرای طبس کردند.

پاسخ: گزینه ۲ (۱۲۱۰ و ۱۲۱۱ - صفحه‌های ۱۳۸، ۱۴۲ و ۱۴۴ - دشوار)

پاسخ تشریحی؟

آیت‌الله خامنه‌ای از (۱۳۶۰ - ۱۳۶۸ ش) در دو دوره متوالی در سمت ریاست جمهوری باقی ماند و در این دوره ثبات سیاسی و امنیتی بیشتری ایجاد شد و اداره امور جنگ با توان و موفقیت بیشتر به انجام رسید.

مهم‌ترین رویدادهای ایران از خرداد ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۸:

- عزل بنی‌صدر از منصب ریاست جمهوری (خرداد ۶۰)
- پیروزی رجایی در دومین دوره انتخابات ریاست جمهوری (۲ مرداد ۶۰) و محمدجواد باهنر مأمور تشکیل کابینه شد.
- انفجار در دفتر نخست‌وزیری توسط منافقین و شهادت رجایی و باهنر (۸ شهریور ۶۰)
- ریاست جمهوری آیت‌الله خامنه‌ای (۱۰ مهر ۶۰) ← دو دوره ریاست جمهوری (۶۰ - ۶۸)
- بازگشایی دانشگاه‌ها ← (مهر ۶۲)
- ارتحال امام خمینی (ره) ← ۱۲ خرداد ۶۸
- انتخاب آیت‌الله خامنه‌ای به مقام رهبری ← ۱۴ خرداد ۶۸

گروه آموزشی ماز

- ۱۱۴- اگر موضوعی برای پژوهش با عنوان «بررسی مزایای کشت گلخانه‌ای» داشته باشیم، کدام یک از سؤالات کلیدی جغرافیا کم‌تر مورد توجه قرار می‌گیرد؟
- الف: مکان وقوع پدیده‌ها؛ مثل «این اتفاق در کجا رخ داده است؟»
 ب: علت وقوع پدیده‌ها؛ مثل «چرا از روش کشت گلخانه‌ای استفاده کنیم؟»
 ج: روند زمانی وقوع پدیده‌ها؛ مثل «در چه ماه‌هایی از این پدیده استفاده می‌شود؟»
 د: روابط متقابل انسان و محیط؛ مثل «تأثیر فعالیت‌های انسانی این پدیده بر محیط چیست؟»
- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

پاسخ: گزینه ۱

۱۰۰۲ و ۱۰۱۰ - دشوار - صفحه‌های ۸، ۹۰ و ۹۱

پاسخ تشریحی:

موضوع پژوهش ما «بررسی مزایای کشت گلخانه‌ای» است. همان‌طور که می‌دانیم، کشت گلخانه‌ای را می‌توان در همه نواحی آب و هوایی و در هر فصل از سال مورد استفاده قرار داد. همچنین کاهش مصرف آب و کنترل بهتر وضعیت کشت از دیگر مزایای این نوع کشت محسوب می‌شود. بنابراین، سؤالات مربوط به مکان وقوع پدیده‌ها و روند زمانی وقوع پدیده در این موضوع، کم‌تر مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ اما سؤالات «چرا» (کنترل بهتر کشت، تولید در همه جا و همه زمان و تأثیر فعالیت انسانی) و «چه کسانی» (باغداران) بیش‌تر مورد توجه قرار می‌گیرد.

پرسش	آنچه در پاسخ می‌آید:	مثال
کجا؟	مکان وقوع پدیده‌ها	ریزگردها در کجای کشور مشکل‌ساز شده‌اند؟ غرب و جنوب غربی ایران
چه چیزی؟	ماهیت پدیده‌ها	چه چیزی رخ داده است؟ وجود بیش از حد مجاز ریزگردها در شهر اهواز
چرا؟	علت وقوع پدیده‌ها	چرا ریزگردها ایجاد شده‌اند؟ به علت تداوم خشکسالی در سال‌های اخیر
چه موقع؟ (کی)	روند زمانی وقوع پدیده‌ها	مشکل وجود ریزگردها چه موقع از سال شدت می‌گیرد؟ در فصول گرم سال
چه کسانی	روابط متقابل انسان و محیط	چه کسانی در بروز مشکل ریزگردها نقش داشته‌اند؟ مسئولان بی‌توجه به تثبیت خاک
چه‌طور؟	سیر تکوین و تحول پدیده‌ها	زمینه‌های بروز مشکل ریزگردها کدام‌اند؟ قطع درختان، از بین رفتن دریاچه‌ها و ...

گروه آموزشی ماز

- ۱۱۵- کشوری که در سال ۲۰۰۰م، رشد طبیعی جمعیت بالایی داشته و در سال ۲۰۲۰م، به شدت با کاهش رشد طبیعی جمعیت مواجه شده است، در حال حاضر دارای چه مشخصاتی است؟

- (۱) بخش فوقانی هرم سنی آن، از ضخامت زیاد و بخش میانه‌اش، از ضخامت کمی برخوردار است و این کشور در زمان کنونی با مشکل کمبود نیروی دفاعی مواجه شده است.
 (۲) بخش فوقانی هرم سنی آن، از ضخامت زیاد و بخش قاعده‌اش، از ضخامت کمی برخوردار است و این کشور در دهه‌های آینده با مشکل کمبود نیروی دفاعی همراه خواهد بود.
 (۳) بخش قاعده هرم سنی آن، از ضخامت کم و بخش میانه‌اش، از ضخامت زیادی برخوردار است و این کشور در دهه‌های آینده با مشکل کمبود نیروی دفاعی مواجه خواهد شد.
 (۴) بخش قاعده هرم سنی آن، از ضخامت کم و بخش میانه‌اش، از ضخامت زیادی برخوردار است و این کشور در زمان کنونی با مشکل کمبود نیروی دفاعی مواجه شده است.

پاسخ: گزینه ۳

۱۰۰۷ - متوسط - صفحه‌های ۶۵، ۶۷ و ۶۹

پاسخ تشریحی:

با توجه به این نکته که کشور مذکور در سال ۲۰۰۰م، رشد طبیعی بالایی دارد، پس در این سال بخش قاعده هرم از ضخامت زیادی برخوردار است و چون در سال ۲۰۲۰ این رشد طبیعی، کاهش یافته است، پس در این سال بخش قاعده هرم از ضخامت کمی برخوردار شده است، اما بخش بزرگسال و میانه هرم در حال حاضر، ضخامت زیادی دارد. بر این اساس، این کشور علاوه بر این‌که سیاست کاهش جمعیت را پیش گرفته است، اگرچه از نظر نیروی دفاعی مشکل کمبود جمعیت ندارد، اما در دو دهه آینده که این بخش کم جمعیت کودکان، به بخش کم جمعیت بزرگسالان تبدیل می‌شود، با مشکلات دفاعی مواجه خواهد شد و این کشور به سمت پیری جمعیت حرکت شتابانی پیدا می‌کند.

در دهه‌های اخیر به علت گسترش بهداشت و واکسیناسیون، لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی، رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی، میزان مرگ و میر کاهش یافته و سبب افزایش سریع جمعیت شده است.

جدول زیر، متوسط میزان رشد جمعیت ایران را در سال‌های ۴۵ تا ۹۵ نشان می‌دهد. با توجه به جدول، بالاترین میزان رشد جمعیت مربوط به سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۶۵ و پایین‌ترین میزان آن مربوط به سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵ می‌باشد.

دوره	۱۳۵۵-۱۳۴۵	۱۳۶۵-۱۳۵۵	۱۳۷۵-۱۳۶۵	۱۳۸۵-۱۳۷۵	۱۳۹۵-۱۳۸۵
میزان رشد	۲/۷	۳/۹	۱/۵	۱/۶	۱/۲۴

سیاست‌های کاهش جمعیت در سال ۱۳۹۵ سبب کاهش رشد جمعیت (۱/۲۴ درصد) شد.

سیاست‌های جمعیتی

(۱) برهم خوردن تعادل جمعیتی (سن و جنس)

(۲) کاهش نیروی فعال

(۳) تضعیف نیروی دفاعی کشور

این کاهش در آینده می‌تواند مشکلاتی را ایجاد کند:

ضرورت تأمین امنیت کشور ایجاب می‌نماید تا در سیاست‌گذاری‌های جمعیتی مقوله تأمین نیروی دفاعی کافی برای حفظ تمامیت ارضی و حفظ حدود و ثغور مرزها و مقابله با دشمنان میهن مورد نظر قرار بگیرد.

اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه یابد، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری می‌شود و در نهایت مشکلات دیگری در بر خواهد داشت.

به‌طور کلی، نباید سیاست کنترل جمعیت طوری باشد که هرم سنی کشور به سمت کهنسالی و سالمندی حرکت کند؛ زیرا مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

گروه آموزشی ماز

۱۱۶- کدام مورد در ارتباط با پدیده مقابل به درستی بیان شده است؟

- این پدیده از نظر قلمرو اداری و تقسیمات کشوری، تحت اداره یک ناحیه سیاسی فراملی قرار گرفته است.
- مکان این پدیده‌ها، در مقایسه با ناهمواری‌های مریخی، فاصله بیش‌تری با سواحل شمالی دریای عمان دارد.
- این پدیده از نظر عرض جغرافیایی، بالاتر از تنها دریای آزاد ایران و پایین‌تر از ناهمواری‌های مریخی قرار دارد.
- برخلاف ناهمواری‌های مریخی، این پدیده در دو استان قرار دارد و بنابراین دو استاندارد، محدوده آن را اداره می‌کنند.

(۱۰۰۴ - متوسط - صفحه ۲۹)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

در استان هرمزگان و جنوب استان سیستان و بلوچستان (در دو استان و بنابراین، این پدیده طبیعی از نظر قلمرو اداری توسط دو استاندار اداره می‌شود) در فاصله ناهمواری‌های مریخی تا سواحل شمالی دریای عمان، چندین گل‌فشان به شکل‌های مختلف وجود دارد که همانند چشمه‌های گلی می‌جوشد. پس می‌توان گفت گل‌فشان‌ها از نظر عرض جغرافیایی پایین‌تر از ناهمواری‌های مریخی قرار گرفته‌اند.

منطقه کوهستانی شرق و جنوب شرق ایران

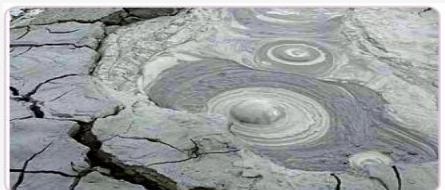

کوه‌های مریخی - سیستان و بلوچستان

در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان، منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته‌کوه‌های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده‌ای وجود دارد.

در این کوه‌ها، فرسایش، شکل‌های زیبایی با دره‌ها، چاله‌ها و گودال‌های عمیق ایجاد کرده است که به آن‌ها ناهمواری‌های مریخی و کوه‌های مینیاتوری هم گفته‌اند.

ناهمواری‌های مریخی

گل‌فشان - سیستان و بلوچستان

در استان‌های هرمزگان و جنوب استان سیستان و بلوچستان در فاصله ناهمواری‌های مریخی تا دریای عمان چندین گل‌فشان وجود دارد که همانند چشمه‌های گلی می‌جوشد.

معمولاً به شکل گنبدی یا مخروطی‌شکل و در برخی جاده‌ها به صورت حوضچه‌های مملو از آب و گل مشاهده می‌شوند.

گل‌فشان‌ها

به علت خروج گاز یا بخار آب از اعماق زمین به بالا می‌آیند.

۱۱۷- کدام مورد در خصوص ویژگی‌های رودهای ایران، به مفهوم نادرستی اشاره دارد؟

- (۱) با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها هرچه از شرق به سمت غرب کشور برویم، آبدهی رودها بیش‌تر می‌شود.
- (۲) رودهایی که در آب و هوای معتدل خزری با اعتدال دما جریان دارند، در دسته دائمی طبقه‌بندی می‌شوند.
- (۳) آبدهی رودها هم‌زمان با شروع دوره بارش یعنی اوایل فصل پاییز تا اواخر فصل بهار، روند افزایشی دارد.
- (۴) رودهایی که در آب و هوای گرم و خشک جریان دارند، بیشتر طغیانی و اتفاقی‌اند.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۶ - متوسط - صفحه ۴۸)

پاسخ تشریحی:

به ویژگی رودهای ایران دقت کنید. به‌طور کلی رودهای ایران با جهت ناهمواری‌های کشور ما و زمان بارندگی در طی سال مطابقت دارد. در این سؤال نیز این دو، مورد ارزیابی قرار گرفته است. توجه داشته باشید آبدهی رودها نمی‌تواند هم‌زمان با بارش باشد، بلکه در دوره‌ای پس از بارش اتفاق می‌افتد. هرچند که گزینه ۳ به دلیل این که مشخصات زمانی دوره بارشی اصل ایران را نیز به درستی مطرح نکرده است. (توجه داشته باشید اواخر پاییز تا اوایل بهار دوره بارشی اصلی است و هرچه به اواخر این دوره نزدیک‌تر شویم به میزان آبدهی رودها افزوده می‌شود).

با توجه به عوامل مؤثر بر وضعیت آب کشور می‌توان ویژگی‌هایی را برای رودهای ایران در نظر گرفت:

تحت تأثیر بارش‌ها	بیش‌تر بارش‌های ایران در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد. به همین دلیل هرچه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آبدهی رودها بیش‌تر می‌شود.
تحت تأثیر ناهمواری‌ها	با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها، هرچه از غرب به سمت شرق برویم، مقدار آب رودها کم‌تر می‌شود.
تحت تأثیر کوهستان‌ها	رودهایی که از کوهستان‌های بلند و برف‌گیر تغذیه می‌شوند، دائمی هستند و اگر در نواحی مرطوب جریان یابند، مقدار آب آن‌ها بیش‌تر می‌شود.
تحت تأثیر آب و هوا	رودهای مناطق نسبتاً خشک بیش‌تر طغیانی و اتفاقی و مقدار آب آن‌ها در سال‌های مختلف متفاوت است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۸- به‌طور کلی اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای مانند آگو، آسه آن و نفتا بین کشورهای همسایه‌ای تشکیل می‌شود که.....

- (۱) مطابق تصویر «ب»، دارای موازنه تجاری منفی هستند و هدف آن‌ها رسیدن به شرایط موازنه تجاری مثبت است.
- (۲) در حال حاضر وضعیت تصویر «الف» را دارند، اما تلاش می‌کنند در آینده به وضعیت تصویر «ب» دست پیدا کنند.
- (۳) در حال حاضر وضعیت تصویر «ب» را دارند، اما تلاش می‌کنند در آینده به وضعیت تصویر «الف» دست پیدا کنند.
- (۴) مطابق تصویر «الف»، دارای موازنه تجاری مثبت هستند و هدف آن‌ها رسیدن به شرایط موازنه تجاری منفی است.

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۸ - متوسط - صفحه ۱۰۸)

پاسخ تشریحی:

اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای، میان کشورهای همسایه شکل می‌گیرند. کشورهای عضو این اتحادیه‌ها به دلیل این که موازنه منفی (واردات بیش‌تر از صادرات) دارند، بر اساس موافقت‌نامه‌هایی که امضاء می‌کنند، سعی می‌کنند مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی را بین خودشان کاهش دهند یا بردارند تا تجارت بین کشورهای منطقه، افزایش یابد و به رونق و توسعه اقتصادی این کشورها کمک شود.

وضعیت دوگانه اقتصاد کشورها از نظر میزان صادرات و واردات:

موازنه تجاری مثبت	زمانی که ارزش صادرات یک کشور بیش‌تر از واردات آن است. با سودی که به دست می‌آید، استانداردهای زندگی و رفاه کشور بهبود می‌یابد.
موازنه تجاری منفی (کسری تجاری)	زمانی که ارزش واردات بیش‌تر از صادرات است. این وضعیت برای اقتصاد کشور نامطلوب است.

برخی اقدامات کشورها برای کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی بر صنایع و اقتصاد خود و نیز کسب توسعه اقتصادی:

- (۱) وضع تعرفه‌های گمرکی و مالیات بر کالاهای وارداتی
- (۲) محدود یا ممنوع کردن واردات برخی کالاها در دوره‌های زمانی خاص
- (۳) تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای
- (۴) ایجاد مناطق آزاد تجاری

تشکیل اتحادیه‌های اقتصادی - تجاری منطقه‌ای (ناحیه‌ای):

- میان کشورهای همسایه شکل می‌گیرد.

- کشورهای عضو، بر اساس موافقت‌نامه‌هایی که امضاء می‌کنند، سعی بر کاهش یا برداشتن مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی میان خود دارند، تا تجارت بینشان افزایش یافته و موجب توسعه اقتصادی این کشورها شود.

مثال: اِکو، آسه‌آن و نَفتا از جمله اتحادیه‌های اقتصادی منطقه‌ای هستند.

گروه آموزشی ماز

۱۱۹- کدام گزینه در رابطه با پیامدهای تغییرات زبانی حاصل از عصر اکتشافات جغرافیایی، به درستی بیان شده است؟

- ۱) اروپاییان با کشف سرزمین‌های نو، زبان انگلیسی را در اثر پخش غیرمستقیم، در استرالیا و نیوزلند گسترش دادند و باعث از بین رفتن زبان‌های محلی و افزایش تنوع زبانی شدند.
- ۲) با کشف سرزمین‌های نو، زبان انگلیسی در اثر تماس مستقیم مردم، در آمریکای شمالی گسترش یافت و به دلیل از بین رفتن زبان‌های بومی و محلی، تنوع زبان کاهش یافته است.
- ۳) اروپاییان با کشف سرزمین‌های نو، زبان انگلیسی را در اثر تماس مستقیم، در قاره‌های آسیا و آمریکا گسترش دادند و باعث از بین رفتن زبان‌های بومی و کاهش تنوع زبانی شدند.
- ۴) با کشف سرزمین‌های نو، زبان انگلیسی در اثر پخش غیرمستقیم، در آمریکای شمالی گسترش یافت و به دلیل از بین رفتن زبان‌های بومی و محلی، تنوع زبانی افزایش یافته است.

پاسخ: گزینه ۲ (۱۱۰۶ - متوسط - صفحه‌های ۷۱، ۷۹ و ۸۱)

پاسخ تشریحی:

در عصر اکتشافات جغرافیایی وقتی اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت. در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، آمریکای جنوبی و بخش‌هایی از آسیا نیز زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی رواج پیدا کرد. لازم به ذکر است که این رویداد تاریخی با پدیده پخش فرهنگی به صورت مستقیم صورت گرفته است، اما در عصر حاضر پدیده پخش اغلب به صورت غیرمستقیم و از طریق رسانه‌ها صورت می‌گیرد.

زمانی که اروپاییان با پیشرفت در دریانوردی، سرزمین‌های نو را کشف کردند، در آمریکای شمالی، استرالیا و نیوزیلند، زبان انگلیسی گسترش یافت. در مستعمرات آن‌ها در قاره‌های آفریقا، آمریکای جنوبی و قسمت‌هایی از آسیا هم‌زبان‌های انگلیسی، اسپانیایی، پرتغالی و فرانسوی گسترش یافت.	عصر اکتشافات جغرافیایی (قرن ۱۵ و ۱۶م.)	رخدادهای مهمی که موجب تغییر الگوهای زبانی جهان شده‌اند:
برخی زبان‌ها مانند انگلیسی در همه جهان به کار گرفته شد. امروز از زبان انگلیسی در اغلب نرم‌افزارهای رایانه‌ای، برای پایش رفت و آمد هواپیماها و کشتی‌ها و همچنین در متون علمی و تحقیقاتی بین‌المللی استفاده می‌شود.	دوره پیشرفت صنعت و گسترش ارتباطات (قرن ۲۰ و ۲۱م.)	

گروه آموزشی ماز

۱۲۰- کدام گزینه با توجه به انواع فعالیت‌های اقتصادی، به درستی مطرح شده است؟

- الف: بیابان‌ها شرایط مناسبی برای بهره‌برداری بوکسیت و فسفات دارند.
- ب: نواحی کوهستانی دامنه‌های مناسبی برای پرورش دام و رمه‌گردانی دارند.
- ج: در نواحی ساحلی می‌توان ماهیگیری و فعالیت‌های وابسته به صید آبیان را رونق داد.
- د: در سواحل، حمل و نقل دریایی، ماهیگیری مناسبی برای فعالیت‌های بازرگانی فراهم کرده است.
- ۱) عبارت «د» برخلاف عبارت «ج» و همانند عبارت‌های «الف» و «ب» مربوط به فعالیت‌های اقتصادی نوع سوم است.
  - ۲) عبارت «الف» برخلاف عبارت «ب» و همانند عبارت‌های «ج» و «د» مربوط به فعالیت‌های اقتصادی نوع اول است.
  - ۳) عبارت «ب» برخلاف عبارت «الف» و همانند عبارت‌های «ج» و «د» مربوط به فعالیت‌های اقتصادی نوع سوم است.
  - ۴) عبارت «ج» برخلاف عبارت «د» و همانند عبارت‌های «الف» و «ب» مربوط به فعالیت‌های اقتصادی نوع اول است.

پاسخ: گزینه ۴ (۱۱۰۷ - دشوار - صفحه‌های ۵۸، ۶۰، ۶۲ و ۸۴)

پاسخ تشریحی:

از نظر فعالیت‌های اقتصادی عبارت «الف» منطبق با فعالیت‌های نوع اول است؛ زیرا بهره‌برداری بوکسیت و فسفات در ارتباط مستقیم با زمین است. عبارت «ب» نیز منطبق با فعالیت‌های نوع اول است؛ زیرا پرورش دام و رمه‌گردانی نیز، چه سنتی و چه تجاری، در ارتباط مستقیم با زمین است. همچنین عبارت «ج» نیز منطبق با فعالیت‌های نوع اول است؛ زیرا ماهیگیری و فعالیت‌های وابسته به صید آبیان در ارتباط مستقیم با دریا قرار دارد. اما عبارت «د» مربوط به فعالیت‌های نوع سوم است؛ زیرا حمل و نقل دریایی در سواحل و فعالیت‌های بازرگانی، در این دسته از فعالیت‌ها قرار دارند. بنابراین عبارت «ج» برخلاف عبارت «د» و همانند عبارت‌های «الف» و «ب» مربوط به فعالیت‌های اقتصادی نوع اول است.

نوع فعالیت اقتصادی	مشخصات	مثال
فعالیت‌های نوع اول	با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارد.	کشاورزی، زراعت، دام پروری، صید ماهی، جنگل‌داری و استخراج معدن
فعالیت‌های نوع دوم	طی این فعالیت‌ها، منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند.	انواع کالاهای صنعتی شامل کفش، اتومبیل، پارچه، فولاد و ...
فعالیت‌های نوع سوم	در فرایند این فعالیت‌ها، خدماتی به دیگران ارائه می‌شود.	انواع خدمات شامل حمل و نقل، بانکداری، امور پزشکی و درمانی، امور آموزشی، قضایی، خرید و فروش، تجارت و ...
فعالیت‌های نوع چهارم	این فعالیت‌ها فراهم کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است.	

گروه آموزشی ماز

۱۲۱- کدام گزینه در رابطه با نواحی نخجوان در آذربایجان و کردستان در عراق، درست است؟

- ۱) برخلاف منطقه آزاد تجاری، یک ناحیه سیاسی ویژه هستند و در کشوری قرار دارند که بخش اعظم آن به شکل یکپارچه یا تک ساخت اداره می‌شود.
- ۲) برخلاف منطقه آزاد تجاری، یک ناحیه خودمختار هستند و در کشوری قرار دارند که بخش اعظم آن با الگوی تک ساخت یا فدرال اداره می‌شود.
- ۳) همانند منطقه آزاد تجاری، یک ناحیه سیاسی ویژه هستند و در کشوری قرار دارند که بخش اعظم آن به شکل یکپارچه یا تک ساخت اداره می‌شود.
- ۴) همانند منطقه آزاد تجاری، یک ناحیه خودمختار هستند و در کشوری قرار دارند که بخش اعظم آن با الگوی یکپارچه یا فدرال اداره می‌شود.

پاسخ: گزینه ۳ (۱۱۰۹ و ۱۱۱۰ - متوسط - صفحه‌های ۱۱۳، ۱۳۸ و ۱۳۹)

پایه ششم تکثیردهی

ناحیه نخجوان در جمهوری آذربایجان و کردستان در عراق یک ناحیه خودمختار هستند و همانند منطقه آزاد تجاری، یک ناحیه سیاسی ویژه محسوب می‌شوند و در کشوری قرار دارند که بخش اعظم آن به صورت یکپارچه یا تک‌ساخت اداره می‌شود.

انواع نظام سیاسی	ویژگی‌ها	نمونه
تک‌ساخت (یکپارچه)	از اروپا به سایر نقاط جهان راه یافته و فرانسه از پیشگامان این الگو است. کشور به واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر (مانند استان و شهرستان) تقسیم شده و حدود اختیارات آن‌ها را حکومت مرکزی مشخص می‌کند. اختیارات محلی محدود و نظام قانون‌گذاری و سیاست‌گذاری متمرکز است. قدرت سیاسی از پایتخت به دیگر نقاط کشور اعمال می‌شود و مدیریت‌های محلی، تصمیمات دولت مرکزی را اجرا می‌کنند. فقط یک سطح قانون‌گذاری (یعنی مجلس ملی قانون‌گذاری) در مرکز وجود دارد و قوانین و تشکیلات اداری در همه کشور یکسان است. برای مثال، در این نظام سیاسی تشکیلات ادارات آموزش و پرورش و قوانین و مقررات آن، شرایط ورود به دانشگاه یا قوانین اقتصادی مربوط به تجارت و ... در تمام نقاط کشور یکنواخت است.	ایران فرانسه مصر
فدرال	کشور به چند ایالت تقسیم می‌شود و ایالت‌ها اختیارات زیادی دارند. حکومت و توزیع قدرت در سرزمین دو سطح دارد: الف) فدرال (ملی و حکومت مرکزی) ب) ایالت (منطقه) هر ایالت علاوه بر حکومت و نیروی تصمیم‌گیری در سطح ملی، قوه مقننه، مجریه و قضائیه مستقل نیز دارد. مجلس نمایندگان و سنا در مرکز کشور و مجلس ایالتی در هر ایالت استقرار یافته و وظیفه قانون‌گذاری دارند؛ به همین دلیل بعضی از قوانین ایالت‌ها با هم تفاوت دارد و هر ایالت در امور و برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی و اجتماعی خود مستقلاً تصمیم‌گیری و عمل می‌کند. برای مثال، در کشوری مانند استرالیا، قوانین آموزش و پرورش، نوع برنامه‌های درسی و دوره‌های تحصیلی در ایالت‌های مختلف متفاوت است. حکومت مرکزی نقش هماهنگ‌کننده و ارتباط‌دهنده ایالت‌ها را دارد و ایالت‌ها در دفاع، سیاست خارجی و واحد پول ملی از حکومت مرکزی پیروی می‌کنند.	استرالیا هند روسیه
ناحیه‌ای و ترکیبی	بخش اعظم کشور به صورت تک‌ساخت است و تنها یک یا چند بخش کوچک به صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند. مناطق خودمختار اختیارات سیاسی و اجرایی ویژه‌ای دارند.	عراق جمهوری آذربایجان انگلستان

گروه آموزشی ماز

۱۲۲- کدام گزینه عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«در اقتصاد یک مادرشهر، بخش غیررسمی یا بخش غیرقانونی رشد می‌کند، زیرا.....»

- ۱) هم‌زمان با رشد مطلق جمعیت شهری، رشد طبیعی جمعیت نیز روند کاهشی دارد و تعدد خدمات محدود است.
- ۲) رشد مطلق و رشد طبیعی جمعیت شهری، به ترتیب روند افزایشی و کاهشی داشته و فرصت شغلی محدود است.
- ۳) رشد طبیعی و رشد مطلق جمعیت شهری، به ترتیب روند افزایشی و کاهشی داشته و فرصت شغلی محدود است.
- ۴) هم‌زمان با رشد طبیعی جمعیت شهری، رشد مطلق جمعیت نیز روند افزایشی دارد و تعدد خدمات محدود است.

پاسخ تشریحی:

در اقتصاد یک مادرشهر، دو بخش رسمی و غیررسمی فعالیت دارند؛ بخش غیررسمی به‌طور کلی ناشی از افزایش جمعیت شهرنشین و عدم توانایی اقتصاد شهر برای رفع نیازهای شغلی (و همچنین ارائه خدمات) است. بنابراین آسیب‌هایی موجود در رشد بخش غیررسمی از یک‌سو به دلیل افزایش جمعیت ناگهانی شهرها ناشی از مهاجرت است که عموماً دسته‌جمعی صورت می‌گیرد و از سوی دیگر به دلیل عدم مهارت‌های لازم مهاجران در فعالیت‌های مختلف شهری است و این افراد ناچارند به فعالیت‌های غیررسمی (مانند جمع‌آوری زباله، دست‌فروشی و ... که نیاز چندانی به مهارت ندارد) بپردازند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۳- در ارتباط با عواملی که در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل و نقل مورد توجه قرار می‌گیرند، کدام موارد درست‌اند؟

الف: بین قیمت انرژی مصرف شده در یک شیوه حمل و نقل با هزینه حمل، رابطه‌ای مستقیم وجود دارد.

ب: نوع سواحل از نظر بردگی یا مخاطرات محیطی بر احداث و مدیریت بندرگاه‌ها تأثیر می‌گذارد.

ج: میزان حوادث در حمل و نقل هوایی بیش‌تر از سایر شیوه‌های حمل و نقل است.

د: هرچه حجم محموله بیش‌تر باشد، هزینه حمل آن بیش‌تر می‌شود.

(۴) «ج» و «د»

(۳) «ب» و «ج»

(۲) «الف» و «ج»

(۱) «الف» و «ب»

پاسخ تشریحی:

به‌طور کلی در مدیریت و برنامه‌ریزی حمل و نقل به عواملی چون دسترسی، نوع و حجم محموله‌ها، سرعت و زمان انتقال هزینه، تقاضا، ویژگی‌های طبیعی، محیط‌زیست و ایمنی توجه می‌شود.

پررسی سایر گزینه‌ها:

ج: با اختراع و گسترش وسایل حمل و نقل موتوری، مسئله تصادفات و مرگ و میر یا زخمی شدن مسافران پیش آمد که البته این حوادث در حمل و نقل جاده‌ای بیش از سایر شیوه‌های حمل و نقل است.

د: هرچه حجم محموله بیش‌تر باشد (مانند غلات به‌صورت فله)، هزینه حمل آن کم‌تر می‌شود؛ یعنی میان حجم محموله و هزینه حمل آن رابطه معکوس وجود دارد.

گروه آموزشی ماز

۱۲۴- کدام گزینه در ارتباط با زمین لغزش، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«مقدار نفوذ باران در دامنه‌هایی که ..... است، زیرا نفوذ آب باران.....»

(۱) شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده، بیشتر - با حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها، تکیه‌گاه دامنه را از بین می‌برند و باعث لغزش در آن می‌شوند.

(۲) شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده، کمتر - وزن دامنه را افزایش می‌دهد و باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه سبب لغزش می‌شود.

(۳) در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند، کمتر - با حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها، تکیه‌گاه دامنه را از بین می‌برند و باعث لغزش در آن می‌شوند.

(۴) در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند، بیشتر - وزن دامنه را افزایش می‌دهد و باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه سبب لغزش می‌شود.

پاسخ تشریحی:

دامنه‌هایی که شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده است، برای لغزش مستعدترند. همچنین، مقدار نفوذ باران در دامنه‌هایی که در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند بیش‌تر و احتمال وقوع لغزش در آن‌ها بالاتر است؛ زیرا نفوذ آب باران نه تنها وزن دامنه را افزایش می‌دهد، بلکه باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه لغزش می‌شود.

استعداد زمین لغزش در کدام دامنه‌ها بیش تر است؟

دامنه‌هایی که شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته، سطح آن‌ها را پوشانده باشد، برای لغزش مستعدتر هستند.	دامنه‌های پرشیب
در دامنه‌های مناطق مرطوب، دامنه‌های پوشیده از درختان و گیاهان مترکم و یا دامنه‌های دارای درزها و شکاف‌های بسیار، مقدار نفوذ باران و در نتیجه، احتمال وقوع لغزش، بیش تر است. زیرا نفوذ آب باران؛ (۱) وزن دامنه را افزایش می‌دهد و (۲) اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا را کاهش می‌دهد و چنین شرایطی، موجبات وقوع لغزش در این دامنه‌ها را فراهم می‌کند.	دامنه‌های مناطق مرطوب/ دامنه‌های پوشیده از گیاهان و درختان مترکم/ دامنه‌های دارای درز و شکاف بسیار

گروه آموزشی ماز

۱۲۵- کدام عبارت‌ها در ارتباط با روش‌های مدیریت پیش از وقوع سیل، به درستی بیان شده‌اند؟

- الف: در روش‌های سازه‌ای، هنگام وقوع سیل، شدت جریان آن بر اساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود.
 ب: در روش‌های سازه‌ای، با ایجاد سد تنظیمی می‌توان شیب مسیر یک رودخانه را کاهش و سیلاب‌های دوره‌ای را کنترل کرد.
 ج: در روش‌های غیرسازه‌ای، تأثیرات نامطلوب کمتری بر محیط زیست وارد می‌شود و این روش‌ها بسیار کم‌هزینه‌ترند.
 د: در روش‌های غیرسازه‌ای، با ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده برای رودخانه‌ها حریم سیل گیر تعیین می‌شود.

- (۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

(۱۲۰۶ - متوسط - صفحه‌های ۱۰۴ و ۱۰۵)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

موارد (ب) و (ج) درست‌اند.

پررسی سایر گزینه‌ها:

الف: در روش‌های سازه‌ای، قبل از وقوع سیل، شدت جریان آن بر اساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود.

د: در سال‌های اخیر، استانداری هر استان با نصب میله‌هایی برای رودخانه‌های سیل خیز حریم سیل گیر تعیین کرده است. برای تعیین حریم سیل گیر، با انجام دادن محاسبات آماری بر اساس آبدهی گذشته یک رودخانه (حداقل ۳۵ سال) بالاترین سطحی را که احتمال دارد آب آن رود در آینده در حین وقوع یک سیل دربرگیرد، در نظر می‌گیرند (معمولاً صدسال آینده که به آن دوره بازگشت صدساله می‌گویند). در حریم سیل گیر تعیین شده در اطراف رود، اجازه ساخت و ساز داده نمی‌شود.

مدیریت پیش از وقوع سیل	مدیریت پس از وقوع سیل
۱- روش‌های سازه‌ای: قبل از وقوع سیل، شدت جریان آن بر اساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه شده و با به کارگیری روش‌های مهندسی و احداث سازه‌های مناسب نسبت به هدایت، انحراف یا مهار سیل اقدام می‌شود؛ مانند اصلاح بسترهای رودخانه‌ها، ایجاد کانال‌های انحرافی، ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده، احداث سدهای ذخیره‌ای و تنظیمی (هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها)	۱- مکان‌یابی برای اسکان موقت، برپا کردن چادرهای امداد و استقرار مراکز درمانی در مناطق دور از خطر سیلاب برای رسیدگی به مصدومان.
۲- روش‌های غیرسازه‌ای: الف) اجرای روش‌های آبخیزداری، تقویت پوشش گیاهی حوضه‌ها و نفوذ دادن آب باران در آن‌ها ب) تعیین حریم توسعه برای رودخانه‌ها، تعیین محدوده‌های سیل‌گیر و پرهیز از ساخت و ساز در محدوده سیل‌گیر پ) ایجاد پایگاه‌های امداد و نجات در مناطق سیل‌خیز) نصب دستگاه‌های هشدار دهنده سیل در مناطق سیل‌خیز و اطلاع‌رسانی به موقع به مردم این مناطق.	۲- مرمت فوری راه‌های ارتباطی برای دریافت خدمات و تجهیزات موردنیاز پس از سیلاب
	۳- توزیع امکانات و تجهیزات موردنیاز مصدومان، به‌ویژه استقرار تانکرهای آب آشامیدنی بهداشتی برای پیشگیری از شیوع بیماری‌های عفونی و ...

گروه آموزشی ماز

۱۲۶- در کدام گزینه مغالطه احتمالی در جمله به درستی ذکر شده است؟

- ۱) سعید با محسن به سربازی رفت. (ابهام در مرجع ضمیر)
- ۲) در کودکی پدرم گفت اگر جیبم پر بشود به مسافرت می‌رویم. من هم یواشکی کمی قند توی جیبش ریختم. (توسل به معنای ظاهری)
- ۳) خواهر سارا دختر خیلی بود و در درس هم خیلی قوی بود. (ابهام در مرجع ضمیر)
- ۴) حکومت به شما دادن، چراغ در باد نهادن است. (شیوه نگارش کلمات)

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - منطق درس ۲)

نوع مغالطه لفظی	مغالطه توسل به معنای ظاهری
نام دیگر	مغالطه توسل به معنای تحت‌اللفظی
تعریف	استفاده از اختلاف معنای تحت‌اللفظی و متعارف برای فریب مخاطب
منشأ مغالطه	برخی از الفاظ (اسم یا فعل) علاوه بر معنای اصلی و تحت‌اللفظی (دلالت مطابقی) در فرهنگ یک جامعه به تدریج معانی فرعی و زایدی نیز پیدا می‌کنند (به دلالت تضمینی و التزامی)
مثال:	من که گفتم بعدازظهر می‌آیم! شب ساعت ۱۰ شب هم بعدازظهر است.

پاسخ تشریحی:

اگر کسی به اشتباه دلالت مطابقی را به جای دلالت تضمینی یا التزامی به کار ببرد، دچار مغالطه توسل به معنای ظاهری شده است. در این گزینه کودک معنای ظاهری پر شدن را در نظر گرفته در حالی که منظور پدرش پول داشتن بوده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

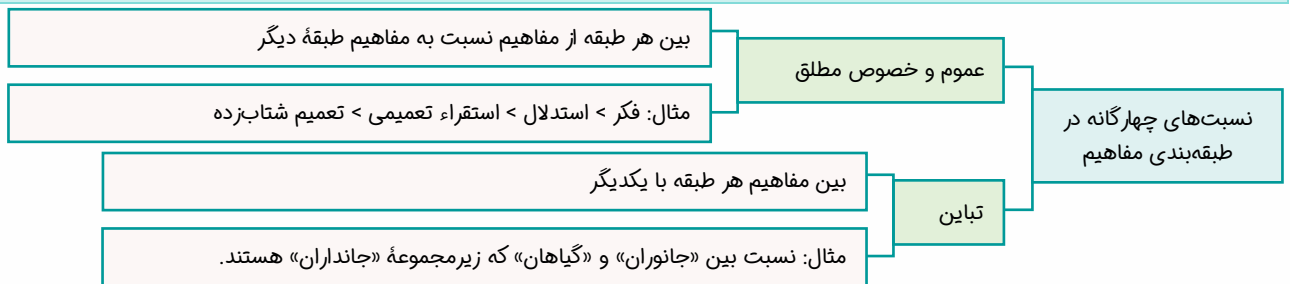
- ۱) مغالطه اشتراک لفظ (با: ۱- همراه ۲- همزمان).
- ۲) مغالطه شیوه نگارش کلمات (خواهر سارا، خواهر، سارا)
- ۳) مغالطه توسل به معنای ظاهری (چراغ در باد نهادن کنایه از نابود شدن است که دلالت التزامی دارد)

گروه آموزشی ماز

۱۲۷- کدام گزینه درباره دسته‌بندی علمی درست است؟

- ۱) اگر مفهوم A و B فقط در برخی مصادیق اشتراک داشته باشند، ممکن است در یک طبقه‌بندی قرار گیرند.
- ۲) اگر A در تمام مصادیق با B مشترک باشد، قطعاً A و B در یک طبقه از طبقه‌بندی درست قرار می‌گیرند.
- ۳) اگر A و B با یکدیگر مصداق مشترکی نداشته باشند، ممکن است هر دو در یک طبقه از طبقه‌بندی درست قرار بگیرند.
- ۴) اگر A و B را به ترتیب مفهوم فکر و تصور در نظر بگیریم، B در طبقه زیرمجموعه A قرار خواهد گرفت.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - منطق درس ۳)

بررسی سایر گزینه‌ها:

در یک طبقه‌بندی درست مفاهیمی که با یکدیگر رابطه تباین دارند در یک طبقه قرار می‌گیرند و مفاهیم هر طبقه با طبقه بعدی خود رابطه عموم و خصوص مطلق دارند. در گزینه ۱ بین A و B عموم و خصوص من‌وجه برقرار است. در گزینه ۲ رابطه A و B می‌تواند تساوی یا عموم و خصوص مطلق باشد. اگر تساوی باشد خوب این دو مفهوم یکی‌اند و در یک طبقه‌اند، اما اگر عموم و خصوص مطلق باشد باید در دو طبقه مجزا قرار گیرند. در گزینه ۴ رابطه فکر و تصور، تباین است که نمی‌توانند در دو طبقه مختلف یکی زیرمجموعه دیگری قرار بگیرند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۸- کدام تعریف جامع و مانع هست؟

- ۱) قضیه حلی: جملات خبری
- ۲) مفهوم جزئی: مفهومی که فقط یک مصداق خارجی دارد
- ۳) نسبت‌های چهارگانه: رابطه بین معانی دو مفهوم کلی
- ۴) مفهوم: معانی کلمات در ذهن ما

(دشوار - منطق درس ۴)

پاسخ: گزینه ۴

شرایط تعریف	
آیا تعریف فقط منحصر به مصادیق مفهوم مجهول است یا مصادیق مفاهیم دیگر را هم شامل می‌شود؟	مانع بودن
اگر فقط منحصر به مصادیق مفهوم مجهول باشد: مانع است. در غیر این صورت: مانع نیست.	
آیا تعریف همه مصادیق مفهوم مجهول را دربرمی‌گیرد یا فقط بعضی از مصادیق آن را شامل می‌شود؟	شرط جامع بودن
اگر دربرگیرنده تمام مصادیق مفهوم مجهول باشد: جامع است. در غیر این صورت: جامع نیست.	

پاسخ تشریحی:

همه مفهوم‌ها، معانی کلمات در ذهن ما هستند و همه معانی کلمات در ذهن ما، همان مفاهیم هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ مانع نیست؛ چون جملات خبری به جز قضایای حملی، شامل قضایای شرطی نیز می‌شوند.
- ۲ نه جامع است نه مانع؛ برخی مفاهیم جزئی مصداق ذهنی دارند مانند رخس رستم و این سیمرغ؛ و از طرفی برخی مفاهیم کلی هم فقط یک مصداق خارجی دارند؛ مثل مولود کعبه.
- ۳ نه جامع است نه مانع؛ چون نسبت‌های چهارگانه رابطه بین مصادیق دو مفهوم کلی است.

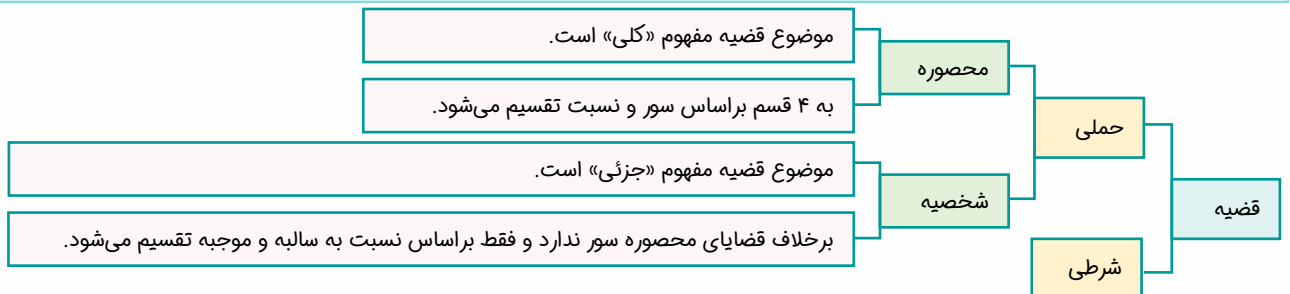
گروه آموزشی ماز

۱۲۹- درباره قضایای شخصیه و محصوره کدام گزینه درست است؟

- ۱) قضیه «حافظ، اسم فاعل است» یک قضیه محصوره است، چون موضوع قضیه مفهوم کلی است.
- ۲) قضیه «بلندترین کوه جهان، اورست است» یک قضیه شخصیه است چون «سور» ندارد.
- ۳) قضیه «امروز روز خوبی بود» شخصیه است، چون موضوع قضیه یک مفهوم جزئی است.
- ۴) قضیه «هر کس به دنبال موفقیت است، تلاش کند» یک قضیه محصوره است که سور آن کلیه است.

(متوسط - منطق درس ۶)

پاسخ: گزینه ۳

با توجه به تقسیم‌بندی بالا:

- نکته ۱:** تقسیم‌بندی محصوره / شخصیه فقط مربوط به قضایای حملی است نه شرطی.
- نکته ۲:** قضیه سالبه جزئی یا موجبه جزئی، محصوره محسوب می‌شود، زیرا در اینجا جزئی بودن مربوط به مصادیق موضوع یا همان سور است.
- نکته ۳:** راه تشخیص قضیه محصوره از شخصیه مراجعه به درس سوم و راه‌های تمییز مفهوم جزئی از کلی است.

پاسخ تشریحی:

مفهوم «امروز» یک مفهوم جزئی است و قضیه‌ای که موضوع آن جزئی است، قضیه شخصیه است.

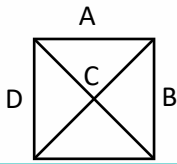
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ قضیه شخصیه است؛ چون منظور جمله «لفظ حافظ» است نه مفهوم کلمه حافظ.
- ۲ در این قضیه «اورست» موضوع قضیه است که مفهومی جزئی است. شخصیه یا محصوره بودن قضیه صرفاً از روی موضوع تعیین می‌شود و ارتباطی به داشتن یا نداشتن سور ندارد.
- ۳ این قضیه یک قضیه شرطی است. بنابراین در این دسته‌بندی قرار نمی‌گیرد؛ زیرا تقسیم‌بندی شخصیه و محصوره مربوط به قضایای حملی است نه قضایای شرطی.

۱۳۰- اگر مربع تقابل به شکل روبه‌رو باشد، در کدام موقعیت‌ها به ترتیب ممکن است دو قضیه همزمان درست و همزمان غلط باشند و یا محال است همزمان درست و یا همزمان غلط باشند؟ (از راست به چپ)

- (۱) C / D و B
- (۲) A / D و B
- (۳) فقط A / B
- (۴) D و B / A

(دشوار - منطق درس ۷)

پاسخ: گزینه ۱

تقابل	
کذب هر دو قضیه: محال صدق هر دو قضیه: محال ← اجتماع و ارتفاع نقیضین محال است.	تناقض
کذب هر دو قضیه: ممکن صدق هر دو قضیه: محال ← جمع دو ضد محال است ولی رفع آن دو ممکن است.	تضاد
کذب هر دو قضیه: ممکن صدق هر دو قضیه: ممکن ← اجتماع و ارتفاع دو متداخل ممکن است.	تداخل
کذب هر دو قضیه: محال صدق هر دو قضیه: ممکن جمع دو متداخل تحت تضاد ممکن ولی رفع آن دو محال است.	تداخل تحت تضاد

پاسخ تشریحی:

در رابطه تداخل، ممکن است هر دو قضیه همزمان درست و همزمان غلط باشند و در رابطه تناقض محال است همزمان درست یا همزمان غلط باشند. رابطه B و D تداخل و رابطه C تناقض است.

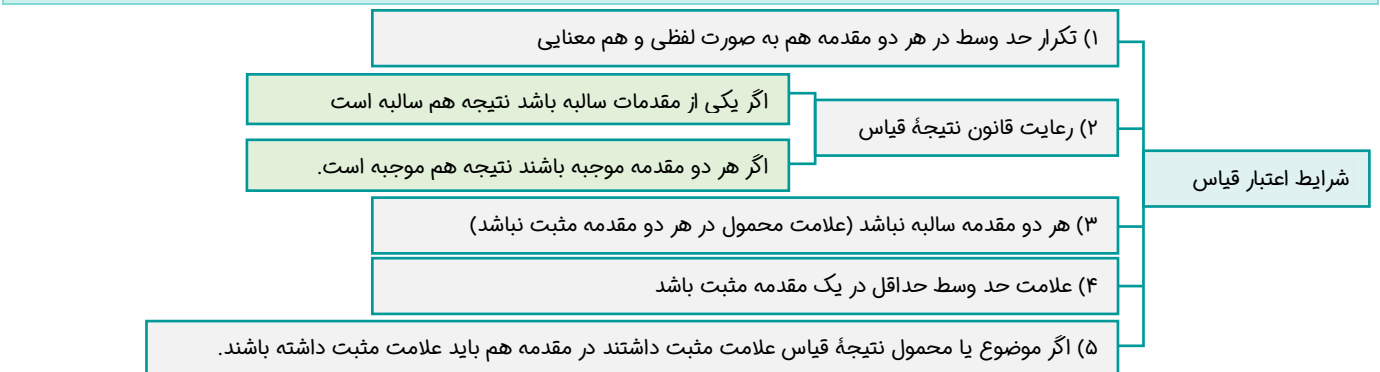
گروه آموزشی ماز

۱۳۱- کدام قیاس معتبر است؟

- (۱) هر الف ب است. هر ج ب است.
- (۲) بعضی الف ب نیست. هیچ ب ج نیست.
- (۳) هر الف ب است. بعضی الف ج است.
- (۴) هر الف ب است. هیچ ب الف نیست.

(دشوار - منطق درس ۸)

پاسخ: گزینه ۳

مثال	علت عدم اعتبار
سقراط غیر افلاطون است. افلاطون انسان است؛ سقراط غیر انسان است.	عدم تکرار حد وسط به صورت لفظی
هر مربعی شکل است. بعضی شکل‌ها متساوی‌الاضلاع نیستند؛ بعضی مربع‌ها متساوی‌الاضلاع هستند.	عدم رعایت قانون نتیجه قیاس
بعضی با فرهنگ‌ها دانش آموز نیستند. هیچ بی‌ادبی با فرهنگ نیست؛ بعضی دانش آموزها بی‌ادب نیستند.	سالبه بودن هر دو مقدمه
هر کودکی شاد است. بعضی معلم‌ها شاد هستند؛ بعضی کودکان معلم هستند.	منفی بودن علامت حد وسط در هر دو مقدمه
بعضی لباس‌ها قرمزاند. بعضی گل‌ها قرمز نیستند؛ بعضی لباس‌ها گل نیستند.	جزئی از نتیجه که علامت مثبت دارد، در مقدمات منفی است

هر یک از شرایط فوق را به ترتیب در یک قیاس بررسی کنید.

پاسخ تشریحی:

قیاس در گزینه ۳، هر سه شرط اعتبار قیاس را دارد که نتیجه آن «بعضی ب ج است» می شود و چون علامت ب و ج منفی است و نیازی به بررسی شرط سوم ندارد.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ شرط دوم اعتبار را ندارد؛ زیرا «ب» که حد وسط است در هر دو مقدمه علامت منفی دارد.
- ۲ شرط اول اعتبار قیاس را ندارد؛ زیرا هر دو مقدمه سالبه است.
- ۳ اصلاً قیاس محسوب نمی شود؛ چون هم الف و هم ب در دو مقدمه تکرار شده اند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۲- کدام گزینه درباره فلسفه های مضاف درست است؟

- ۱) مبانی فلسفه های مضاف، همان مسائل اثبات شده در علوم هستند.
- ۲) وظیفه فلسفه مضاف هر علم بررسی مسائل و مباحث آن علم است.
- ۳) سوسیالیسم که تأمین کننده منافع جمعی است، از مباحث فلسفه علوم اجتماعی محسوب می شود.
- ۴) از نظر طرفداران اصالت توأمان فرد و جامعه، جامعه صرفاً جمعی از افراد نیست.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - فلسفه ۱ درس ۲)

شاخه های فلسفه	
نام دیگر	فلسفه های مضاف / بخش فرعی فلسفه
کاربرد	انتقال قوانین بنیادی بخش اصلی فلسفه (وجودشناسی و معرفت شناسی) به محدوده های خاص
نحوه ایجاد	از طریق طرح اساسی ترین سوالات در هر دانش
چگونگی ارتباط با علوم	مبانی و زیربناهای علوم در فلسفه های مضاف قرار دارد.
	آنچه در فلسفه مضاف پذیرفته می شود، اساس و شالوده نظریات در آن علم است.
مثال ها	فلسفه علوم اجتماعی اصالت با فرد است یا جامعه؟ انسان بر جامعه اثر می گذارد یا برعکس؟
	فلسفه اخلاق آیا ارزش های اخلاقی نسبی است یا مطلق؟ چرا راستی و درستی خوب است و دروغ و خیانت بد؟
	فلسفه سیاست حکومت بر مردم حق چه کسانی است؟ مردم باید از چه کسی و یا چه کسانی اطاعت کنند؟
	فلسفه هنر «زیبایی» چیست؟ چه چیز را باید «زیبا» و چه چیز را باید «زشت» دانست؟
	فلسفه حقوق چه کسی حق قانون گذاری در جامعه دارد؟ چرا اشخاص مجرم باید مجازات و تنبیه شوند؟

پاسخ تشریحی:

از نظر معتقدین به اصالت توأمان فرد و جامعه، جامعه صرفاً جمع افراد نیست، بلکه با گرد هم آمدن افراد و زندگی طولانی آنان با یکدیگر، یک روح جمعی در جامعه شکل می گیرد که می تواند بر افراد جامعه تأثیر بگذارد.

بررسی سایر گزینه ها:

- ۱ از آنچه در فلسفه های مضاف اثبات می شود، اساس و شالوده نظریات علوم قرار می گیرد.
- ۲ فلسفه مضاف هر علم، مبانی و زیربناهای آن علم را بررسی می کند نه مسائل و مباحث آن را.
- ۳ نظریه سوسیالیسم و لیبرالیسم، مربوط به علم سیاست هستند نه فلسفه علوم اجتماعی.

گروه آموزشی ماز

۱۳۳- درباره آغاز تاریخی فلسفه کدام گزینه درست است؟

- ۱) از نظر فیثاغورس که پایه گذار فلسفه بوده است، اعداد و اصول اعداد همان عناصر اولی موجودات هستند.
- ۲) از نظر پارمنیدس نمی توان گفت که جمله «نیستی، هست» یک جمله تناقض آمیز است.
- ۳) از نظر پارمنیدس، جهان یک لایه متغیر دارد که دائماً تغییر می کند.
- ۴) با اطلاعات امروز ما به هیچ وجه نمی توان گزارشی از تفکرات آغازین فلسفه ارائه داد.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - فلسفه ۱ درس ۴)

پارمنیدس	
اعتقاد	حرکت وجود ندارد همه اشیا در ثبات و پایداری هستند
علت اعتقاد	حرکت با حس درک می‌شود. شناخت حسی اعتبار ندارد (به دلیل خطاهایی که در آن اتفاق می‌افتد) بنابراین حرکت وجود ندارد
دیدگاه متضاد	دیدگاه هراکلیتوس که معتقد بود هیچ چیز ثابتی وجود ندارد.
نظر درباره جهان هستی	یک امر ثابت و فاقد حرکت و شدن، ظاهر آن با حواس درک می‌شود. باطن آن با عقل درک می‌شود.
نظر درباره «نیستی»	در عالم واقع وجود ندارد. / اگر وجود را به «نیستی» نسبت دهیم دچار تناقض شده‌ایم.

پاسخ تشریحی:

از نظر پارمنیدس، حواس فقط همین مرتبه ظاهری جهان و هستی را نشان می‌دهند که نشان‌دهنده امور مختلف و متغیر است. اما با عقل می‌توان به آن لایه باطنی و حقیقی هستی رسید که بدون تغییر و جاودانه است.

پررسی سایر گزینه‌ها:

۱. فیثاغورس یکی از پایه‌گذاران فلسفه است.

۲. از نظر پارمنیدس نمی‌توان گفت «نیستی، هست»؛ زیرا این جمله تناقض‌آمیز است.

۳. اطلاعات امروز ما به هیچ وجه نمی‌تواند تاریخ دقیقی از آغاز فلسفه ارائه دهد؛ ما تنها می‌توانیم براساس آثار باقی‌مانده، گزارشی اجمالی از دورترین اندیشه‌های فلسفی ارائه کنیم.

گروه آموزشی ماز

۱۳۴- کدام گزینه با این عبارت گرگیاس که می‌گوید: «... ثانیاً اگر هم چیزی وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست و انسان ابزار شناخت آن را ندارد...» تناسب بیشتری دارد؟

- ۱) پیشرفت‌های دانش بشری در حوزه‌های مختلف به عنوان نفی‌کننده این عبارت شناخته می‌شود.
- ۲) اصل حقیقت و ماهیت شناخت را انکار می‌کند که در واقع به معنای نداشتن تعریف درستی از شناخت است.
- ۳) از آنجا که انکار اصل امکان شناخت است، امری متناقض‌نما است و محال است کسی آن باور را داشته باشد.
- ۴) این عبارت همان شکاکیت مطلق است که معتقد است بسیاری از آگاهی‌های انسان خطا است و تطابقی با واقعیت ندارد.

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - فلسفه ۱ درس ۶)

نقد نظر	گرگیاس	
خود حرف گرگیاس یک نوع شناخت است و او با حرف خود نوعی معرفت را به خواننده منتقل می‌کند بنابراین حرف او تناقض‌آمیز است.	هیچ چیز وجود ندارد	انکار واقعیت
	هیچ چیز قابل شناخت نیست	انکار شناخت
	انسان نمی‌تواند شناخت خود را به دیگران انتقال دهد.	انکار آموزش و انتقال

اینکه فردی در توانایی شناخت به صورت کلی شک کند غیر از شک در میزان توانایی انسان در شناخت است، اولی امری باطل و مستلزم تناقض است اما دومی امری منطقی می‌باشد زیرا توانایی شناختن انسان محدود است.

پاسخ تشریحی:

پیشرفت علوم مختلف، خود دلیلی بر توانایی بشر برای رسیدن به معرفت است و این جمله گرگیاس اصل امکان شناختن را زیر سؤال می‌برد.

پررسی سایر گزینه‌ها:

۲. این جمله امکان شناخت را انکار می‌کند نه حقیقت و ماهیت شناخت را.

۳. ممکن است کسی امکان شناخت را انکار کند ولی گرفتار تناقض می‌شود.

۴. شکاکیت مطلق، خطا دانستن همه آگاهی‌های انسان است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۵- کدام گزینه درباره ابزارهای شناخت درست است؟

- ۱) قلمرو شناخت حسی جهان طبیعت و قلمرو شناخت عقلی موضوعات غیرمحسوس می‌باشد.
- ۲) شناخت شهودی و وحیانی صرفاً با تهذیب نفس به دست می‌آیند و در دستیابی عموم انسان‌ها به معارف وحیانی عقل هیچ نقشی ندارد.
- ۳) تمایز و تفاوت‌های موجود بین اشیاء توسط حواس صورت می‌گیرد، ولی عقل ما از ابزارها و اشیاء، استفاده‌های متفاوتی می‌کند.
- ۴) سوالات بنیادی و اساسی که برای انسان‌ها به وجود می‌آیند، از طریق عقل و گاهی از طریق وحی و شهود پاسخ داده می‌شوند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - فلسفه ۱ درس ۷)

ابزارهای شناخت و ویژگی‌ها				
ابزار شناخت	محدوده کاربرد	امکان خطا	طریقه شناخت	معرفت به دست آمده
حس	امور محسوس (عالم ماده)	دارد	با واسطه	شناخت حسی
عقل	امور محسوس و غیرمحسوس	دارد	با واسطه	شناخت تجربی شناخت عقلی
قلب (باطن)	امور غیرمحسوس	دارد (به جز یکی از انواع آن که وحی است)	بی‌واسطه	معرفت شهودی

پاسخ تشریحی:

شناخت تفاوت‌ها و تمایزهای اشیا توسط حواس، این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود از اشیا متفاوت، استفاده‌های مختلف بکند.

پروسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) عقل فقط به شناخت امور غیرمحسوس نمی‌پردازد؛ بلکه می‌تواند امور محسوس را هم بشناسد.
- ۲) بهره‌مندی انسان‌های عادی از معارف وحیانی توسط عقل آن‌ها صورت می‌گیرد، هر چند دریافت وحی اختصاص به پیامبران دارد.
- ۳) سوالات بنیادی و اساسی که در درس اول به آن‌ها اشاره شد، مسائلی هستند که انسان برای فهم آن‌ها به فلسفه نیاز دارد و فلسفه دانش عقلی محض است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۶- کدام عبارت درباره انسان‌شناسی فیلسوفان اروپایی درست است؟

- ۱) فیلسوفان دوره جدید اروپا در نظریه انسان‌شناسی یا تجربه‌گرا هستند یا عقل‌گرا.
- ۲) تمام فیلسوفانی که در دوره جدید اروپا زندگی کرده‌اند ذهن و روان انسان را همان مغز و سلسله اعصاب می‌دانند.
- ۳) همه فیلسوفانی که انسان را دارای یک ساحت یا یک بُعد می‌دانند، لزوماً منکر وجود نفس نیستند.
- ۴) از نظر توماس هابز از آنجا که انسان موجودی است مادی، نیازهای اجتماعی و اخلاقی او نیز به نیازهای مادی باز می‌گردند.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - فلسفه ۱ درس ۹)

انسان‌شناسی فیلسوفان دوره جدید اروپا		
بدن: ماشین پیچیده - حقیقت انسان نیست - تابع قوانین فیزیک	دکارت	معتقدین به دو بعدی بودن انسان
روح (نفس): همان «من» - مرکز اندیشه - از بدن استفاده می‌کند - آزاد بودن از قوانین فیزیک	کانت	
مبنای استدلال برای اثبات نفس: اراده و اختیار انسان	ماتریالیست‌ها	معتقدین به تک‌ساحتی بودن انسان
اخلاقی بودن انسان ← وجود اراده و اختیار ← وجود نفس	داروینیست‌ها	
انسان: ماشین پیچیده - تنها دارای یک بعد مادی و جسمانی		
عدم وجود تفاوت حقیقی بین انسان و سایر موجودات		
انسان: حیوان راست‌قامت		

توجه کنید که دکارت «بدن» را یک ماشین پیچیده می‌داند، اما ماتریالیست‌ها «انسان» را به یک ماشین پیچیده تشبیه می‌کنند.

پروسی سایر گزینه‌ها:

فیلسوفان اروپایی از نظر انسان‌شناسی به دو دسته تقسیم می‌شوند. گروهی که مانند افلاطون و ارسطو معتقد به وجود نفس مجرد هستند و گروهی که یا اصولاً نفس را انکار می‌کنند یا آن را امری فرعی نسبت به بدن تلقی می‌کنند. (رد گزینه ۱) ماتریالیست‌ها می‌گویند ذهن و روان، چیزی جز مغز و سلسله اعصاب نیست (رد گزینه ۲) و مارکس فیلسوف ماتریالیست قرن نوزدهم نیازهای اصلی انسان را نیازهای اجتماعی می‌دانست. (رد گزینه ۴)

گروه آموزشی ماز

۱۳۷- کدام مورد درباره نظریه اخلاق فیلسوفان پذیرفتنی است؟

- ۱) از نظر کانت سعادت‌مند شدن، نمی‌تواند انگیزه درستی برای خیر اخلاقی باشد.
- ۲) از نظر کانت، انسان به‌طور ذاتی و به وسیله عقل عملی رفتار خوب و بد را تشخیص می‌دهد.
- ۳) از نظر فلاسفه مسلمان تنها عاملی که به‌طور قطعی مانع انجام رذیلت‌ها می‌شود، ایمان به خدا است.
- ۴) از نظر ماتریالیست‌ها اولین قانون اخلاقی سرشت هر انسان این است که هر آنچه برای خود می‌پسندی برای دیگران هم بپسند.

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - فلسفه ۱ درس ۱۱)

صرفاً و فقط برای اطاعت از وجدان است.	معیار فعل اخلاقی از نظر کانت
چنانچه فعلی برای رسیدن به سعادت، رضای خدا، تشویق مردم و ... انجام شود فعل اخلاقی نیست.	
قابلیت تبدیل به یک قاعده عمومی و کلی را دارد.	

پاسخ تشریحی:

کانت معتقد است هر کاری که انسان آن را صرفاً برای اطاعت از وجدان خود انجام دهد و هیچ‌گونه هدف و منفعت شخصی در آن نداشته باشد، خیر اخلاقی شمرده می‌شود. یعنی نه برای تشویق و تمجید و نه حتی برای رسیدن به سعادت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) شناخت خوبی‌ها و بدی و تشخیص رفتار خوب و بد توسط عقل عملی نظریه فلاسفه مسلمان است.
- ۳) از نظر فلاسفه مسلمان، چون انسان دارای اختیار است، ممکن است برای رسیدن به لذت از فرمان خدا هم سرپیچی کند.
- ۴) ماتریالیست‌ها معتقدند گرایش به اخلاق به خاطر روح و سرشت فضیلت‌گرا نیست، بلکه به خاطر منافع طبیعی و مادی است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۸- کدام گزینه بیان‌کننده یک واجب‌الوجود بالغير است؟

- ۱) کتابی که مقدمات آن در ذهن نویسنده شکل گرفته.
- ۲) خوشه گندمی که بذر آن توسط کشاورز در زمین حاصلخیز ریخته شده.
- ۳) متن ادبی که نویسنده شروع به نوشتن کرده.
- ۴) نامه اداری که قرار است فردا توسط رئیس امضاء شود.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - فلسفه ۲ درس ۲)

رابطه موضوعات مختلف با وجود		
نوع رابطه	ماهیت	ویژگی و انواع
وجوبی	واجب‌الوجود	بالذات، برای وجود یافتن نیاز به علت نداشته و از ازل بوده است.
		بالغير، ممکن‌الوجودی که علت آن فراهم بوده
امکانی	ممکن‌الوجود	تنها یک قسم یعنی ممکن‌الوجود بالذات دارد.
		ممکن‌الوجود بالغير وجود ندارد زیرا حالت امکانی از جانب دیگری دریافت نمی‌شود.
امتناعی	ممتنع‌الوجود	نسبت آن با وجود و عدم تساوی است.
		بالذات: هیچ‌گاه به وجود نمی‌آید به دلیل ذاتشان بالغير: ممکن‌الوجودی است که علت وجود آن فراهم نشده است و موجود نشده (کفه عدم بر وجود سنگینی کرده است)

نکته: اگر درباره «موجودات» یا «واقعیات» صحبت شد یا واجب‌الوجود بالغير هستند یا واجب‌الوجود بالذات.
نکته ۲: رابطه بین «ممکن‌الوجود بالذات» با «واجب‌الوجود بالغير» و «ممتنع‌الوجود بالغير» عموم و خصوص مطلق است.

پاسخ تشریحی:

واجب‌الوجود بالغير، همان ممکن‌الوجود بالذاتی است که توسط علت به وجود آمده در گزینه‌های ۱ و ۲ و ۳ هنوز معلولی به وجود نیامده است. پس همگی ممکن‌الوجود بالذات هستند و هنوز واجب‌الوجود بالغير نشده‌اند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۹- کدام گزینه به نقطه اشتراک نظر دکارت و فیلسوفان مسلمان در باب علیت اشاره دارد؟

- ۱) فطری بودن درک اصل علیت
- ۲) عدم دخالت تجربه در درک مصادیق اصل علیت
- ۳) کشف علل پدیده‌های طبیعی توسط حس و تجربه
- ۴) عدم درک اصل علیت از بدو تولد

(ساده - فلسفه ۲ درس ۳)

پاسخ: گزینه ۳

نام فیلسوف	نحوه درک اصل علیت
دکارت	فطری است - از طریق تجربه و به صورت اکتسابی نیست.
تجربه‌گرایان (غیر از هیوم)	از طریق مشاهدات حسی و دیدن توالی بین پدیده‌ها
هیوم	ناشی از تداعی ذهنی است - از طریق تجربه نیست.
فیلسوفان مسلمان	عقلی است. (نه تجربی) پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین درک می‌شود.

پاسخ تشریحی:

فیلسوفان مسلمان و دکارت هر دو معتقدند که کشف علل پدیده‌های طبیعی و پیدا کردن مصادیق اصل علیت در جهان طبیعت نیازمند حس و تجربه است.

پرسشی سایر گزینه‌ها:

- برخلاف دکارت که درک اصل علیت را فطری و مادرزاد می‌داند، فیلسوفان مسلمان آن را مربوط به پس از تولد و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین می‌دانند.
- هر دو معتقدند درک مصادیق علیت در جهان طبیعت، تجربی است.
- این گزینه فقط نظر فلاسفه مسلمان است.

گروه آموزشی ماز

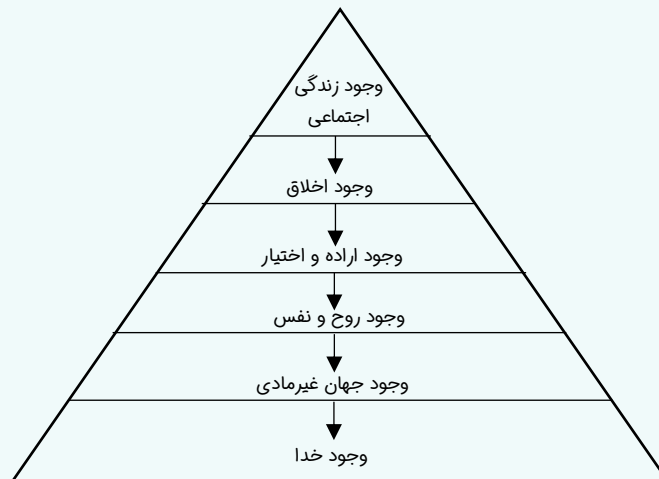
۱۴۰- کدام گزینه به دیدگاه کانت در مسأله خداشناسی نزدیک‌تر است؟

- در سختی‌ها و تجربه‌های شخصی زندگی می‌توانیم نیاز خود به خداوند را درک کنیم.
- اگر اعتقاد به خداوند نبود، هر کاری مجاز بود.
- برای پایداری اجتماع و رهایی از بی‌هویتی، باید به خداوند اعتقاد داشت.
- اخلاق و قوانین به خاطر نیازهای بشری ابداع شده که باید با اعتقاد به خدا پایدار بمانند.

(دشوار - فلسفه ۲ درس ۵)

پاسخ: گزینه ۲

خداشناسی کانت

نکته ۱: کانت «ضرورت» وجود خدا را اثبات کرد که همان اثبات نیاز انسان به وجود خدا است و با اثبات «وجود خدا» متفاوت است.
نکته ۲: طبق برهان کانت اگر خدا نباشد عمل اخلاقی و مسئولیت‌پذیری ممکن نیست.

پاسخ تشریحی:

کانت معتقد است که اخلاق یا وجدان اخلاقی در درون همه انسان‌ها وجود دارد و از طریق همین وجدان اخلاقی اثبات می‌کند که انسان به وجود خداوند نیازمند است. او قبول خداوند را پشتوانه اخلاق می‌داند و بدون قبول خداوند اخلاقیات را بی‌معنا می‌داند.

پرسشی سایر گزینه‌ها:

- و ۳ نظر فیلسوفان تجربه‌گرای اروپایی است که علاوه بر تجربه‌گرایی به ارتباط معنوی با خداوند معتقد بودند تا زندگی معنادار شود.
- قسمت اول عبارت نظر ماتریالیست‌ها است که اخلاق را جبر زیست اجتماعی انسان می‌دانستند. قسمت دوم ربطی به نظر ماتریالیست‌ها ندارد.

گروه آموزشی ماز

۱۴۱- کدام گزینه بیانگر نظر ابن سینا یا ملاصدرا است؟

- ۱) ابن سینا از طریق برهان وجوب و امکان، اثبات کرد که واجب‌الوجودها به دو دسته بالذات و بالغیر تقسیم می‌شوند.
- ۲) ملاصدرا معتقد است که هر واقعیتی در جهان در ذات و ماهیت خود نیازمند و فقیر است و باید به یک وجود غنی متصل باشد.
- ۳) مقدمه برهان ابن سینا این است که هر معلولی علتی دارد و سلسله علت‌ها نمی‌تواند تا بی‌نهایت پیش برود.
- ۴) ملاصدرا معتقد است اگر وجودهای فقیر و نیازمند به وجود غنی متصل نباشند، کل موجودات نابود خواهند شد.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - فلسفه ۲ درس ۶)

نظریه	نظریه پرداز	ملاک نیازمندی جهان به علت
امکان ذاتی (توجه به ماهیت)	ابن سینا	ممکن‌الوجود بودن یا تساوی در وجود و عدم جهت خروج از حالت تساوی نیاز به واجب‌الوجود بالذات است.
امکان فقری (توجه به وجود)	ملاصدرا	فقر وجودی وابسته و نیازمند بودن تمام موجودات ← هم در وجود و هم در بقاء به موجود غنی بالذات

پاسخ تشریحی:

طبق نظریه امکان فقری ملاصدرا، جهان یکپارچه نیاز و تعلق به ذات الهی است و از خود هیچ استقلالی ندارد و اگر ذات الهی، آنی پرتو خود را باز گیرد، کل موجودات نابود می‌گردند.

پرسش‌های ساینرگرنده‌ها:

- ۱) تقسیم واجب‌الوجود، نتیجه برهان وجوب و امکان نیست، بلکه از اثرات آن است (نتیجه برهان، اثبات واجب‌الوجود بالذات است)
- ۲) ملاصدرا درباره ماهیت و ذات سخن نمی‌گوید، بلکه به اصل وجود موجودات کار دارد.
- ۳) «هر معلولی علتی دارد» مقدمه برهان فارابی است. هم‌چنین ابن سینا در استدلال خود اشاره‌ای به ابطال تسلسل علل نامتناهی نمی‌کند.

گروه آموزشی ماز

۱۴۲- کدام گزینه از ویژگی‌های دوره رنسانس نیست؟

- ۱) نزاع فیلسوفان بر سر محدوده کارآمدی عقل
- ۲) توجه ویژه به عقل به عنوان یگانه معیار و مرجع درستی افکار
- ۳) عقب‌نشینی مسیحیت و جایگزینی عقل به جای دین
- ۴) تقسیم‌بندی فیلسوفان به دو دسته عقل‌گرا و تجربه‌گرا

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - فلسفه ۲ درس ۷)

دوران حاکمیت کلیسا	
دیدگاه شاخص: ضدیت با عقل	دوره اول
دخالت کردن عقل: علت تضعیف ایمان	
جبهه گرفتن در برابر عقل و شیطانی دانستن آن	
تأثیر گرفتن اروپائیان از فلاسفه مسلمان	دوره دوم
روی آوردن به تبیین عقلانی مسائل دینی	
گسترش عقل‌گرایی و تضعیف اندیشه‌های دینی	
علت: ناسازگاری عقل با مبانی اولیه کلیسا	

پاسخ تشریحی:

در دوره دوم حاکمیت کلیسا، فیلسوفان مسیحی تحت تأثیر مطالعه آثار ابن سینا و ابن رشد و سایر فیلسوفان مسلمان به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند، اما از آنجا که توجه به عقل با مبانی اولیه کلیسای کاتولیک سازگار نبود، این روی‌آوری به تدریج به گسترش عقل‌گرایی و عقب‌نشینی اندیشه‌های دینی انجامید تا اینکه در این دوره عقل جای دین را گرفت و دین مسیحیت را به گوشه‌ای از زندگی اروپاییان برد و در حاشیه قرار داد.

گروه آموزشی ماز

۱۴۳- کدام گزینه درباره مراحل رشد عقل از نظر فلاسفه مسلمان درست است؟

- ۱) آموزش ریاضی به کودکان در مرحله عقل بالملکه که کودک در آن آمادگی دریافت علوم را دارد آغاز می‌شود.
- ۲) قضایایی مثل امتناع اجتماع نقیضین که مفاهیمی فلسفی هستند، در مرحله عقل بالفعل درک می‌شوند.
- ۳) دانشجوی رشته ریاضی که به گفته استادش به تمام مسائل ریاضی تسلط دارد، در مرحله عقل بالمستفاد است.
- ۴) کودکانی که تازه متولد شده‌اند از آنجا که به جز استعداد درک مفاهیم عقلانی هیچ استعداد دیگری ندارند، در مرحله عقل هیولانی هستند.

مراحل رشد عقل	
نام مرحله	ویژگی
۱) عقل بالقوه (عقل هیولانی)	فقدان هرگونه ادراک عقلی وجود استعداد و آمادگی درک معقولات
۲) عقل بالملکه	درک مفاهیم و قضایای بدیهی وجود آمادگی برای کسب علم
۳) عقل بالفعل	کسب کردن دانش‌ها به فعلیت رسیدن عقل
۴) عقل بالمستفاد	تسلط کامل بر دانش‌های کسب شده

پاسخ تشریحی:

مرحله عقل بالمستفاد، مرحله چهارم رشد عقل است که در آن، انسان به طوری بر دانش‌هایی که کسب کرده، مسلط است که از هر کدام که بخواهد می‌تواند استفاده کند.

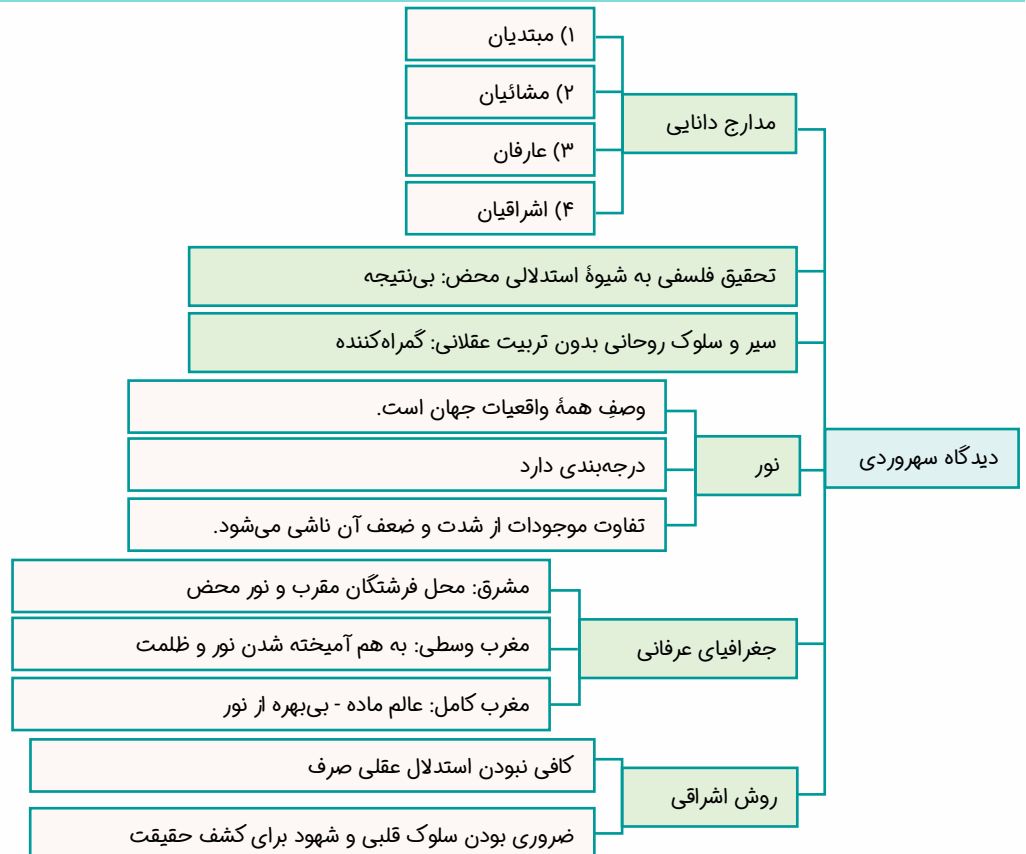
بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ آموزش علوم در مرحله عقل بالفعل صورت می‌گیرد.
- ۲ قضایای بدیهی مثل امتناع اجتماع نقیضین در مرحله عقل بالملکه ادراک می‌شوند.
- ۳ کودکان به غیر از استعداد درک مفاهیم عقلی، استعدادهای فراوان دیگری هم دارند مثل استعداد نوشتن و ...

گروه آموزشی ماز

۱۴۴- کدام گزینه درباره فلسفه اشراقی درست است؟

- ۱) مشرق وسطی در میان مشرق محض و مغرب کامل قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته است.
- ۲) فلسفه اشراق که اساس آن شهود و اشراق است، حاصل ظهور انوار عقلی بر نفس انسان کامل می‌باشد.
- ۳) سهروردی معتقد است اگر کسی بدون توجه به شهود و سلوک قلبی به دنبال استدلال عقلی برود، گمراه خواهد شد.
- ۴) از نظر سهروردی روش عارفانی مانند حلاج و بابزید بسطامی در تصفیه باطن، در درجه دوم دانایی قرار دارد.

پاسخ تشریحی:

قطب‌الدین رازی از پیروان شیخ اشراق می‌گوید: «حکمت اشراقی حکمتی است که اساس و بنیان آن اشراق است و اشراق نیز عبارت است از کشف و شهود ... این حکمت از آن رو اشراقی خوانده شده است که از ظهور انوار عقلی و تابش آن‌ها بر نفس انسان کامل به دست می‌آید.»

پرسشی ساینرگرنده‌ها:

۱. مغرب وسطی میان مشرق محض و مغرب کامل قرار دارد.
۲. سهروردی استدلال عقلی بدون شهود قلبی را «بی‌نتیجه» و سلوک قلبی بدون استدلال عقلی را «گمراه‌کننده» می‌داند.
۳. سهروردی روش عارفانی که فقط به تصفیة باطن توجه دارند را درجه سوم دانایی می‌داند.

گروه آموزشی ماز

۱۴۵- کدام گزینه با مبانی فلسفه صدرایی مطابقت دارد؟

- ۱) با توجه به نظریه وحدت حقیقت وجود، هیچ نوع کثرتی در جهان هستی وجود ندارد.
- ۲) آنچه واقعیت دارد وجود است و اختلاف و کثرت در جهان مربوط به ماهیت‌ها است.
- ۳) ماهیات برداشت‌های ذهنی ما از تفاوت‌های واقعی و حقیقی وجود در جهان هستی است.
- ۴) در فلسفه اصالت وجود، آنچه باعث اختلاف بین موجودات است و آنچه باعث اشتراک آن‌هاست، همان وجود است.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - فلسفه ۲ درس ۱۱)

نظریه مراتب داشتن وجود

مبتنی بر مشکک بودن وجود: یعنی وجود مفهومی است که به یک اندازه بر افراد خود صدق نمی‌کند.

بیانگر «وحدت در عین کثرت» و «کثرت در عین وحدت»

وجود اگرچه عامل اشتراک موجودات است اما عامل تفاوت و تمایز آن‌ها هم محسوب می‌شود
 ← اختلاف موجودات: شدت و ضعف مرتبه وجودی آنان
 ← اشتراک موجودات: اصل وجود

به نور و درجه‌بندی آن در شدت و ضعف تشبیه می‌شود.

پاسخ تشریحی:

نظریه «وحدت در عین کثرت و کثرت در عین وحدت» یعنی موجودات در اصل وجود مشترک‌اند و در درجات وجود اختلاف دارند. یعنی هم در وجود وحدت دارند و هم در وجود کثرت دارند.

پرسشی ساینرگرنده‌ها:

۱. در فلسفه صدرایی، تکثر حقیقی در جهان وجود ندارد، بلکه کثرت در شدت و ضعف مراتب وجود است.
۲. در فلسفه صدرایی، ماهیت امر اعتباری است یعنی ساخته ذهن است و هیچ واقعیتی ندارد.
۳. در فلسفه صدرایی، تفاوت حقیقی بین موجودات وجود ندارد.

گروه آموزشی ماز

- ۱۴۶- با توجه به عوامل تصمیم‌گیری‌های غیرمنطقی، هر یک از موارد زیر مربوط به کدام عامل می‌باشد؟
- محسن برای برگزاری یک مراسم مجلل عروسی، زیر بار وام‌های بانکی و قرض‌های سنگین از دوستان و آشنایان رفته است.
  - ایمان که در دوره آموزشی شناخت ابعاد اقتصادی لیبرالیسم شرکت کرده است، علی‌رغم مناسب نبودن فضا و مدرس دوره، تا پایان در کلاس‌های آن شرکت می‌کند.
  - مهناز می‌داند که احتمالاً با تعدیل نیروهای شرکتی که در آن کار می‌کند، در ماه‌های آینده باید به دنبال کار جدید باشد اما همچنان پس‌انداز نمی‌کند.
- (۱) بی‌صبوری زیاد - توجه به هزینه‌های دررفته - اعتماد به نفس زیاد
  - (۲) بی‌صبوری زیاد - توجه به هزینه‌های دررفته - بی‌صبوری زیاد
  - (۳) بیش از حد خودرأی بودن - عدم توجه به هزینه فرصت - اعتماد به نفس زیاد
  - (۴) بیش از حد خودرأی بودن - عدم توجه به هزینه فرصت - بی‌صبوری زیاد

(۱۰۰۳ - ساده)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

اثرگذاری مقه‌های فروش بر تصمیم‌گیری‌ها

وقتی که جنس ۱۶۰ هزار تومانی که ۵۰ درصد تخفیف دارد را بر جنس ۸۰ هزار تومانی ترجیح دهیم! وقتی فقط به دلیل اینکه حراج یا فروش ویژه اعلام شده خرید می‌کنیم!

توجه به هزینه‌های دررفته

وقتی غذایی را که سفارش داده‌اید دوست ندارید؛ اما به‌خاطر پولی که داده‌اید تا آخرش می‌خورید! کلاس بی‌کیفیتی را چون پول داده‌اید تا آخر می‌روید!

بی‌صبوری زیاد

به‌جای صبر در تحصیل و یادگیری و بهره‌مندی از منافع آتی آن، سراغ کارهای کم‌ارزش آنی می‌رویم! برای تأمین هزینه‌های مصرف فعلی، زیر بار سنگین انواع بدهی می‌رویم!

اعتماد به نفس بیش از حد یا خودرأی بودن

خوش‌بینی زیاد درباره درآمد آینده و پس‌انداز کمتر برای نیازهای آتی سرمایه‌گذاری در زمینه‌های پرخطر، بدون آمادگی لازم

چسبیدن به وضعیت فعلی

چسبیدن به وضعیت فعلی و پرهیز از بررسی گزینه‌های جدید با رویکرد منطقی هزینه - فایده

گروه آموزشی ماز

۱۴۷- با توجه به منحنی مرز امکانات تولید و حداکثر منابع یک تولیدکننده برای تولید محصولات خود، کدام گزینه برای درک عملکرد منحنی مرز امکانات تولید مناسب‌تر است؟

- (۱) دسترسی به نقاطی که خارج از منحنی مرز امکانات تولید یا بالاتر از منحنی آن هستند، به شرط استفاده حداکثری از تمامی منابع و سرمایه‌ها از جمله سرمایه‌های مالی، فیزیکی و انسانی قابل دسترسی هستند.
- (۲) هر نقطه‌ای که روی منحنی مرز امکانات تولید باشد، نشان‌دهنده یک اقتصاد کاراست؛ حتی در صورتی که هر گونه جابه‌جایی بین نقاط، مستلزم پرداخت هزینه فرصت باشد.
- (۳) هزینه فرصت پرداخت‌شده در راست‌ترین یا بالاترین نقطه منحنی مرز امکانات تولید صفر است چرا که در این صورت صرفاً یک کالا تولید می‌شود.
- (۴) راه رسیدن از نقاط ناکارا به نقاط کارای تولید در منحنی مرز امکانات تولید، صرفاً افزایش منابع است چرا که در این نقاط، امکان استفاده از منابع موجود وجود ندارد.

گزینه ۱: دسترسی به نقاطی که بالاتر از منحنی مرز امکانات تولید هستند، بدون افزایش منابع غیرممکن است؛ حتی در صورت استفاده بهینه از تمامی امکانات نیز، تولیدکننده صرفاً در نقطه‌ای روی منحنی مرز امکانات تولید قادر به انجام فعالیت تولیدی است.
 گزینه ۳: پرداخت هزینه فرصت در تمامی نقاط روی منحنی مرز امکانات تولید، اجتناب‌ناپذیر است؛ به عبارت دیگر در صورتی که تولیدکننده فقط از یک محصول تولید کند، فرصت تولید هر مقدار از محصول دیگر را از دست خواهد داد.
 گزینه ۴: برای رسیدن از نقاط ناکارا (زیر منحنی مرز امکانات تولید) به نقاط کارایی که روی منحنی مرز امکانات تولید است، صرف استفاده بهینه از منابع کافی است و نیازی به افزایش آن نیست.

گروه آموزشی ماز

۱۴۸- با توجه به اطلاعات زیر که در خصوص یک کارگاه تولیدی است، نتیجه عملکرد سالانه این کارگاه چگونه است؟

الف: هزینه اجاره محل تولید ۵۰ میلیون تومان در سال

ب: هزینه خرید ماشین‌آلات تولیدی کارگاه نصف هزینه اجاره محل تولید در سال

ج: هزینه رفت‌وآمد مدیر و سرپرست کارگاه ۱۰ میلیون تومان در سال

د: هزینه خرید مواد اولیه سه برابر هزینه اجاره محل تولید در سال

ه: درآمد حاصل از فروش محصولات تولیدی هشت برابر هزینه اجاره محل تولید

و: پرداخت حقوق کارگران ۱۲۰ میلیون تومان در سال

۱) ۷۰ میلیون تومان ضرر   ۲) ۷۰ میلیون تومان سود   ۳) ۵۵ میلیون تومان سود   ۴) ۵۵ میلیون تومان ضرر

برای محاسبه سود یا زیان از فرمول زیر استفاده می‌کنیم:

هزینه‌های تولید - درآمد = سود (یا زیان)

اگر میزان درآمد از هزینه بیشتر باشد، تولیدکننده سود کرده و اگر میزان هزینه از درآمد بیشتر باشد، تولیدکننده ضرر کرده است. دقت کنید که هزینه‌های تولید شامل هزینه‌های مستقیم (آشکار) و هزینه‌های غیرمستقیم (پنهان، فرصت) می‌باشد، اما در سؤال فوق، صرفاً به هزینه‌های مستقیم یا آشکار اشاره شده است چرا که تولیدکننده تمامی هزینه‌های مورد نظر را خود پرداخت کرده است و خود مالک هیچ قسمتی از عوامل تولید نیست. به خاطر داشته باشید که هزینه‌های تولید، صرفاً مبالغی است که برای انجام فعالیت تولیدی صرف شده است، بنابراین هزینه رفت‌وآمد مدیر و سرپرست کارگاه، از هزینه‌های شخصی آن‌ها است و در هزینه‌های تولید در نظر گرفته نمی‌شود؛ بنابراین:

میلیون تومان $25 = 50 \div 2$ = هزینه خرید ماشین‌آلات

میلیون تومان $150 = 50 \times 3$ = هزینه خرید مواد اولیه

میلیون تومان $400 = 50 \times 8$ = درآمد تولیدکننده

۵۵ میلیون تومان = $(50 + 25 + 150 + 120) + 400$ = سود یا زیان

چون میزان درآمد از هزینه‌ها بیشتر است، بنابراین تولیدکننده از فعالیت خود سود برده است.

درآمد = تعداد محصولات فروخته شده (تولید شده) × قیمت محصولات فروخته شده (تولید شده)

سود = درآمد - هزینه‌های تولید

زیان = هزینه‌های تولید - درآمد

فرمول‌های مسائل سود و زیان

هزینه‌های مستقیم (آشکار) = هزینه‌هایی که تولیدکننده مستقیماً و با پرداخت پول متحمل آن‌ها شده است.

هزینه‌های غیرمستقیم (پنهان، فرصت) = منافعی که تولیدکننده از عوامل تولیدی که خود مالک آن‌هاست، می‌تواند به دست آورد.

هزینه‌های تولید = جمع تمامی هزینه‌هایی که تولیدکننده برای فعالیت تولیدی انجام داده است.

گروه آموزشی ماز

۱۴۹- هر یک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از ویژگی‌های کارآفرینان موفق می‌باشد؟
الف: کارآفرینان خوش‌نامی‌شان را برای راه‌اندازی فعالیت جدید اقتصادی به میدان می‌آورند.
ب: توانایی حل مسئله دارند.

ج: کارآفرینان واقع‌بین و در عین حال دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.

د: کارآفرینان خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.

(۲) پرانگیزه - خوش‌بین - ریسک‌پذیر - تیزبین

(۱) ریسک‌پذیر - خوش‌بین - پرانگیزه - یادگیرنده

(۴) ریسک‌پذیر - پرانگیزه - خوش‌بین - یادگیرنده

(۳) پرانگیزه - یادگیرنده - ریسک‌پذیر - تیزبین

(۱۰۰۱ - ساده)

پاسخ: گزینه ۴

پایه‌ی تشریحی:

ویژگی‌های مشترک کارآفرینان موفق	
تیزبین	فرصت‌های کسب‌وکار را زمانی که دیگران شاید متوجه نشوند، می‌بینند.
نوآور	ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب‌وکارهای جدید تبدیل می‌کنند.
ریسک‌پذیر	پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.
خوش‌بین	کارآفرینان واقع‌بین هستند اما مطمئن و دلگرم به موفقیت اقتصادی هستند.
پرانگیزه	نظم، انضباط، پایداری، اشتیاق و توانایی حل مسئله را دارند.
یادگیرنده	از کارشناسان، همکاران و مشتریان می‌آموزند و خود را با شرایط بازار وفق می‌دهند.
سازمان‌دهنده	منابع را به شکل کارایی مدیریت و هماهنگ می‌کنند.

گروه آموزشی ماز

۱۵۰- کدام گزینه در خصوص چرخه درآمد و محصولات تولیدی صحیح است؟

(۱) منابع و عوامل تولید توسط بنگاه‌های تولیدی تولید شده و پس از ایجاد ارزش افزوده بر آن‌ها، به بازار مربوط به آن فرستاده می‌شوند تا تأمین‌کننده درآمد بنگاه‌های تولیدی باشند.

(۲) بازار عوامل تولید توسط مصرف‌کنندگان یا خانوارها تأمین می‌شود و تولیدکنندگان با پرداخت هزینه‌های تولید، این عوامل را خریداری می‌کنند و همین پول، تشکیل‌دهنده درآمد خانوار است.

(۳) کالا و خدماتی که توسط خانوارها به بازار محصولات فرستاده می‌شود، تأمین‌کننده درآمد تولیدکنندگان است و هزینه پرداختی برای آن، منابع مالی لازم برای خانوارها را ایجاد می‌کند.

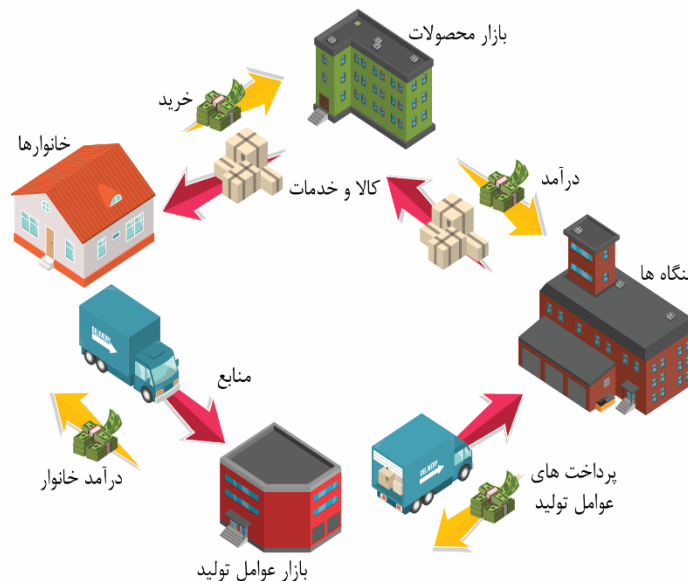
(۴) بازار به معنای محل تعامل خریداران و فروشندگان یک محصول اعم از کالا و خدمات است که الزاماً در محل خاصی تشکیل می‌شود.

(۱۰۰۵ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۲

پروسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱) منابع و عوامل تولید توسط خانوارها تأمین شده و تولیدکنندگان آن‌ها را برای تولید محصولات خریداری می‌کنند.
گزینه (۳) کالا و خدمات توسط تولیدکنندگان تولید شده و توسط خانوارها خریداری می‌شود.
گزینه (۴) بازار الزاماً محل خاصی نیست.

گروه آموزشی ماز

- ۱۵۱- در شرایطی که منابع درآمدی دولت، پاسخگوی هزینه‌های آن نباشد، دولت به چه اقدامی دست می‌زند و از چه طریقی این اقدام به انجام می‌رسد؟
- ۱) ایجاد بدهی - قرض گرفتن از سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی
  - ۲) ایجاد بدهی - قرض گرفتن از مردم یا مشارکت آن‌ها در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌ها
  - ۳) فروش سرمایه‌های ملی - فروش دارایی‌های شخصی مردم به خارج از کشور
  - ۴) فروش سرمایه‌های ملی - فروش محصولات خام با فرآوری‌های کم‌ارزش به خارج از کشور

پاسخ: گزینه ۲ (۱۰۰۶ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را نیز از طریق ایجاد بدهی تأمین می‌کند؛ یعنی از مردم قرض می‌گیرد یا آن‌ها را در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌های دولت شریک می‌کند و از محل سود این طرح‌ها سودی بین آن‌ها تقسیم می‌کند. این درآمد نیز نمی‌تواند تا ابد پایدار باشد.

گروه آموزشی ماز

- ۱۵۲- در صورتی که اقتصاد کشوری درگیر «تورم» یا «رکود» باشد، به ترتیب اتخاذ چه تصمیم‌هایی و با چه ابزاری در کوتاه‌مدت می‌تواند موثر باشد؟
- ۱) سیاست‌های پولی انقباضی از طریق خرید اوراق مشارکت از مردم - سیاست‌های پولی انبساطی از طریق فروش اوراق مشارکت به مردم
  - ۲) سیاست‌های پولی انقباضی از طریق فروش اوراق مشارکت به مردم - سیاست‌های پولی انقباضی از طریق خرید اوراق مشارکت از مردم
  - ۳) سیاست‌های پولی انقباضی از طریق فروش اوراق مشارکت به مردم - سیاست‌های پولی انبساطی از طریق خرید اوراق مشارکت از مردم
  - ۴) سیاست‌های پولی انبساطی از طریق خرید اوراق مشارکت از مردم - سیاست‌های پولی انقباضی از طریق فروش اوراق مشارکت به مردم

پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۹ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای مدیریت حجم نقدینگی و حفظ ارزش پول اعمال می‌کند، سیاست‌های پولی هستند. سیاست‌های پولی معمولاً به دو شکل اعمال می‌شوند:

- ۱) کاهش نقدینگی در گردش؛
- ۲) افزایش نقدینگی در گردش.

سیاست اول به سیاست پولی انقباضی مشهور است و سیاست دوم را سیاست پولی انبساطی می‌گویند. زمانی که اقتصاد کشور گرفتار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن، بانک مرکزی سیاست کاهش نقدینگی یا همان کاهش حجم پول در گردش را به کار می‌گیرد. در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری، افزایش می‌یابد، معمولاً سیاست‌های انبساطی اعمال می‌شود.

یکی از روش‌هایی که بانک مرکزی کشورها برای کنترل تورم و تنظیم نقدینگی در گردش به کار می‌گیرد، سیاست بازار باز (فروش اوراق مشارکت) است. در این روش، بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به‌طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد یا با خرید اوراق مشارکت، نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کند.

گروه آموزشی ماز

- ۱۵۳- با توجه به جدول زیر، به ترتیب، میزان مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم جمع‌آوری شده توسط دولت چقدر است؟

عوارض خدماتی شهرداری	۱۶۰ میلیون تومان
مالیات بر خودرو و مسکن	۳۲۰ میلیون تومان
مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی	۹۰ میلیون تومان
مالیات بر نوشابه‌های گازدار	$\frac{1}{4}$ عوارض خدماتی شهرداری
مالیات بر صادرات و واردات	۱۱۰ میلیون تومان

۱) ۵۲۰ میلیون تومان - ۳۱۰ میلیون تومان

۲) ۵۲۰ میلیون تومان - ۲۸۰ میلیون تومان

۳) ۴۱۰ میلیون تومان - ۳۱۰ میلیون تومان

۴) ۴۱۰ میلیون تومان - ۲۸۰ میلیون تومان

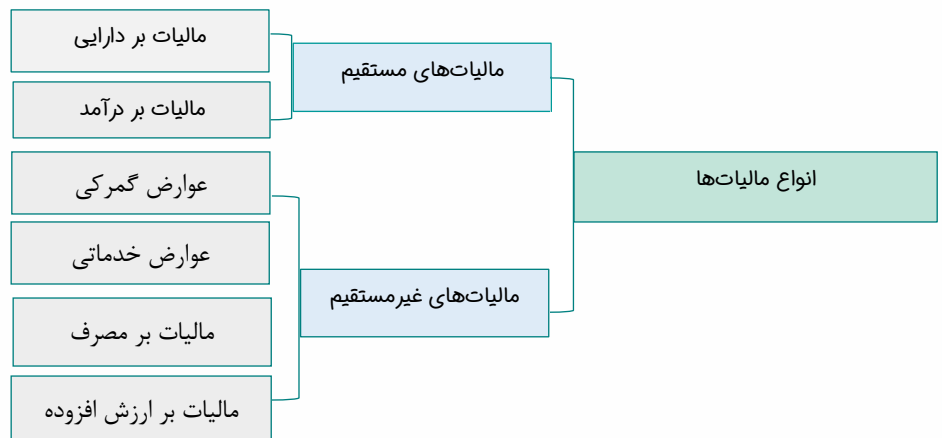
پاسخ: گزینه ۳ (۱۰۰۶ - متوسط)

پاسخ تشریحی:

برای محاسبه میزان مالیات مستقیم و غیرمستقیم، صرفاً باید بدانیم که میان ردیف‌های جدول کدام یک مربوط به مالیات‌های مستقیم و کدام یک مربوط به مالیات‌های غیرمستقیم است. با توجه به مباحث انواع مالیات، عوارض خدماتی شهرداری، مالیات بر نوشابه‌های گازدار (مالیات بر مصرف) و مالیات بر صادرات و واردت (عوارض گمرکی) مالیات‌های غیرمستقیم و مالیات بر خودرو و مسکن (دارایی) و مالیات بر درآمد، مالیات‌های مستقیم هستند؛ بنابراین:

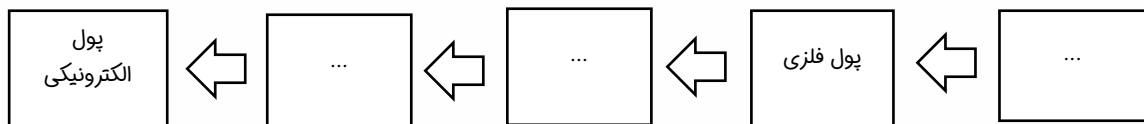

مالیات‌های مستقیم = ۳۲۰ میلیون تومان + ۹۰ میلیون تومان = ۴۱۰ میلیون تومان
 مالیات‌های غیرمستقیم = ۱۶۰ میلیون تومان + (۱۶۰ میلیون تومان × $\frac{1}{4}$) + ۱۱۰ میلیون تومان = ۳۱۰ میلیون تومان

گروه آموزشی ماز

۱۵۴- با توجه به فرایند شکل‌گیری پول، کلمات کدام گزینه فرایند زیر را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

- (۲) کالاهای بادوام - پول‌های کاغذی - بیت کوین
 (۴) کالاهای بادوام به جای پول - اسکناس - پول تحریری

- (۱) کالاهای سرمایه‌ای - اسکناس - پول ثبتي
 (۳) کالاهای واسطه‌ای - رسیده‌های صرافان - چک

(۱۰۰۹ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۴

پایه تشریحی

فرایند انجام معاملات و تاریخچه پول	
فرض کنید قرار باشد مبادلات به‌صورت پایاپای (تهاتری) صورت گیرد؛ یعنی مثلاً کشاورز گندمش را با کفش صنعتگر مبادله کند و مجدداً کفش خریداری‌شده را با گوسفند دام‌دار معاوضه کند. به همین شکل دام‌دار و صنعتگر نیز با گوسفند و کفش بایکدیگر مبادله کنند. در این صورت چگونه می‌توان گوسفند را با کفش مبادله کرد؟ چه تعداد گوسفند در برابر چه تعداد کفش باید مبادله شود؟ آیا گوسفندها یا گندم‌ها در طی مبادلات گسترده فاسد نمی‌شوند؟ آیا می‌شود آن‌ها را به‌راحتی حمل کرد؟ تصور کنید یک نفر برای تأمین یکی از نیازهایش، مجبور باشد به ده‌ها نفر مراجعه کند و ده‌ها مبادله کالا به کالا انجام دهد؛ به نظر شما چنین فرایندی، چه مشکلاتی ایجاد می‌کند؟	دوره معاملات پایاپای (تهاتری)
به دلیل همین مشکلات، بشر برای مبادلات خود، از کالایی با دوام و فاسدنشده و قابل تقسیم به تکه‌های کوچک و پرترفدار استفاده کرد. البته در هر منطقه، کالایی خاص پرترفدار بود. مثلاً در ایران، غلات؛ در هندوستان، صدف؛ در تبت، چای و در روسیه، پوست سمور خواهان بیشتری داشت. ساکنان این مناطق حاضر بودند کالاهای اضافی خود را با این کالاها معاوضه کنند؛ زیرا اطمینان داشتند که با دادن این کالاها می‌توانند کالاهای مورد نیاز خود را دریافت کنند. به این ترتیب، این نوع کالاها به‌عنوان اولین پول، مورد استفاده قرار گرفت. هرچند مبادله به‌وسیله کالاها یادشده، با سرعت و راحت‌تر از مبادلات پایاپای انجام می‌گرفت، افزایش تولید و زیاد شدن حجم و تعداد مبادلات، مشکلات جدیدی را با خود به همراه آورد؛ از جمله اینکه کالاهایی که به‌عنوان وسیله مبادله از آنها استفاده می‌شد، در صورتی که مدت زیادی بدون مصرف می‌ماندند، فاسد و غیرقابل استفاده می‌شدند. همچنین به‌دلیل حجم زیاد، فضای زیادی را اشغال می‌کردند. از سویی دیگر، تأمین جا برای محافظت از این کالاها، هزینه نگهداری آن‌ها را افزایش می‌داد که به تولیدکنندگان، ضرر می‌رساند.	دوره استفاده از کالاهای بادوام به جای پول
به این ترتیب، بشر دریافت که کالاهای پرترفدار، وسیله مناسبی برای معامله نیست و به‌جای آن می‌توان از برخی فلزات، مثل طلا و نقره استفاده کرد. این انتخاب، موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین‌ملتها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل و نقل را نیز رونق بخشید.	دوره پول‌های فلزی (سکه)

<p>با وجود فواید زیاد استفاده از پول‌های فلزی مثل طلا و نقره، باز هم مشکلاتی وجود داشت؛ مثلاً میزان طلا و نقره محدود بود و با افزایش تجارت و مبادله، به پول بیشتری نیز نیاز بود. در این میان، عده‌ای از بازرگانان در معاملات خود به جای پرداخت سکه‌های فلزی، رسیدی صادر می‌کردند که بیانگر بدهی آنان بود. طرف مقابل هم براساس اعتمادی که داشت، این رسید را می‌پذیرفت. به تدریج، بازرگانانی که به یکدیگر اعتماد داشتند، این رسیده‌ها را بین خود مبادله می‌کردند. مردم هم برای در امان ماندن از خطرهای احتمالی و همچنین رهایی یافتن از حمل مسکوکات در معامله‌ها، پول‌های خود را به تجار یا صرافان معتبر می‌سپردند و در مقابل، رسید معتبر از آنان دریافت می‌کردند و در معاملات خود این رسیده‌ها را به کار می‌گرفتند تا جایی که در دوران تمدن اسلامی، کارگری در بلخ رسید صرافی اسلامیل (استانبول) را می‌گرفت. این رسیده‌ها در واقع نخستین اسکناس‌ها بود که پشتوانه آنها طلا و نقره‌ای بود که نزد صرافان و بازرگانان نگهداری می‌شد. رونق روز افزون کار صرافی‌ها، آن‌ها را به نهادی مهم در اقتصاد تبدیل کرد که نام آن، بانک شد.</p> <p>بی‌مبالاتی یا سوءاستفاده برخی صرافان از اعتماد مردم یا تعداد زیاد انواع رسیده‌ها و صرافی‌ها، که آشنایی و اعتبارسنجی آن‌ها را برای مردم سخت کرده بود، موجب شد تا دولت‌ها برای جلوگیری از بروز این‌گونه مشکلات به‌ناچار چاپ و انتشار اسکناس را بر عهده گیرند. فکر سپردن نشر پول به یک بانک تجاری از این‌جا شکل گرفت.</p>	<p>دوره پول‌های کاغذی (اسکناس)</p>
<p>با گسترش ارتباطات، بانک‌ها فعالیت خود را گسترش دادند و نقل‌وانتقال اسکناس هم کم‌کم دشوار شد. در این میان یکی از خدماتی که بانک‌ها ارائه دادند، چک بود. در معاملاتی که با چک انجام می‌شود، پول نقد بین افراد ردوبدل نمی‌شود، بلکه بانک موجودی حسابی را کاهش و موجودی حساب دیگری را افزایش می‌دهد. چون افراد خودشان مبلغ چک را روی آن می‌نویسند، به آن «پول تحریری» یا «تبتی» گفته می‌شود.</p>	<p>دوره پول‌های تحریری یا تبتی (چک)</p>
<p>افزایش حجم و سرعت مبادلات و همراه شدن آن با انقلاب دیجیتال و الکترونیک، موجب شد تا بشر به دنبال روش‌های سریع‌تر و راحت‌تری باشد. در نتیجه امروز شاهدیم که پول الکترونیکی قابل ثبت در کارت‌های بانکی و قابل انتقال در شبکه‌های ارتباطی، خریدوفروش و انتقال دارایی را بسیار آسان کرده است. در آینده پول‌های دیجیتالی گوناگونی را خواهیم دید که فرصت‌ها و تهدیدات جدیدی را برای زندگی بشر ایجاد خواهد کرد. «بیت‌کوین» یکی از این پول‌های نوظهور است.</p>	<p>دوره پول‌های الکترونیک</p>

گروه آموزشی ماز

۱۵۵- چه عاملی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه رقیب یا دشمن و در نهایت ضعف و وابستگی اقتصادی یک کشور شود؟

- ۱) تاکید افراطی در مزیت‌های مطلق و نسبی و در نهایت تک‌محصولی شدن صادرات یک کشور
- ۲) تحریم‌های مالی و تجاری توسط دولت‌های دارای قدرت اقتصادی زیاد
- ۳) عدم تعدد شرکای تجاری در خرید محصولات مورد نیاز یا فروش محصولات صادراتی
- ۴) وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه انرژی و صنایع نظامی و دفاعی

(۱۰۱۰ - ساده)

پاسخ: گزینه ۴

پاسخ تشریحی:

وابستگی در تأمین کالاهای راهبردی و ضروری مثل دارو، غذا و محصولات کشاورزی، حوزه انرژی (مثل نفت و انرژی هسته‌ای و انرژی‌های نو) و صنایع نظامی و دفاعی می‌تواند موجب بهانه‌جویی و سلطه رقیب یا دشمن و نهایتاً ضعف و وابستگی کشور شود.

گروه آموزشی ماز

۱۵۶- کدام گزینه به ترتیب «علت افزایش عرضه نیروی کار» و «دلیل عدم محاسبه کالاهای واسطه‌ای در تولید کل» را بیان می‌کند؟

- ۱) افزایش جمعیت - محاسبه ارزش آن‌ها در کالاهای نهایی
- ۲) افزایش جمعیت - نداشتن اطلاعات کافی و درست
- ۳) تورم و افزایش تقاضای کالا و خدمات - اجتناب از خطای محاسبه مجدد
- ۴) تورم و افزایش تقاضای کالا و خدمات - نداشتن مشروعیت قانونی

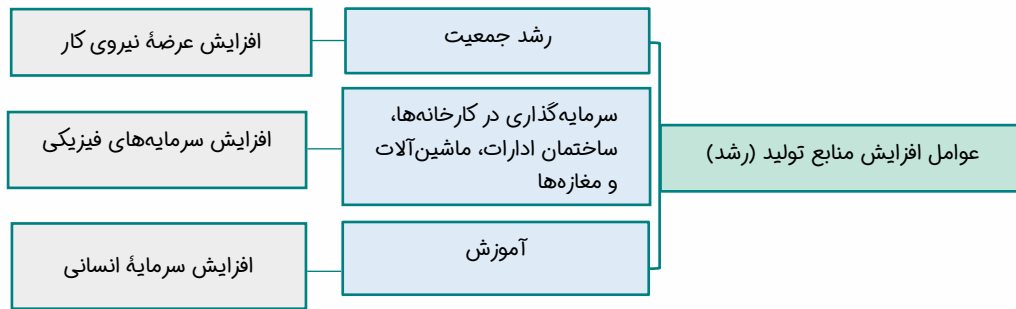
(۱۰۱۱ - ساده)

پاسخ: گزینه ۱

پاسخ تشریحی:

یک منشأ رشد اقتصادی، افزایش در منابع است؛ برای مثال، اگر جمعیت در طول زمان رشد کند، به طور کلی عرضه نیروی کار هم افزایش می‌یابد. برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، تنها کالا و خدمات نهایی را در نظر می‌گیریم، نه محصولات واسطه‌ای را؛ چراکه کالاها و خدمات واسطه‌ای همگی در تولیدات نهایی محاسبه شده‌اند و اگر آن‌ها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد می‌شویم.

گروه آموزشی ماز

۱۵۷- قیمت تمام‌شده دو محصول رایانه و گوشی موبایل در کشور «الف» به ترتیب، ۳۶ و ۶ میلیون تومان است. همین دو محصول در کشور «ب» با قیمت ۳۸ و ۵ میلیون تومان تولید می‌شود. با توجه به این نکته، کدام گزینه صحیح نیست؟
 (۱) کشور «الف» باید گوشی موبایل را در داخل تولید کند.
 (۲) کشور «ب» در تولید گوشی موبایل مزیت مطلق دارد.
 (۳) کشور «الف» می‌تواند رایانه را در داخل تولید نماید.
 (۴) کشور «ب» بهتر است رایانه مورد نیاز خود را از کشور «الف» وارد کند.

۱۰۰۷ - متوسط

پاسخ: گزینه ۱

پایسج تشریحی؟

با توجه به کم‌تر بودن قیمت تمام‌شده رایانه در کشور «الف» این کشور در تولید رایانه مزیت مطلق دارد. به همین ترتیب کشور «ب» نیز به دلیل کم‌تر بودن قیمت تمام‌شده گوشی موبایل، در تولید این محصول مزیت مطلق دارد. با توجه به این نکته، بهتر است کشور «الف» گوشی موبایل خود را از کشور «ب» وارد کرده و در تولید محصولی که در آن مزیت مطلق دارد، متمرکز شود.

گروه آموزشی ماز

۱۵۸- اگر در یک منطقه از کشور، به دلیل عدم تطابق مهارت‌ها با شغل‌های موجود، عده‌ای بیکار باشند؛ الف) نوع بیکاری این اشخاص چیست؟
 ب) با توجه به اطلاعات زیر، نرخ بیکاری چند درصد است؟

جمعیت کل منطقه (نفر)	جمعیت زیر ۱۵ سال (نفر)	جمعیت غیرفعال (نفر)	جمعیت بیکار (نفر)
۶,۸۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۶۹۰,۰۰۰

- (۱) الف) بیکاری دوره‌ای ب) ۱۲ درصد
- (۲) الف) بیکاری ساختاری ب) ۱۲ درصد
- (۳) الف) بیکاری دوره‌ای ب) ۱۵ درصد
- (۴) الف) بیکاری ساختاری ب) ۱۵ درصد

۱۰۰۸ - متوسط

پاسخ: گزینه ۴

پایسج تشریحی؟

الف) بیکاری فوق با توجه به توضیحات انواع بیکاری، ساختاری می‌باشد؛ به جدول زیر توجه کنید:

تعریف	نوع بیکاری
این نوع بیکاری شامل کسانی می‌شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جستجو هستند. همچنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری، کوتاه‌مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.	بیکاری اصطلاحی
زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می‌دهند، مانند برخی کارگران ساختمان در فصل زمستان.	بیکاری فصلی
بیکاری‌ای که ناشی از عدم تطابق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود به دلایلی از جمله عدم مهارت تطابق‌هاست. مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.	بیکاری ساختاری
بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.	بیکاری دوره‌ای

ب) برای محاسبه نرخ بیکاری از فرمول زیر استفاده می‌کنیم:

$$\text{نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

از آن جایی که میزان جمعیت فعال در دسترس نیست، باید با استفاده از سایر اطلاعات جدول، ابتدا جمعیت فعال محاسبه شود؛ با توجه به تقسیم‌بندی جمعیت کشور در خصوص بیکاری:

$$\begin{aligned} \text{جمعیت بالای ۱۵ سال} &= \text{جمعیت زیر ۱۵ سال} - \text{جمعیت کل} \\ &= 5,400,000 \text{ نفر} - 1,400,000 \text{ نفر} = 4,000,000 \text{ نفر} \\ \text{جمعیت فعال} &= \text{جمعیت غیرفعال} - \text{جمعیت بالای ۱۵ سال} \\ &= 4,600,000 \text{ نفر} - 800,000 \text{ نفر} = 3,800,000 \text{ نفر} \\ \text{نرخ بیکاری} &= \frac{690,000 \text{ نفر}}{3,800,000 \text{ نفر}} \times 100 = 18\% \end{aligned}$$

گروه آموزشی ماز

۱۵۹- با توجه به اطلاعات ارائه شده در جدول زیر در خصوص سطح عمومی قیمت‌ها و نرخ تورم سه کالا در کشوری فرضی، به ترتیب سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال برای کالای «الف» و سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال برای کالای «ب» چقدر است؟

کالا	سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال	سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال	نرخ تورم
«الف»	...	۶۰۰ واحد پولی	۲۰ درصد
«ب»	۴۲۰ واحد پولی	...	۱۵ درصد
«ج»	۳۰۰ واحد پولی	۳۹۰ واحد پولی	۳۰ درصد

(۲) ۴۰۰ واحد پولی - ۵۳۷ واحد پولی

(۴) ۵۰۰ واحد پولی - ۵۳۷ واحد پولی

(۱) ۴۰۰ واحد پولی - ۴۸۳ واحد پولی

(۳) ۵۰۰ واحد پولی - ۴۸۳ واحد پولی

(۱۰۰۹ - متوسط)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

برای محاسبه سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال، با داشتن نرخ تورم، باید از فرمول تورم کتاب درسی استفاده کرده و با ایجاد معادله به مجهول برسیم. فرمول تورم عبارت است از:

$$\text{نرخ تورم} = \frac{\text{قیمت قدیم} - \text{قیمت جدید}}{\text{قیمت قدیم}} \times 100$$

سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال برای کالای «الف» با استفاده از فرمول کتاب و نرخ تورم قابل محاسبه است:

$$\frac{20}{100} = \frac{600 - x}{x} \Rightarrow x = 500 \text{ واحد پولی}$$

سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای سال برای کالای «ب» نیازی به معادله‌سازی و فرمول کتاب ندارد و با فرمول زیر بسیار ساده‌تر می‌توانید به پاسخ برسید:

قیمت جدید = قیمت قدیم + (قیمت قدیم × نرخ تورم)

قیمت جدید = ۴۲۰ + (۴۲۰ × ۱۵٪) = ۴۸۳ واحد پولی

گروه آموزشی ماز

۱۶۰- جدول زیر نشان‌دهنده سهم دهک اول و دهم چهار کشور فرضی است. با توجه به اطلاعات ارائه شده، وضعیت توزیع درآمد به ترتیب در کدام کشور عادلانه‌تر و در کدام کشور ناعادلانه‌تر است؟

کشور	سهم دهک اول	سهم دهک دهم
الف	۱۸	۶
ب	۲۲	۷
ج	۱۹	۴
د	۲۷	۸

(۲) کشور الف - کشور ج

(۴) کشور د - کشور الف

(۱) کشور ب - کشور الف

(۳) کشور د - کشور ج

پاسخ تشریحی:

برای محاسبه مناسب یا نامناسب بودن وضعیت توزیع درآمد در سه کشور فوق، ابتدا باید شاخص وضعیت توزیع درآمد در هر چهار کشور را محاسبه کنیم. در هر کشوری که این شاخص کمتر بود وضعیت توزیع درآمد مناسب تر و در هر کشوری که شاخص فوق بزرگ تر بود، وضعیت توزیع درآمد نامناسب تر است.

فرمول شاخص توزیع درآمد عبارت است از « $\frac{\text{سهم دهم}}{\text{سهم اول}}$ = شاخص وضعیت توزیع درآمد»؛ بنابراین:

$$\begin{aligned} \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد کشور الف} &= \frac{18}{6} = 3 \\ \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد کشور ب} &= \frac{22}{7} = 3.1 \\ \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد کشور ج} &= \frac{19}{4} = 4.75 \\ \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد کشور د} &= \frac{18}{6} = 3.3 \end{aligned}$$

گروه آموزشی ماز

کتاب الکترونیکی بوکیتال

بوکیتال به پلتفرم الکترونیکی و آموزشی که بهتون کمک میکنه در هر زمان و مکانی به کتابهای کمک درسیتون دسترسی داشته باشین و ازشون استفاده کنین

حالا بوکیتال چه کمکی بهمون میکنه؟

۱. بوکیتال این بستر رو برات فراهم میکنه تا بتونی همه ی کتاب های کمک درسیت رو در یک اپلیکیشن کنار هم داشته باشی و همه جا با خودت ببریشون
۲. تولید کمتر کاغذ به حفظ محیط زیستمون کمک میکنه
۳. هزینه ی کتاب های الکترونیک خیلی کمتر از کتاب های چاپ شده ست
۴. یک بار هر کتابی رو میخوری ولی با هر چاپ جدید و آپدیت محتوای کتاب، بهش دسترسی کامل داری!

تاریخچه ی کتاب الکترونیکی :

یکم برگردیم عقب؟
نزدیک به ۶۰۰ سال از زمانی که گوتنبرگ اولین ماشین چاپ رو اختراع کرد، میگذره. توی این سالها فرآیند چاپ و نشر تغییرات زیادی کرد تا کتابها سریعتر تولید بشن و در دسترس آدمهای بیشتری قرار بگیرن.
با پیشرفت تکنولوژی، شکل جدیدی از کتاب به نام کتاب الکترونیکی (ebook) به وجود اومد

امکانات اپلیکیشن جوری طراحی شده که به دانش آموز بتونه به راحتی از کتاب کمک درسیش استفاده کنه امکاناتی مثل :

- ✓ خرید و مطالعه کتاب
- ✓ امکان هایلایت کردن
- ✓ امکان یادداشت گذاری در صفحات
- ✓ امکان نشان دار کردن صفحات برای مرور مجدد
- ✓ امکان خط کشی (پاک کردن (یادداشت ها، خط کشی ها و هایلایت ها)
- ✓ ذخیره کردن تمامی تغییرات بعد از هر بار استفاده از کتاب
- ✓ امکان انتقال به صفحات مورد نظر از طریق فهرست مطالب
- ✓ امکان جست و جوی کلمات
- ✓ وضعیت نایت مود

این فایل شامل اولین مرحله آزمون جامع ماز ویژه کنکور ۱۴۰۲ می باشد .

راستی با استفاده از کد تخفیف زیر میتونی در
همایش های جمع بندی ماز **رایگان** شرکت کنی.

ریاضی و آمار (استاد یگانه)

شنبه ۲۷ خرداد

یکشنبه ۲۸ خرداد

جامعه شناسی (دکتر تیموریان)

دوشنبه ۲۹ خرداد

علوم و فنون ادبی (دکتر بدیع)

سه شنبه ۳۰ خرداد

چهارشنبه ۳۱ خرداد

تاریخ و جغرافیا (استاد رضایی مهر)

پنجشنبه ۱ تیر

منطق و فلسفه (استاد حجازیان)

شنبه ۳ تیر

یکشنبه ۴ تیر

اقتصاد (استاد چینی ساز)

سه شنبه ۶ تیر

عربی (استاد ترابی)

چهارشنبه ۷ تیر

<https://b2n.ir/n07494>

کد تخفیف ۱۰۰ درصدی : hamayesh402

گروه آموزشی ماز